

ANTICKÁ KNIHOVNA

SVAZEK 37

PÍSNĚ
PASTVIN
A LESŮ

SVOBODA 1977

PŘÍRODA A BÁSNÍK

*Ze všech Olympických jest mi nejmilejší
Pán, duše světa,
on navrátil mír zmltanému srdci
a hrát mne naučil na píšťalu lesní.*

J. Vrchlický, Pán

Každý opravdový básník objeví ve svůj čas s neomylnou jistotou cestu, která ostatním umožní sdílet jeho pocity a nálady. Tou cestou, která je čtenáři schůdná, je básnický útvar, způsob, který umělec staví mezi nás a svět. Vede nás po ní, abychom se dívali a viděli právě to, co v té chvíli pociťuje jako nejdůležitější. Protože je však básník také zároveň jedním z těch, pro které tvoří a žije stejnou skutečnost, není jeho dílo — jak se někdy předstírá — pouhou hrou jeho imaginace či nezávislé libovůle. Vzájemná spjatost se společností a jejími podmínkami, problémy a pocity zaručuje, že básník promlouvá k slyšícím.

Tato okolnost vysvětluje proměnlivost i ve zpracování takových námětů, které se pokládají za věčné. Sledujeme-li ztvárnění přírody, krajiny, dospějeme patrně brzy k názoru, že žádná krajina nenabízela nikdy tolik rozmanitých podob jako krajiny uměleckých děl. Mění se tak rychle, jak rychle se mění zorné úhly těch, kteří jimi procházejí. S romantickým umělcem stoupáme krajinou plnou dramatických úskalí a strmých srázů, a to ještě nejradyji při bledém luny svitu či za bouře, abychom se tak účastnili jeho bolestně prožívaného rozporu mezi vysněným ideálem a strohou skutečností. V době, kdy tento životní pocit umělce ovládne, zmizí z jeho světa potěšivé cesty uprostřed zrajících lánů, není téměř ani plného denního jasu. Jindy převládnu znepokojivé krajiny plné symbolů, které otvírají svá tajemství jen

zastřeným, potom zase klidné krajiny stojatých vod a tichých zákoutí příhodných pro osamělé meditace.

Dějiny evropského básnictví snad nejdéle procházejí velmi živé, jasné a věčně zelené krajiny nejrůznějších idyl, eklog, pastorál a selanek. Je to říše Pánova, bájná Arkadie, plná smyslných Satyrů, Faunů, nymf a Najád, ale především pastýřů a jejich družek. Ti všichni, překypující mimo jiné i básnickým a hudebním nadáním, si střídavě „hoví pod košatými korunami buků“, brouzdají se v poledních lukách anebo smáčejí svá těla v příjemných tůňkách a šumivých vlnách vodopádů a potoků. Ach, Tý-tire! Kdo by tě neznal, kdo by s tebou rád nečekal na sličnou Amaryllidu!

Vzpomeňme, kolikrát okouzlovala pastýřská píšťala, v kolika podobách můžeme celý ten Pánův houf potkat. Do literatury řecké je přivedl ve svých idylách Theokritos, do římské Vergilius. Ještě v antice vstoupili do románu (Longos, Dafnis a Chloé). Na svůj druhý rozkvět čekali až do renesance. V Itálii (od 14. do 17. stol.) ožili v bukolických básních Boccacciových, Petrarkových, eklogách Sannazarových či v jeho Arkadii, Tassově Amintě. Do literatury anglické uvedl eklogu A. Barclay (zemř. 1552). Pastorální básně, hry a romance se pak psaly v Anglii po celé 16. a 17. stol. Za všechny jmenujme alespoň E. Spencera a J. Miltona. Dobře je poznáváme i ve francouzských bergeriích a pastorálách 16.—18. století (H. Racan, M. de Scudéry). Ani konec 18. a začátek 19. stol. s pronikajícím sentimentalismem a později romantismem nevypudil idylu ze svého repertoáru, naopak si ji zamiloval. Pomohlo tomu nadšené znovuobjevování antiky, především řecké. Za přispění mnoha dalších dobových proudů a vlivů vznikla venkovská i měšťanská idyla. Ačkoli se tito umělci často zřekli pastýřského převleku, zůstal jim zájem o život prostých lidí a o klidnou

„idylickou“ přírodu. Zrodila se Vossova Luisa a Goethův příběh o Heřmanovi a Dorotce.

V ruské literatuře zasáhla idyla svým vlivem výrazněji pouze období konce 18. a začátku 19. stol. Ruští básníci se inspirovali jednak francouzskou pastorálou (Tretjakovskij, Lomonosov, Gnědič, Merlajakov, Panajev), jednak přímo vzory řeckými (Gnědič, Dělvig).

V naší literatuře se idyla uplatnila v době národního obrození, které pro ni také vytvořilo český výraz selanka. Větší význam mají Selanky J. J. Langra (vyd. r. 1830), ovlivněné mj. i švýcarským idylikem S. Gessnerem. K idylickému proudu lze přiřadit i cyklus Čechových epických idyl *Ve stínu lípy* a jeho epos *Václav Živsa*.

Díky dobovému zájmu o přírodu, o život prostých lidí a o folklórní tvorbu, který přinesl romantismus, získala si idyla značnou popularitu. Zaujala křehkostí svých hrdinů, jejich citovostí, půvabným líčením přírody. Je příznačné, co poznamenal o Heřmanovi a Dorotce Goethův životopisec R. Friedenthal: „Nejpůvabnější jsou zde malebné obrazy; žádné Goethovo dílo nebylo tak často ilustrováno, žádné se tak velice nevrýlo obecnstvu do vědomí obraznými scénami.“

V tvorbě mistrů si idyla uchovala svou krásu, i když se její postavy, zvláště právě v epické idyle, na hony vzdálily osmahlým, rozmarným a vtipným chlapíkům idyl Theokritových a pokračovaly spíše v linii postav Longových. Obliba však vzbudila poptávku po nových a nových příbězích a poskytla příležitost i mnoha příštipkářům v umění. Již tak dost zjemněli rokokoví pastýři a pastýřky, přizdobeni laciným sentimentem stali se už jen okrasnými panáčky, kteří bezmocně natrásají své úbory na kredencích parádních pokojů a v slzách si padají do náručí v kalendářových idylických povídkách.

Ačkoli i v dřívějších obdobích umělci „idylické“ poměry ironizovali a obraceli naruby, přece k tomu, aby název idyla dostal další, pejorativní význam, bohatě přispěly tyto banální dojemné idyly 19. století. Na rozdíl od obrazu klidného života, obvykle ve venkovském prostředí, jak idylu nejčastěji charakterizují slovníková hesla, stala se i pojmem, pod nímž si představujeme život neskutečně blažený až k zpoždění a hlouposti, život falešný, který se naivně snaží přikrýt své bažiny a propasti.

Mnohotvárnost a žánrová nevyhraněnost provází idylu od samých počátků.

První problém je skryt v samotném názvu idyla, v němž se od počátku kontaminovala různá obsahová i formální hlediska. Řecké slovo eidyllion znamená doslovně obrázek. Jako literárního termínu ho bylo poprvé užito pro označení všech básní Theokritových bez ohledu na jejich tematiku a formu. Byly do něho tedy zahrnuty nejen pastýřské básně, ale i mimy, epyllia aj. Přesnější název pro vlastní pastýřské básně, které tvořily jádro Theokritova odkazu, byl eidyllia búkolika (búkolos — honák skotu, pastýř, pastevec). Toto spojení bylo později přeloženo do latiny jako carmen bucolicum a odtud dostala jméno i Vergiliova sbírka — Bucolica. Kromě toho se v latinské poezii ujal ještě název ekloga (z řec. eklogé). Nejprve s významem „sborník vybraných míst“, později „sborník či soubor kratších básní“. Takto byly pojmenovány jednotlivé básně Vergiliových Bukolik.

Nesporným zdrojem literární bukolické poezie, která se poprvé objevila v tvorbě helénistického básníka Theokrita (nar. okolo 300 př. n. l.), je lidová pastýřská poezie. Barvitě, často až nespisovně bujaré prostředí sicilských pastýřských pěveckých závodů ožívá v Theokritových idylách tak dokonale, že byl podezírán z pouhého zapsání nebo imitování původních písní. Pravda je, že Theokritos i jeho po-

kračovatelé (viz dále) rádi podržovali tradiční formu obřadního závodu, tj. rychlé střídání dvou soupeřících zpěváků po dvouverších nebo po přednesu slok či celých písní. Užívali ustálených „bukolských“ jmen, čerpali z pastýřské a lovecké mytologie a při důrazu na vybroušenost výrazu zachovali zdání lidové mluvy.

Nabízejí se však i jiné otázky. Předně, proč se objektem básnického zájmu stali pastýři. Ve starověkých pramenech se při nejlepší vůli nedočteme, že by pastýři požívali nějaké zvláštní úcty. Nevzdělaní, drsní venkované pasoucí v samotách svá stáda patřili k těm posledním na společenském žebříčku. Pastýř bukolické poezie je plodem rafinované umělecké stylizace a je jen vzdáleným příbuzným skutečného pastýře. (S trochou nadsázky můžeme říci, že se od sebe liší podobně jako skuteční honáci severoamerických prérí od krasavců holywoodských westernů.) Básnická stylizace do této mimooficiální polohy však umožňovala vylíčení milostných i jiných ryze osobních prožitků, k němuž helénistická literatura tíhla, ale které z konvenčních důvodů nemohla podat v rovině reálných postav.

Měli bychom se také ptát, proč se právě ve 3. stol. př. n. l. staly písně pastýřů přitažlivé pro umělce a daly vznik novému literárnímu žánru, když lidové slavnosti spojené s obřadním zpěvem existovaly na Sicílii i v Řecku a pravděpodobně i na jiných místech již dlouho před Theokritem i po něm. Víme, že v jižní Itálii se některé formy takového pěveckého závodu udržely téměř až do současnosti. Konkrétní okolnosti bývají nahodilé, avšak hledíme-li na idylu jako na součást celé tehdejší umělecké produkce, shledáme, že ji s touto produkcí spojují tytéž základní rysy.

Autoři idyl často utíkají od nepříjemného života ve městě, od civilizace, která člověku přináší jen zlo. Život na venkově je proti tomu líčen jako harmonický, klidný, je idealizován.

Tento postoj je in nuce i v básních Theokritových. Může nám dnes připadat podivné, že již před více než 2000 lety začaly obyvatele měst zatěžovat nepřijemnosti spojené s civilizací. Ale důvodů k nespokojenosti bylo dost. Veřejný a politický život helénistické společnosti přinášel řadu rozporů, s nimiž si lidé nevěděli rady. Město či stát občana sice příliš nespoutávaly, ale také mu neposkytovaly slibné perspektivy. Člověk, odkázaný sám na sebe, se tedy ve větší míře obírá vlastní osobou, sleduje své individuální zájmy a hledá si svět, který jeho představám vyhovuje. Utíká z přítomnosti do minulosti — vytváří si legendy o starých zlatých časech —, do budoucnosti — zajímá se o magii a předpovědi —, utíká do světa představ a snění a zhlédne se v domnělé bezstarostnosti a blaženosti vesnického života.

Helénistická literatura jako umění víceméně kosmopolitní společnosti se zřekla neosobního patosu, autentičnosti božského prvku a pojetí mytologických postav jako hrdinů vlastní historie. To byly rysy charakteristické pro předcházející epochu klasického umění těsně spjatého s veřejným životem městského řeckého státu. Helénistický stát nepotřeboval aktivizující angažovanou literaturu. Naopak, vytvářel podmínky pro vznik literatury uzavřené v sebe samu či pro vznik literatury dvorské. Z literárního obzoru zmizel básník angažovaný a vynořil se básník učený, který měl často živější styk s folianty vědeckých knihoven než se svými spoluobčany.

Velmi významný proud helénistické literatury představuje tzv. alexandrijská poezie, jejíž rozkvět spadá do 1. pol. 3. stol. př. n. l. Mezi její hlavní představitele náleží kromě Kallimacha, Apollónia Rhodského a dalších i Theokritos. Nové rysy, které alexandrijskou poezii charakterizují, se projevují v oblasti tematické, formální i jazykové. Alexandrijci obohatili poezii o nová témata. Typický je pro ně

zájem o intimní život jedince, o všední život, o přírodu. Svou učenost předvádějí na tématech mytologických, když volí odlehlé místní mýty anebo postavy známých hrdinů ztvárňují neobvyklým způsobem.

V souvislosti s tím se mění i nároky na formu. Spojení určitých témat s tradičním metrem a obvyklým rozsahem přestává být závazné, např. epický děj nemusí být vyprávěn daktylským hexametrem, délka epických básní se zkracuje. Klade se však zvýšený důraz na precizní zpracování.

Mnohdy se hledisko formální osamostatní, vznikají tzv. figurové básně (viz např. Theokritova Sýrinx).¹

Tyto změny se nemohly obejít bez zvláštních nároků na básnický jazyk. Můžeme pozorovat dosti paradoxní jev. Básníci obohacují svůj jazyk na jedné straně o slova z lidové, hovorové mluvy, využívají bohatství folklórní tvorby, ale na druhé straně zároveň čerpají i z děl svých předchůdců a libují si v archaismech již tehdy těžko srozumitelných.

Jiný vzhled dostala i žánrová paleta. Převážil zájem o malé formy. Velký mytologický epos a drama ztratily své výsadní postavení; určitou oblibu si uchoval — pro svou učenost — epos didaktický. Nejcennější odkaz poezie té doby tvoří malé formy. Kromě idyl (ta jediná byla původním helénistickým druhem) to byly hymny, mimiamby, epyllia, epigramy aj., které si helénismus podle svých potřeb přetvořil.

V dalším vývoji evropského básnictví se z nich nejvíce uplatnil epigram. Je to forma velmi stará, jedním z jeho tvůrců je již Simónidés (556—468). Epigramem se původně nazýval veršovaný nápis náhrobní nebo nápis na votivních předmětech. Helénistická poezie si tuto drobnou formu přizpůsobila po svém. Osvobodila epigram od jeho původní praktické role a použila ho ke stručné, ale mnohostranné charakteristice lidí a jejich vztahů, velmi často vztahů milostných, k zobrazení situací, sdělení postřehu a úsudku o umě-

leckých dílech, k líčení přírody. (Tento naposledy jmenovaný motiv spojuje epigramy, s nimiž se čtenář setká ve výběru z velké sbírky epigramů *Anthologie Palatinské*.) Jako stručný lyrický útvar, schopný vyjádřit aktuální citový stav pisatele a jeho vztah k okolí, stal se epigram vůdčím žánrem helénistické poezie. Bohatost námětů a možnost zachytit prchavý okamžik a detaily z denního života, činí z epigramu vlastně nejčistší literární paralelu helénistické drobné plastiky.

S jistým omezením bychom k epigramu a bukolickým básním mohli přiřadit didaktický epos. Omezení záleží jednak v tom, že jeho další působení, i když významné, přece nebylo tak mohutné, jednak v tom, že jeho zdroje nejsou jen helénistické a v dalším vývoji se často projevíly starší zdroje, zejména Hésiodův epos, jako rovnocenné. Z děl našeho svazku mám na mysli dvě díla srovnatelná právě jen hrubě tematicky a žánrově, totiž Vergiliova *Georgica* a Collumellovo *Pěstování zahrad*. Každé zde svým způsobem zastupuje celou řadu děl uměleckých i pouze veršovaných, která počíná slavnou askerskou písní Hésiodovou a vede snad až k almanachům a k praktickým zemědělským kalendářům moderní doby.

Jejich pojetí přírody a venkovského života je podstatně odlišné od pojetí idylického. I když se např. u Vergilia také leccos idealizuje, je jeho venkov skutečným venkovem italských rolníků, jejichž namáhavé práce si váží a oslavuje ji.

Všechny autory tohoto svazku spojuje jediné téma — příroda, se vším, co k ní patří: radosti i strasti venkovského života a samozřejmě láska. Jejich rozdílný přístup je určen jednak básnickým naturelem každého z nich a možnostmi zvoleného žánru, jednak rozdílnou společenskopolitickou

a kulturní situaci, v níž díla vznikala. Připomeneme-li, že svazek zahrnuje výběr z tvorby zhruba pěti staletí, uvědomíme si, jak velké rozdíly to mohou být.

Eva Kuťáková

ÚVOD

Tvůrcem idyly a jejím nejlepším představitelem je Theokritos. Přesné údaje o jeho životě neznáme. Víme, že se narodil krátce před r. 300 př. n. l., známe jména obou jeho rodičů — Praxagoras a Filinna, která snad byla literárně či jinak umělecky činná. Byl občanem sicilských Syrakús, pohyboval se u dvora Hierónova. Snaha získat jeho přízeň zůstala patrně bez úspěchu. Někdy žil také v Alexandrii, podporován Ptolemaiem a jeho chotí Arsinoou (několikrát ji oslavil ve svých básních), a mezi přáteli básníky na ostrově Kóu. Po roce 260 nemáme o něm již žádných zpráv. Soudí se, že toho roku buď zemřel, nebo přestal psát.

Theokritův literární odkaz není velký. Z jeho tvorby se nám dochovaly necelé tři desítky idyl a přibližně stejný počet epigramů. Ačkoli uvádí jako své učitele a předchůdce Filéta z Kóu, hlavu básnického kroužku, a Asklépiada ze Samu, považuje literární historie za zakladatele bukolské poezie a tvůrce idyly právem Theokrita samotného.

Komplex dochovaných básní můžeme rozdělit do několika skupin. Jsou to vlastní bukolské básně, dále obrázky z městského života, blízké mimům; třetí skupinu tvoří epyllia s mytologickou tematikou a konečně jsou to enkomia — oslavné básně a několik básní milostných.

Největší význam mají básně pastýřské. Theokritos čerpal z řeckého folklóru, který mohl dobře znát. Jednou ze známých folklórních oblastí, o níž hovoří antické prameny, je právě jeho rodná Sicílie. Konaly se zde obřadní závody pastýřů, v nichž soutěžící vystupovali střídavě v kratších písních

nebo přednášel každý svou píseň souvisle. Střídání v krátkých výstupech přinášelo s sebou žerty a škádlení, dávalo soupeřům možnost rychle reagovat. V delších písničkách bylo místo pro vážná i humorná citová vyznání. Theokritos využil obou těchto forem (první např. v 5. idyle, druhé v 6. idyle). Kromě pastýřů, kteří mají tradiční jména, vystupují v idylách postavy pastýřské mytologie, božstva z řádu Olympianů i božstva nižší. Oblíbeným motivem je nenaplněná láska mladého pastýře nebo zaslíbení bohu, jenž lidské lásce nepřije. Obojí působí bolest, zármutek a smrt. (Souvisí to s původním rituálem, který v umírání a znovuzrození zpodobuje koloběh života v přírodě a střídání ročních dob.) Za nejkrásnější báseň Theokritovu platí 1. idyla, v níž pastýř Thyrsis s hlubokým pochopením a obdivem vyzpíval příběh o nerovném zápasu mytického pastýře Dafnida.

Vedly se spory, zda jsou pastýřské písně pouhým zápisem autentického folklóru či naopak čistě uměleckou stylizací. K podpoře prvního názoru přispívalo, že básně jsou psány hexametrem a v dórské nářečí, jímž se mluvilo na Sicílii. Ani jedno, ani druhé nebylo pro řeckou lyriku obvyklé. Dialektologové však již dokázali, že hovorová dórsčina sicilských Řeků se v mnohém liší od literárního jazyka Theokritova.

Zastánci druhého názoru měli dobrou oporu v 7. idyle nazvané Obzínky. V maskách pastýřů zde vystupují kójští básníci, mezi nimi i Theokritos. Byl to týž kroužek, k němuž patřil a v němž našel své učitele. Soutěžní písně, první, Lykidovu, v učeném epickém stylu, druhou, Simichidovu, tj. Theokritovu — je dynamická, živá a s učeností si jen ironicky pohrává —, je třeba chápat jako literární klání obou stylů.

Přehlédneme-li však celek Theokritových bukolik v jedné řadě s mnoha dalšími tvůrci, kteří se inspirovali lidovou

poezií a písní, pochopíme, že není třeba názory tak vyhrcovat, a nebudeme se přit v případě Theokritově, jako se nepřeme u našeho Smetany, Janáčka nebo Nezvala. Ostatně hlas tohoto básníka, který je povolán, aby promluvil, i když nemůže podat důkaz, je dosti přesvědčivý: „Své lásce k lidové písni vděčím koneckonců za to nejhezčí, co se mi v poezii podařilo, za jistou průzračnost verše, za rytmickou prostotu a srdečnost tónu, který mám v poezii rád... Člověk si musí národní píseň vložit do srdce a teprve potom se jí ovlivní v tom nejlepší slova smyslu.“ Je dobře možné, že Theokritův vztah k lidovým pastýřským písním byl v mnohém podobný, neboť průzračnost verše, rytmická prostota a srdečnost tónu patří k nejvyšším hodnotám jeho písní. Mohli bychom ještě přidat jeden typický rys, a to je vřelý vztah k přírodě. Sedmá idyla, o níž jsme mluvili, je nejsilnější v té části, kde básník přechází k líčení krajiny, kterou právě prochází. Na malé ploše necelých 20 veršů můžeme se spolu s ním projít typickou bukolickou krajinou, kde nic nekazí dobrou pohodu a „odevsad voní plodné léto“.

Menší skupina epyllií na mytologická témata nedosahuje úrovně pastýřských písní. Přitahují zájem tím, že postavy, které jsme si zvykli vidět prizmatem jejich nejznámějších činů a příběhů v nadživotní velikosti, představují jaksi podomácku, a i když líčí známé příběhy, ztrácí se jejich velikost pod kupou všedních, docela nehrdinských detailů.

Můžeme se domnívat, že i tyto příběhy, které známe jako epizody velkých eposů, byly polemikou s odpůrci Kallimachovými nebo že vycházely z poetiky kójjských básníků a jejich vnitřních polemik a hledání.

Pastýřské písně a mytologická epyllia mají v dialogických partiích ráz, který je typický pro jiný literární útvar, mimos. Je to obvykle obrázek, scénka z denního života, nejčastěji dialogická. Stačil jen docela malý krok k tomu, aby se

Theokritos ohlédl po svém městském okolí, a zrodily se básně jako Kouzelnice a Syrákúsanky.

Životnost nevelkého odkazu Theokritova se prokazuje od antiky podnes. Jakkoli se idyla měnila, přece si vždy uchovávala, třeba i jednotlivě, ty charakteristické rysy, které jí vtiskl její tvůrce: pastýřský závod, ustálená jména, zálibu v drobnokresbě, všední tematiku, hrdiny s „nízkým původem“ a hlavně klidnou, sluncem prozářenou krajinu.

Prvním nám známým pokračovatelem Theokritovým je Moschos ze Syrákús. Jestliže o životě Theokritově máme málo zpráv, pak o Moschovi nevíme takřka nic. Jediným naším pramenem jsou sporé zmínky v Suidově slovníku (10. stol.) a ve scholiích k Anthologii Palatinské. Suidas nás poučuje, že „jsou tři básníci, kteří skládali bukolické básně — Theokritos, Moschos a Bión ze Smyrny... Moschos, syrákúský gramatik, žák Aristarchův, je po Theokritovi druhým básníkem, který skládal pastýřské básně.“ Podobně mluví i zmíněná scholia. Pod jeho jménem se zachovalo jen několik drobnějších básní a epigramů. Z nich poměrně nejznámější jsou Erós — uprechlík a epyllion Únos Európy. Smuteční zpěv nad mrtvým Biómem, který se rovněž zachoval pod jeho jménem, není a nemůže být jeho dílem.

Bión ze Smyrny je totiž nejmladší z trojice řeckých bukoliků. Tvořil v posledních desetiletích 2. stol. př. n. l. Kromě 18 krátkých básní, které nemají velký význam, je s jeho jménem spojena rozsáhlejší báseň Žalozpěv na Adónida psaná v theokritovském stylu. První vydavatelé (do pol. 16. stol.) ji dokonce Theokritovi připisovali. Báseň má tři části: Adónidova smrt, nářek Venušin, přípravy Adónidova pohřbu. Nejpůsobivější je líčení bezútěšného žalu bohyně Venuše v druhé části. Smutek Amorků v části třetí

ti je naproti tomu pro náš vkus až příliš sentimentální.

V odkazu řeckých bukoliků nalézáme ještě jeden „nářek“ — Smuteční zpěv nad mrtvým Biómem — silně inspirovaný I. idylou Theokritovou a uvedenou básní Biónovou, s vědomými citacemi a parafrázemi. Báseň nenáleží však žádnému ze známých bukoliků a pochází patrně od některého z pozdních epigonů. Kromě potěšení z vlastní četby je pro nás tento žalozpěv navíc ještě zajímavý tím, že upomíná na jednu z nejkrásnějších českých básní, která se antickou poezií inspirovala. Je to Neumannova Panychida za Jaroslava Vrchlického. Báseň stejně nápadně prozrazuje své zdroje, jako se jim vzdaluje. Vyvěrá jak z hlubokého pochopení a obdivu k Vrchlickému, tomu nejjantastičtějšímu faunovi našeho básnictví, tak z pochopení básníků antických. Přitom je prostá i velebně pozemská a moderní. Po první části, která líčí atmosféru pozdního léta, následuje krátká střední pasáž vystihující smutek celé přírody nad básníkovou smrtí. Třetí, nejrozsáhlejší část nepokračuje nářkem, ale majestátní oslavou, panychidou, jež končí symbolickým „naolympvzetím“ básníkovou odkazu.

Palatinská anthologie (Anthologia Graeca Palatina) je rozsáhlá sbírka helénistických epigramů o 15 knihách. Pochází z 10. stol., kdy ji sestavil Konstantinos Kefalás ze tří starších antologií a pravděpodobně ještě dalších pramenů, které neznáme. Dlouho byla považována za ztracenou a teprve v r. 1606 ji našel francouzský filolog Claudius Salmasius v Palatinské knihovně v Heidelbergu (podle místa nálezu dostala pak jméno).

Sbírka obsahuje téměř 3700 epigramů různých známých i neznámých autorů. K známějším patří Asklepiadés ze Samu, současník Kallimachův a Theokritův, a Leónidas z Tarentu.

Epigramy, které jsou zařazeny zde, reprezentují, jak patrně, jen malý zlomek sbírky. Přírodní motivy nejsou ani v antologii nejpočetnější, ale v kontextu tohoto svazku seznámují s dalším pohledem antického člověka na přírodu. Na rozdíl od volné krajiny bukolské je to spíše krajina v okolí měst, krajina opravdových i svátečních poutníků a výletníků.

E. K.

THEOKRITOS

1
THYRSIS

Thyrsis

Mile zní, pastýři, ševel té sosny, která si zpívá
u toho pramene tam, tvá šalmaj také zní mile.
Druhá cena hned po Pánovi jistě je tvoje:
když se mu zalíbí rohatý kozel, vezmeš si kozu;
jestli si kozu vybere on, pak případně tobě
kúzle, a kúzle je dobrá pochoutka, dokud je mladé.

Pastýř koz

Milejší je mi tvá píseň, ovčáku, nežli ten šumot,
který sem zaléhá z vody, jak tamhle teče z té skály.
Jestli si vyberou Múzy snad ovci v odměnu za zpěv,
krmené jehně vezmeš si ty; a jestli se Múzám
více zalíbí jehně, pak jistě odejdeš s ovčí.

Thyrsis

Nechceš, pastýři, prosím tě při nymfách, sednout si tuhle
pod tamaryšky, kde je ta stráň, a nechceš mi zahrát
na šalmaj, zatímco já ty kozy budu ti hlídat?

Pastýř koz

Nesmíme, ovčáku, když je poledne, nesmíme pískat.
Touto dobou já z Pána mám hrůzu; unaven honbou
pokaždé odpočívá a hrozně mrzutý bývá:
kolem chřípí mu zuřivý vztek vždy zlověstně sedí.
Zato však ty znáš píseň, Thyrside, o Dafnidových
žalech a v pastýřském zpěvu jsi mistrem jako snad nikdo.
Pojďme si sednout v stín jilmu tadyhle, naproti soše

Priáповě a pramenných nymf, kde vidíš ty duby
s drnovým sedátkem dole! A zajisté zazpíváš-li mi,
jako jsi v závodech s libyjským Chromiem zazpíval tenkrát,
dám ti s dvojčátky kozu; ta třikrát denně se dojí:
ačkoli má pár kůzlat, přec do dvou věder dá mléka.

Přidám ti objemný pohár, je vylit voskem, jen voní,
dvouuchý, zbrusu nový; však podnes řezbou je cítit.
Nahoře při samém kraji se vine kolkolem břečťan,
břečťanem prosvítá protěž; a vespod naproti němu
táhne se úponek druhý a září zlatými plody.
Uprostřed obou je ženská postava, mistrné dílo,
v nádherné říze a s čelenkou ve vlasech; po jejím boku
krásnokadešní muži, z nich každý po jedné straně,
prudce se navzájem přou, ale ženě srdcem to nehne:
na jednoho z těch mužů se dívá s úsměvem na rtech,
k druhému jako by tíhla svým srdcem. Oběma touhou
nabíhají až víčka, jak dlouho a marně se mučí.

Pak je tu zobrazen staříčkový rybář: s obrovskou sítí
drsnou skalou se vleče a pospíchá stařeček na lov.
Vypadá jako člověk, když zápolí s únavnou prací;
napíná na lov ryb svou veškerou sílu, jak vidět:
tak má naběhlý každý sval, ba každou i šlachu
na krku šedý ten stařík, svou silou doposud mladík.
Vedle starce štvaneho mořem, o kousek dále,
krásnou vinici vidíš, jak hýří zralými hrozny.
U plotu sedící malinký hoch tu vinici hlídá,
po jeho stranách je dvojice lišek: jedna se plíží
řadami révových keřů a mlsá ze sladkých hroznů,
druhá mu po mošně šilhá, šibalka; nejspíš se s chlapcem
rozloučí teprv tehdy, až snídani vyfoukne z mošny.
Z asfodelových lodyh, jež vkusně svazuje sítím,

hošík si uplétá hezkou sítku a nedbá své mošny,
ani révových keřů, a jen se baví svou hračkou.

Kolem celé té číše se vine heboukný akant,
pastýřské řezby zázrak a div, že užasneš nad ní.
Kalydnijskému plavci jsem celou kozu dal za ni,
ještě pak pořádný bochník syra z bílého mléka.
Dosud se nedotkla nikdy mých úst, je schovaná u mne
úplně bez poskvrnky. Jí rád se odvděčím tobě,
jen mi zazpívej, příteli, píseň tolik mně milou!
Nedělám si přec blázny. Nuž k dílu! Neschováš si ji,
doufám, pro onen svět, jenž lidem uspává paměť.

Thyrsis

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!
Od Etny Thyrsis je tady, toť sladký Thyrsidův hlahol.
Kdepak jste dlely, když Dafnis mřel touhou, kdepak,
ó nymfy?
V půvabných úvalech pénejských vod, či na svazích
Pindu?

Mocný anapský proud vás nehostil nejspíše tehdy,
ani ne Ákis, ten posvátný tok, ani výšiny Etny.

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!
Nad ním úpěli šakalové, nad ním i vlci,
nad jeho skonem zalkal i lev až z hlubiny hvozdů.

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!
U jeho nohou zástup krav a zástup i býků,
zástup i jalůvek zanaříkal, houf i telat.

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!
První sem zavítal z pohoří Hermés. „Dafnide,“ praví,
„kdopak tě tolik souží, můj milý, po kom tak toužíš?“

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!
Přišli pastýři skotu a koz, i ovčáci přišli —

všichni se pozeptat, co prý ho rmoutí. Priápos přišel se slovy: „Dafnide, proč by ses trápil? Vždyť ona dívka po všech studánkách běhá sem tam a po všech i hájích —“

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň — „všude tě hledá. Tys nejapný milovník: nevíš si rady. Cožpak jsi nějakým pasákem koz, ne pastýřem skotu? Vidí-li takový pasák, jak s kozami laškuje kozel, hned se mu zachmuří zrak, že sám se nezrodil kozlem.“

Začněte, milé Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Podobně ty když vidíš, jak dívky se vesele smějí, hned se ti zachmuří zrak, že s nimi netančíš v kole.“ Pastýř skotu však neodpověděl: přehořkou lásku nosil v svém srdci dál a dál, až ji donesl k hrobu.

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! Tu však přišla i bohyně z Kypru, líbezná, smavá, s tajemným úsměvem v tváři a v nadrech s tajemným hněvem.

Povídá: „Ty ses přec chlubil, že Eróta v zápase zmůžeš; vidíš, a trapič Erós teď zmáhá, Dafnide, tebe!“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! Na to jí Dafnis dal odpověď tuto: „Kyprido krutá, Kyprido pomstychtivá, ó Kyprido odporná lidem, myslíš, to slunce že vidím naposled? Ať, ale Dafnis bude Eróta trýznit i tam, v té Hádově říši.“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Odejdi do ídských hor, kde pastýř prý bohyni lásky... odejdi k Anchísovi; tam rostou duby a šáchor, líbezně bzučí tam včely, když létají naproti úlům.“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Adónis krásný tam je; ač ovcí stáda tam pase, také však zajíce střílí a zvěř tam všelikou honí.“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň!

„Také se znovu postav, a zblízka, Diomédovi, řekni mu: „Pastýř Dafnis mi podlehl, se mnou se utkej!““

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Šakalové a vlci, i medvědi v pohorských roklích, sbohem, vždyť pastýř Dafnis už nebude v doubravách s vámi,

ani v lesích a hájích. Ach, Arethúso, buď sbohem, sbohem i vy, vy s Thymbridu kvapící — půvabné říčky!“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Já jsem to, já, ten Dafnis, jenž na pastvu krávy sem honil, Dafnis, který své býky a telata k vodě sem vodil.“

Začněte opět, Múzy, nuž začněte pastýřskou píseň! „Páne, ach, Páne, ať kdekoli dlíš, ať horskými srázy v Lykaiu bloudíš či hřebeny Mainalu: na Sicílii přijď a opusť Heličin hrob a mohylu příkrou Lykáonova vnuka, i nebešťanům tak milou!“

Skončete už, ó Múzy, nuž skončete pastýřskou píseň! „Přijď sem, Páne, a vem si tu šalmaj, spojenou voskem: sladce píská, je krásná a hladce přiléhá ke rtům; mne už odvléká Erós tam dolů, v příbytek Hádův.“

Skončete už, ó Múzy, nuž skončete pastýřskou píseň! „Na ostružinách a trní teď fialky třeba si kveťte, na jalovcových keřích ať pučí nádherný narcis; jen ať se převrátí všechno: ať sosna plodí teď hrušky, čeká-li Dafnida smrt, ať jelen sápe se na psy, se slavíkem ať na horách sýc teď o závod zpívá!“

Skončete už, ó Múzy, nuž skončete pastýřskou píseň! Po těchto slovech zmlkl. Chce Afrodíté ho těšit, vtom však nit jeho žití již úplně dopředly Moiry na kuželi, a Dafnis šel k Hádu: hučivé víry zchvátily miláčka Múz, jenž stejně drahý byl nymfám...

Skončete už, ó Múzy, nuž skončete pastýřskou píseň!

Teď mi dej kozu a pohár: chci ulít z prvního mléka
na počest milým Múzám. Tak, Múzy, buďte mi sbohem,
stokrát sbohem; snad lépe než dnes vám zazpívám příště.

Pastýř koz

Ať se ti líbezná ústa, Thyrside, naplní medem,
naplní nejčistším medem, fik z Aifila ať je ti sladkou
pochoutkou! Tak jako ty — ani cikáda neumí zpívat.
Tady máš, příteli, pohár a přesvědč se: nevoní krásně?
Jako by ve svých zdrojích jej vypláchly rozkošné Hóry.
Kissaito, pojď, a ty si ji podoj! Přestaňte, kozy,
nedovádějte tady, sic kozel příběhne na vás!

2/ KOUZELNICE

Kde je ten vavřín, kde kouzelné byliny, Thestylido?
Červenou vlněnou stuhou mi oviň obětní pohár!
Svého milence, který mě trápí, připoutám kouzly.
Už tomu dvanáct dní, co bídák nepřišel ke mně,
ani mi na dveře netlouk', ničema, ani se neptá,
jsem-li živá či mrtvá. To jistě zanesli jinam
přelétavé to srdce jak Afrodíté, tak Erós.
Půjdu hned zítra tam do paléstry, k Tímagetovi,
až pak ho uvidím, řeknu mu do očí, jak se mnou jedná.
Teď však ho připoutám zápalnou obětí. Zasvit' mi, Luno,
krásně, bohyně, zasvit'! Chci vzývat tichounce tebe,
ale i Hekatu styžskou, psům hrůzu nahánějící,
když kolem tratolišť krve a hrobů se ubírá mrtvých.
Vítej, Hekato děsná: svou přízní k šťastnému konci
provázej všechna má kouzla, ať zmohou tolik co Kirké,
nebo co Médeia zmohla, co mocná Perimédeia!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Nejdřív se spálí ta ječná mouka. Tak už ji nasyp,
Thestylido! Ničemné děvče, kams dala rozum?
Snad už i tobě, ty hanebnice, budu jen pro smích.
Sypej a přitom říkej: „To Delfidovy jsou kosti.“

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Delfis utrápil mne, teď já zas na jeho trýzeň
spaluji vavřín; a jako se vzňal a hlasitě praská,
až pak najednou shoří, že prášku nezbude po něm,
podobně žarem lásky i Delfis ať změni se v popel!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Jako ta podoba z vosku teď přispěním bohyně jihne,
podobně ve svém srdci ať láskou zjihne i Delfis!
Jako ten kovový kruh se zmítá Afrodítinou
přízní, stejně ať Delfis se zmítá u mého prahu!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Nyní spálím ty plevy. Ó Hekato, ty přece pohneš
železnou branou i v Hádu a vším i nejnehybnějším —
Thestylido, neslyšíš psy, jak po městě vyjí?
Bohyně jistě je na rozcestí. Na cimbál uhoď!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Hle, již utichlo šumění větrů, utichlo moře,
jenom to trápení v srdci se nechce ztišit a nechce;
celá po něm jen hořím, a zatím Delfis, ach běda,
neučinil mě chotí, jen špatnou a necudnou holkou!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Tříkrát ulévám tobě, Hekato, třikrát pak volám:
ať už s ním lehává na lůžku žena, nebo snad mladík,
ať k nim ochladne tak, jak rychle ochladl Théseus
ke krásnovlasé Ariadně na Naxu tenkrát!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
„Koňská vzteklost“ je arkadská bylina: kdejaké hříbě,
kdejaká hbitá klisna je na horách po ní jak vztekla.

Stejnou vášní ať rozniceného spatřím i jeho,
jak se z paléstry řítí, a rovnou do domu ke mně!

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Tuhle tráseň měl na plášti Delfis, potom ji ztratil.
Tu teď rozškubám v kousky a hodím v zuřivý oheň.
Eróte, jaký jsi trapič, ach běda! Proč ses tak přísál
jako ta pijavka ke mně a všechnu krev jsi mně vypil?

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!
Rozetřeného mloka k své zhoubě vypiješ zítra.
Thestylido, teď tyhle byliny, dokud je temno,
na práh mu rozmačkej, na horní práh (já srdcem jsem
k němu
poutána, o mne však on už nikterak nedbá) — a přitom
říkej a plivej: „Já Delfidovy teď roztírám kosti!“

Mého milence zaveď k mým dveřím, kouzelný kruhu!

(Služka odejde)

Konečně zase sama! Tak čím a odkud teď začít
s nářkem na to mé hoře? A kdo mi zplodil ty strasti?
Anaxó Eubúlovna šla v slavnostním průvodu kdysi
do háje Artemidina a nesla posvátný košík.
V průvodu vedli i spoustu zvířat, dokonce lvici.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Theucharidova chůva z Thrákie (bůh jí dej nebe!)
byla mou sousedkou tenkrát: i naléhá na mne a prosí,
abych šla s ní se podívat na slavnost. Oblékla jsem si —
nešťastná — řízu z bledounek bavlny s překrásnou
vlečkou,

přes ni heboučkový pláštík, plášť Klearistin, a šla jsem.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Asi tak v půli cesty, kde dům je Lykónův právě,
zahlédnu Eudamippa a s ním šel náhodou Delfis,

po tváři plavé chmýří, že protěž takové nemá;
oběma hrud' se jen leskla (tak ty snad nezáříš, Luno):
právě se vraceli po skvělých výkonech z gymnasia.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Jak jsem ho zhlédla, jak jsem se popletla, jaký to pocit
nešťastným srdcem mi projel! Má tvářička zbledla,
a průvod

pak mi už nebyl ničím; a jak jsem se dostala domů,
sama už nevím. Jak v těžké horečce, slabá až běda,
po deset nocí a po deset dní jsem nesešla z lože.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Moje růžová pleť teď často byla jak z vosku,
všechny vlasy mi slezly a vůbec nezbylo ze mne
nic než kosti a kůže. Ach, ke komu tenkrát jsem nešla,
u které zařikačky jsem netloukla na dveře? Marně!
Nebylo úlevy žádné; a plynul a míjel den za dnem.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Konečně s celou věcí se svěřím po pravdě služce:
„Thestylido, jsem těžce nemocna, pomoz mi rychle!
Nešťastnou hlavu mi popletl Delfis. Seber se tedy,
k Tímagetově paléstre jdi a vyčíhej si ho;
tam totiž chodí, jak víš, a tam i nejradši mešká.“

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
„Až pak ho zastihneš, bez svědků ovšem, tiše mu kývni —
,Simaita něco ti chce,‘ mu vyříd a zaveď ho ke mně!“
Tak jsem jí řekla, a služebná šla a přivedla ke mně
Delfida — okouzující zjev. A jen jsem ho zhlédla
právě se ubírat přes práh mých dveří lehounkým
krokem —

poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno —
více než ledový mráz mnou zachvěl, z čela mi stékal
najednou v celých potůčcích pot jako krupěje rosy,
slůvka jsem nebyla mocná a ani jsem neřekla tolik,

kolik ze spaní dítě, když s pláčem volá svou matku.
Celé mé půvabné tělo teď ztuhlo v panenku z vosku.

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
Když pak mě necita spatřil, tu sklopil k zemi své oči,
na lehátko si sedl a takto hovořil ke mně:

„Tím, žes mě pozvala dřív, než sám jsem přišel já k tobě,
Simaito, o tolik předstihlas mne, oč onehdy zase
hezkého Filína předstihl já v tom závodě během.“

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
„Byl bych přišel, ba přišel — je sladký Erós mým
svědkem —

v průvodu dvou nebo tří mých druhů již začátkem noci,
s jablky, darem Dionýsovým, v úkrytu šatů;
na hlavě topolu snítku, tak milou Hérakleovi,
byl bych si kolem dokola ovinul nachovou stužku.“

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
„Kdybych byl od vás býval přivítán, byl bych měl radost
(jsem prý hezký a mám se prý k světu, říkají o mně):
byl bych jen zlíbal tvé krásné rty a šel se pak vyspat;
kdybych byl dostal košem a našel závoru v dveřích,
byl bych šel podruhé k vám, ale v průvodu loučí a seker.“

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
„Myslím, že na prvním místě jsem Kypridě zavázán
díkem,

po Kypridě však, dívko, hned tobě; zachránilas mě
tím, žes mě pozvala do domu k sobě, z velkého ohně:
beztak mě málem už ničil... Jak často roznítí Erós
mnohem hroznější žár než výheň liparských sopek!“

Poslyš, jak se má láska zrodila, velebná Luno!
„Z ložnice vyhání pannu, když slepou vášní ji zmámil,
vyhání mladou žínku z podušek, ještě než zchladly
v manželském loži...“ Zde skončil. Já důvěřivá jak dítě
chopím se jeho ruky a klesám na měkké lůžko.

Brzy nám tělo jen hořelo na těle, sálaly tváře
jako dřív nikdy a my si šeptali, šeptali sladce.
Abych však nebyla příliš rozvláčná, milostná Luno:
stalo se vůbec všechno, a oba jsme došli svých přání...
Nikdy pak na mne se nehněval on až do včerejška,
ani ne já zas na něj. Až dneska! Zavítá ke mně
matka Melixina a Filisty, flétnistky samské,
právě když z Ókeanu se rozjízďeli už hřebci
s vozíkem Jitřenky růžovolokté k nebeské báni.
Vyprávěla mi leccos, a že prý Delfis má lásku,
po kom však vlastně touží, zda po dívce zase či chlapci,
přesně prý neví; jen tolik, že pořád plnil si pohár
čirým vínem své lásce na zdraví, až pak prý odběh',
že prý musí „ten milý“ mu dům teď ozdobit věnci.
Tolik mi sdělila ona má známá; nikdy mi nelže.
Dříve přicházel ke mně i třikrát a čtyřikrát za den,
s olejem lahvičku dórskou si častokrát nechával u mne:
nyní už po celých dvanáct dní mi nepřešel přes práh:
nejspíš s nějakou jinou se laská, o mne už nedbá.
Nyní ho připoutám těmito kouzly; jestli i potom
bude mě soužit, bůh svědkem, že zabuší na bránu smrti.
Takové zhoubné jedy mám v zásobě ve skříni pro něj,
královno, assyrský host mě naučil míchat ty jedy.

Sbohem, velebná Luno, zas v Ókean obrať své hřebce;
já pak své hoře zas dále ponesu, jak jsem je nesla.
Sbohem, ty běloskvoucí, a sbohem i ostatní hvězdy,
provázející Noc, tak tiše jedoucí nebem!

3/ ZASTAVENÍČKO

Půjdu teď zazpívat Amaryllidě; zatím se pasou
na tom kopci mé kozy a Týtyros bude je hlídat.

Títýre, ty moje dušičko dobrá, pas mi ty kozy,
potom je k studánce zaveď, a tamtoho plavého kozla
libyjského se varuj, Títýre: trká až hrůza.

Amaryllido sladká, proč nevyhlížíš z té sluje,
nevoláš „ty můj blázínku malý“? Zlobíš se na mne?

Snad se ti nezdá zblízka, že nos mám nehezky vzhůru
nebo vystoupou bradu? Chceš na oprátce mě vidět?

Tady ti přináším deset jablíček; tam jsem je trhal,
odkud sis přála je mít, a zítra dostaneš jiná.

Slituj se nad mým smutkem a trápením! Kéž bych se
mohl

změnit v bzučivou včelku a vloudit se v jeskyni k tobě
hustou clonou břechtanu s kapradím, která tě skrývá!

Teď tedy Eróta znám! Ach, zlý bůh! V divokých nejspíš
lesích byl odchován matkou a jistě lvicí byl kojen.

Ten svým záludným ohněm skrz naskrz hubí mé srdce.

Dívenko krásnozraká, brv temných, buclatých údů,
přiviň se ke mně, k svému pastýři, ať si tě zlíbá!

Už i jen v políbení je tolik sladkého blaha.

Že hned roztrhám na kusy věnec, Amaryllido?!

Nesu ho, drahá, tobě. Je z břechtanu, kterým jsem proplet'
pěkně vonící celer a několik poupátek růží.

Běda, copak si nešťastný počnu? Nechceš mě slyšet!

Dobrá, svléknu si kožich a tam z té skály, kde rybář
Olpis vyhlíží hejna tuňáků, seskočím do vln.

I když nezhyunu, aspoň ten pokus ti způsobí radost.

Zkoumal jsem, máš-li mě ráda, a tu jsem to bezpečně
poznal:

úderem lísteček máku se neozval, nepraskl nahlas,

tiše se roztrhl ve dví a na měkkém rameni zvadl.

Dobře to řekla ta žena, co ze síta osudy věští,

staříčká Paraibatis, když sbírala koření v lese:

celou duší prý na tobě lpím, ale tobě jsem ničím.

Také mám pro tebe bělounkou kozu, s dvojčaty k tomu.
Erithakis, ta celá osmahlá, pořád a pořád
na mně ji loudí, a dostane ji, když drahoty děláš.

V pravém oku mně škubá: tak přece možná ji spatřím!
Budu teď zpívat tady a o tu sosnu se opřu.

Snad už vyhlédne jednou, vždyť nemá v srdci přec kámen.

Hippomenés prý kdysi, když Atalantu chtěl získat
za choť, nabral si jablek a s dívkou závodil v běhu.

Jak jen je spatřila, jak se tím zmámila, jak se hned chytla!

Do Pylu z thessalských hor svá stáda hnal Melampús,
věštec,

Biantovi když v náruč se útulně sklonila krásná
žena, budoucí matka tak rozumné Alfesiboie.

Nevzplála půvabná bohyně kytherská k Adónidovi,
když tam na horách pásł své ovce, vášní tak prudkou,
že ho tiskla k svým ňadrům i pak, když dávno byl mrtev?

Velebím Endymióna: byl milován, v trvalý spánek
pohřížen; milená dívka, též velebím Iasióna,
tolik že okusil z toho, co nepozná nezasvěcený.

Hlava mi třeští, a tobě to jedno. Nezpívám dále.

Tuhle si lehnu na zem, a třeba ať vlci mě snědí!

To bude pro tebe soustečko, viď, že med není sladší!

4/ PASTÝŘI

Battos

Řekni mi, Korydóne: jsou Filondovy ty krávy?

Korydón

Jsou přece Aigónovy; a na jeho přání je pasu.

Battos

Jestlipak si je všechny vždy večer po straně dojíš?

Korydón

Starý si pěstuje telátka sám a dává si pozor.

Battos

Kampak najednou zmizel náš Aigón, majitel stáda?

Korydón

Odešel s Milónem do Olympie. Neslyšels o tom?

Battos

Jestlipak viděl kdy olej, jímž zápasníci se mažou?

Korydón

Vždyť prý silou své pěsti se rovná Hérakleovi.

Battos

Já zas prý předčím Polydeuka, říkává matka.

Korydón

Konečně odešel Milón — měl motyku, dvacet měl ovcí.

Battos

Kéž by též přemluvil vlka, a ten ho tu na místě pozřel!

Korydón

Jak ty jalůvky bučí! To samým steskem jen po něm.

Battos

Věru, do špatných rukou se dostaly, chudinky krávy!

Korydón

Pravda, chudinky jsou, a už ani pást se jim nechce.

Battos

Podívej se, to tele: je kůže jenom a kosti.
Snad se neživí, jako ta cikáda, kapkami rosy?

Korydón

Opravdu ne! Hned honím je na pastu k Aisaru řece,
přítom mu podávám sám i otýpkou měkounké trávy,
hned zas v hlubokém stínu kol Latymnu vesele skáče.

Battos

Krásný ten ryšavý býk je také mým majetkem. Kéž by
občané Lampry měli kus podobný, až budou jednou
přinášet oběť Hére — jsou lidé to nesmírně chudí!

Korydón

K mořskému močálu stále ho vodím a na Fyskos, také
na břehy Méiathu, tam, kde vyrůstá všechno, co dobré,
obilí kozí a kniza a melissa líbezná vůně.

Battos

Nešťastný Aigóne, běda: tvé kravky do Hádu půjdou.
Tak už třeštíš i ty, chceš dobýt vítězné palmy;
zatím tvou šalmaj, kterou sis udělal, potáhne plíseň.

Korydón

Nymfy jsou svědky, že ne! Když odcházel do Olympie,
odkázal šalmaj *mně*. I já se ve zpěvu vyznám.
Dobře zpívám, co složila Glauké, a dobře, co Pyrrhos.
Opěvám Krotón, tu perlu měst, a k východu slunce
strmící Lakinion, kde pěstní zápasník Aigón
šedesát spráskal bochníků sám; a tam také chlapík
za pazneht popadl býka a z pohoří přivlek' ho dolů,
aby ho daroval Amaryllidě. Rozkřičely se
ženské, a pastýř skotu, náš Aigón, jenom se chechtal.

Battos

Amaryllido sladká, mně nikdy, třeba žes mrtva,
nesejdeš z mysli, ach, jediná ty! Jak tyhlety kozy
měl jsem tě rád. Ach, ach, tvá smrt mě postihla krutě...

Korydón

Hlavu vzhůru, můj milý! Snad zítra bude zas lépe.
Naděje vždycky je s námi, a beznaděj teprve po nás.
Však i to nebe se dneska usmívá, zítra se chmuří.

Battos

Pravda. A telata vyžeň tam na stráň! Popásají se,
potvory, na listí oliv. Hej — huš, ty šedivé tele!

Korydón

Hola, Kymaitho, na kopec pěkně! Copak jsi hluchá?
Pán je mým svědkem, že skočím, a nehneš-li se mi odtud,
šeredně skončíš! Vida, zas tuhle chce uklouznout, mrcha.
Kdybych měl po ruce nějaký klacek, tak bych tě změřil!

Battos

Proboha, Korydóne: mě píchl nějaký bodlák,
podívej se, a zrovna pod kotník. Co jen tu roste
všelijakého trní! Ať bídne pojde to tele!
Čumím na ně, a pích' jsem se o trn. Vidíš ho přece?

Korydón

Vidím, vidím a už ho i držím. Tuhle je venku!

Battos

Taková mrňavá ranka, a jakého chlapíka zkruší!

Korydón

Půjdeš-li podruhé do hor, můj milý, vezmi si boty!
Trní a pichlavé keře jsou všude na horách doma.

Battos

Copak váš starý, Korydóne: doposud mele
s tou svou dívčinou černoookou, po které bláznil?

Korydón

Jakpak by ne, ty blázne! Já sám jsem ho onehdy přistih':
zrovna u chléva přišel jsem na něj. Činil se pěkně!

Battos

Výborně, duše chlípna! Jak vidím, málo si zadáš
s kozonohými Pány a málo se Satyriscky.

5/ PĚVECKÝ ZÁVOD PASTÝŘŮ

Komátás

Pryč, mé kozičky! Táhle je Lakón, Sibyrtův ovčák.
Rychle od něho dál! Mně ukradl včera můj kožich.

Lakón

Huš, má jehňata, od studánky! Nevidíte ho?
To je Komátás! Jak je to dávno, co mi vzal šalmaj!

Komátás

Prosím tě, jakou šalmaj! Což míval Sibyrtův otrok
v životě vůbec nějakou šalmaj? To je ti málo,
když si pištíte s Korydónem na jedno stéblo?

Lakón

Měl jsem ji od Lykóna, ty občane... Tak tedy tobě
Lakón vzal kožich! A jaký? Jen řekni, Komáte, pravdu:
má-li pak i tvůj pán, tvůj Eumarás, čím by se přikryl?

Komátás

Měl jsem ho od Krokyla, jak tenkrát zabil tu kozu
na počest nymfám. Byl celý strakatý. Žral ses už tenkrát
samou závistí, lotře; a teď mi ho nakonec vyfouk'.

Lakón

Strážce pobřeží Pán je mi svědkem: nikdy ti nevzal
Lakón, syn Kalaithidin, ten kožich! Jestli tě klamu,
ať se šílený vrhnu z těch skal — tam do Krathidu!

Komátás

Nymfy tady těch vod — a o jejich přízeň a milost
nechci se připravit nikdy — jsou mými svědky, můj milý:
šalmaj, o které mluvíš, ti Komátás určitě nevzal!

Lakón

Jestli tomuhle věřím, ať zkusím tolik co Dafnis!
Chceš-li tedy dát do sázky kůzle — není to ovšem
zvláštního nic — chci zpívat o závod, až si dáš pokoj.

Komátás

S Athénou svině se pustila v zápas! Tadyhle sázím
kůzle, a krmené jehně dáš ty zas do naší sázky.

Lakón

Jakže, prohnaná liško? Je tohle nějaká rovnost?
Kdopak si místo vlny chce radši nastříhat chlupů?
Kdo si chce podojit šerednou čubu, může-li kozu?

Komátás

Ten asi, kdo jako ty si troufá kdekoho zmoci!
Bručivá voska chce v závod s cikádou. Nemáš-li tedy
za rovnocenné kůzle, pak sázím kozla. Tak závod!

Lakón

Máš tak naspěch? Snad neshoříš, doufám. Pojď si však
sednout
v stín té olivy, do háje sem! Zde lépe se zpívá.
Ledový pramen zde stéká ze skály, tráva zde bují,
tady máš kypré lůžko a kobylinky švitoří kolem.

Komátás

Naspěch nemám, jen vztek mám na tebe, kde jsi vzal
drzost
hledět mi do tváře jakoby nic. Já sám jsem tě učil,
když jsi byl mrňavý kluk. Čiň dobře — sklidiš jen nevděk!
Vychovávej si vlčata na psy, aby tě snědla!

Lakón

Co jsem tak hezkého, prosím, já od tebe poznal či slyšel?
Kdy to bylo, to nevím — ty závistný, protivný skrčku.

Komátás

Když jsem ti proháněl zadek; tys ječel, tuhle mé kozy
mečely přitom až hrůza a kozel se činil až radost.

Lakón

Nelež hlouběji v hrobě, ty hrbáci, nežli ses dostal
do mne! Tak pojď, pojď ke mně, a je to tvá poslední píseň!

Komátás

Nepůjdu tam; zde u mne jsou duby; tady je šáchor,
tuhle kolem těch úlů tak mile bzučí ty včelky,

jsou tu dva pramínky ledové vody, ve větvích stromů
šveholí ptáci, a tenhleten stín je o mnoho hezčí
nežli ten u tebe tam, a sosna strásá sem šišky.

Lakón

U mne, jestli sem přijdeš, si můžeš příjemně šlapat
po vlně jehněčích roun jak píрко měkkých. Ty kůže
kozlí, u tebe tam, je cítit hůře než tebe.
Bílé mléko zde uložím nymfám v objemný džbánec
darem a vonný olej jim uložím ve džbáně jiném.

Komátás

Tady však budeš si chodit, když přijdeš, po květech máty,
po hebké kapradince; a pod ně ti rozestřu kůže
kozlí, desetkrát měkčí než všechna tvá jehněčí rouna.
Mléko do osmi dížek zde uložím Pánovi darem,
k tomu do osmi nádob dám plástve kypící medem.

Lakón

Tak jen si závoď odtud, kde jsi, a odtamtud zpívej;
choď si na onom prostranství u dubů! Kdo však je
soudcem,
kdopak? Kdyby tak přišel Lykopás, pastucha skotu!

Komátás

O toho zrovna bych nestál. A což ten drvoštěp tamto,
který si sbírá to vřesové roští, u tebe blízko?
Jestli si přeješ, pozvem' ho sem — a vždyť je to Morsón!

Lakón

Pozvěme!

Komátás

Zavolej na něj!

Lakón

Na dvacet skoro košů sám Lakón naplní sýrem,
potom v kvetoucím luhu se tiskne k něžnému chlapci.

Komátás

Po mně, ženu-li nablízku kozy, jablky hází
Klearista a na svého pastýře zamlaskne sladce.

Lakón

Mně zas den ze dne nadbíhá Kratidás. Jak mě vždy zmate
jeho hladouká tvář a lesklá vlající kadeř!

Komátás

Smí se srovnávat šípkový keř neb sasanka v lukách
s krásou zahradních růží, jichž záhon rozkvétá za zdí?

Lakón

Však ani bukvice se sládaty; slupina bukvic
jako kůra je drsná, a sládat medově žlutá.

Komátás

Já své dívce přinesu dárek, holoubka z lesa,
jen co ho polapím tam v tom jalovčí: hnízdí tam v houští.

Lakón

Měkounkou ovčí vlnou já Kratida překvapím zase,
jenom co ostříhám ovci, tu tmavou: bude mít na plášť.

Komátás

Huš, vy kozičky, od oliv dále: tady se paste,
ve stínu tamaryšků a na svahu tohohle kopce!

Lakón

Hneš se mi od dubu — ty tam, Konare? Kinaito, táhneš!?
Tuhle, blíž k Falarovi, blíž ke sluníčku se paste!

Komátás

Z cypřišového dřeva mám dížku, také mám džbánek,
Praxitelovo dílo; a obojí schovám své dívce.

Lakón

Hej, příteli, na malou chvíli
zaskoč sem k nám a poslyš: jsme ve sporu, kdo je z nás
větší
mistr v pastýřské písni. A ty nás, Morsóne, rozsud;
nebuď však straníkem mým a rovněž toho zde nešetř!

Komátás

Ano, Morsóne, nymfy jsou svědky: více, než sluší,
nepřířkni Komátovi a rovněž tomu zde nestraň!
Vlastníkem tamtěch ovcí je Sibyrtás, thúrijský občan,
majitel tuhletých koz je Eumarás ze Sybaridy.

Lakón

Probůh, ptal se tě někdo, ty ničemo, jsou-li ty ovce
Sibyrtovy či moje? Jen žvaníš pořád a žvaníš.

Komátás

Abys věděl, můj milý, já říkám vždycky jen pravdu,
nikdy se nechlubím ničím; a ty jen rýpáš a rýpáš.

Lakón

Umíš-li něco, jen ven s tím, ať Morsón může se vrátit
neužvaněný domů! Jsi hrozný, Komáte, tlachal.

*(Pěvecký závod)**Komátás*

Já jsem miláčkem Múz snad ještě více než zpěvák
Dafnis; však jsem jim přines' pár kůzlat onehdy v obět.

Lakón

Mne sám Apollón miluje zvlášť a já zase jemu
krásného beránka pasu; den Karnejí rychle se blíží.

Komátás

Ode všech koz krom dvou mám dvojčata, všechny je
dojím;
moje dívka se diví: „Ty sám je, chudinko, dojíš?“

Lakón

Já mám psíka, je milovník stád a rdousí i vlky:
svému chlapci ho dám a bude mu pomáhat v lovu.

Komátás

Pořád mi přes plot skáčete sem, vy kobylinky luční.
Přestaňte ničit mé révové keře: vždyť jsou tak suché!

Lakón

Hleďte, cikády, tamtoho pasáka: umím ho zlobit!
Stejně zlobíte vy svým věčným cvrkáním žence.

Komátás

Nenávist chovám k liškám, k těm s přehustým chvostem:
vždy večer
k vinici Mikónově se plíží a mlsají hrozny.

Lakón

Nenávist chovám i já — zas k broukům: ti hlodají pořád
na fícih Filónových a létají s vanutím větru.

Komátás

Pamatuješ se na to, jak já jsem tě tadyhle „drbal“?
Zubil ses, vrtěl zadkem a tamtoho doubku ses držel.

Lakón

Na to se nepamatuji; že tebe však Eumarás svázal
kdysi a tadyhle zmydlil, mám v dobré paměti dodnes.

Komátás

Tak už se někdo vzteká, Morsóne; nepozorovals?
Rychle mu natrhej sevrklých cibulí, na hrobě ovšem!

Lakón

Však jsem i já teď dohřál kohosi; Morsóne, viděls!
Rychle mu nakopej bramboříků, u řeky nejlíp.

Komátás

Mléko namísto vody ať v Hímeře proudí a v tobě,
Krathido, červené víno, ať pastviny ovoce rodí!

Lakón

Sybarítis ať medem mi proudí a po ránu brzo
do džbánu místo vody ať dívka si nabere medu.

Komátás

Na vojtěšce a ovsu se denně pasou mé kozy,
v keřích lentišků šlapou a ve stínu planik si hoví.

Lakón

Zato tuhle mým ovcím je meduňka vydatnou stravou,
mají všude i nadbytek cistu: ten kvete jak růže.

Komátás

Alkippu nemám už rád; když onehdy dal jsem jí dárkem
holoubka, ani mě za uši nevzala, nepolíbila.

Lakón

Zato mám já rád Eumeda vášnivě; když jsem ho vyzval,
aby si vzal mou šalmaj, jak prudce a krásně mě zlíbal!

Komátás

Lakóne, se slavíkem ať nikdy se neměří straka,
ani s labutí dudek! Ty směle, jen by ses hádal.

Morsón

Ovčáku, konec zpěvu! A tobě, Komáte, Morsón
dává darem to jehně; až jednou je zabiješ nymfám,
nějakým pěkným soustem i na Morsóna si vzpomeň!

Komátás

Vzpomenu, Pán je mi svědkem! A teď si zadovádejte,
kúzлата; však také já — jen hleďte — na celé hrdlo
chechtám se Lakónovi: tak přece, nakonec přece
ukořistil jsem jehně, až do nebe chce se mi skákat.
Těšte se, těšte, vy nezbedné kozy: zítra vás všechny
zavedu k Sybaridě a všechny vás vykoupám v tůni.
Leukite, trkáči, hola: jen jednou ještě mi vyskoč
na ňákou kozu, a hnáty ti přerazím, ještě než nymfám
zabiju tohle jehně. Ty zase? Nezbiju-li tě,
pak ať jsem hanebný pasák, a žádný Komátás, slyšíš?

6/ PASTÝŘI ZPĚVÁCI

Pastucha skotu Dafnis a Damoitás na jedno místo
sehnali kdysi svá stáda, Aráte: jeden měl teprv

chmýří na bradě, druhý už vousky. Když tedy oba v letním poledni seděli u vody, zpívali takto. První zazpíval Dafnis; on první k závodu vyzval:

„Po tvých ovečkách, Polyfème, jablky hází Galateia a volá, žes nejapný milovník, loudal. Nepodíváš se na ni, ty blázínku? Klidně si pískáš na svou šalmaj a sedíš. Jen pohleď, hází zas po psu, strážci a průvodci tvého stáda! Zadívan k moři štěká a běhá sem tam a v zrcadle půvabných vlnek, tichounce pobřežím šplounajících, občas se mihne. Jenom ho nespouštěj z očí, sic dívce na lýtka skočí, až se vynoří z vln, a krásné tílko jí zraní. Také z té vody ti milostně kývá, jako když v létě bodlák za slunných dnů svou suchou chocholkou chvěje. Utíká, jsi-li něžný, když nejsi, pak je ti v patách; potom i duši dá do sázky ráda. Lásce se často, Polyfème, zdá hezké, co jiným hezké se nezdá...“

Potom Damoitás zahrál a zpíval písničku tuto:

„Však jsem viděl, že hází po ovcích, Pán je mi svědkem, všimlo si toho, všimlo mé drahé a jediné oko, moje navždycky chloubá; a Télemos, který mi věštil neštěstí, jenom ať sám si je schová, třeba svým dětem! Ale i já ji chci trápit, a proto se nedívám po ní, také jí namlouvám, že už mám jinou; slyší-li tohle, žárlí a hrozně se souží: jak štvána řítí se z moře k jeskyni a k mým stádům a všude se pátravě dívá. Poštval jsem na ni i psa; ten dřív jen potichu kňučel, dokud jsem býval k ní něžný, a tlamou se tiskl jí k boku. Budu-li takto se chovat, je možné, že mi i vzkáže; já však ji vpustím až tehdy, až odpřisáhne, že sama

tady, na Sicílii mně připraví nejhezčí lože. Nejsem přec žádný takový šereda, jak se snad říká. Však jsem se nedávno zahlédl v moři, když bylo tiché: krásně mi slušely vousy a krásně jedno mé oko, jak se mi alespoň zdálo; mé bílé zuby se leskly ve vodním zrcadle tak, že parský mramor je ničím. Hned jsem si třikrát naplil za oděv — na odvrácení zlého, což Kotyttaris mi radila, zkušená bába...“

Damoitás dozpíval píseň a Dafnida políbil na tvář, pak mu dal darem šalmaj a ten zas píšťalu jemu; na pěknou píšťalu hrál pak Damoitás, na šalmaj Dafnis, telátka v bujné trávě se roztančila hned kolem. Vítězem nebyl nikdo, a také neprohrál nikdo.

7/ OBŽÍNKY

Už tomu déle, co já a Eukritos vyšli jsme z města směrem k Halentu, s námi pak Amyntás, v trojlístku třetí. Obžínky na počest Deó v ten den se chystali slavit Frásídamos a Antigonés, Lykópeovi synové, dvojice vzácných lidí, z jasného rodu, z něhož Klytia vzešla v těch pradávných dobách

a Chalkón:

prameni Búrině on dal pod nohou vytrysknout, jak se důkladně o skálu kolenem opřel. Tu rázem kol něho topoly v stinný háj se s jilmý protkaly, ty pak korunou zelených listů se do výše zdvihly jak klenba. Ještě jsme nebyli na půli cesty, Brasilův pomník ještě nám nekynul z dálky, a hle — snad Múzy to chtěly — s námi se potká poutník, byt' z Kréty, výborný člověk, pastevec koz a jménem Lykidás. Na první pohled

každý v něm poznal pastýře koz, vždyť vypadal na něj: chlupatou kozlí kůži měl přes plece, hustou a plavou, na prsou starou řízu měl spjatou pleteným pásem, z plané olivy hůl pak v pravici, pádnou a křivou. Tichý úsměv mu přelétl tvář a zazářil v očích, aniž mu sešel ze rtů, když ke mně promluvil takto:

„Kampak to uháníš, Simichide, v poledne zrovna, kdy i ještěrka v zahradní zdi si raději zdřímne, kdy ani chocholouš, hřbitovní pták, se nepotuluje? Na hostinu se ženeš, host nezvaný? Nebo snad spěcháš k někomu na vinobraní? Vždyť každý kámen jen bzučí pod údery tvých bot, jak spěchem do něho vrážíš.“
Já pak mu řekl: „Můj milý Lykide, kdekdo mi říká, žeš prý na šalmaj hotový mistr jako snad žádný z pastýřů nebo ženců, a z toho mám upřímnou radost; ale přesto si troufám se změřit v závodě s tebou. Na slavnost obžínek vede nás cesta: druhové naši chystají právě hody a oběť z prvotin plodů Démétře krásnořízé, že bohyně obzvláště štědře ječmenem sýpky jim obohatila, zrnka až radost. Když tedy ve stejnou dobu a stejnou cestou jsme vyšli, zazpívejme si spolu, a druh bude zábavou druhu. Já jsem přec také hlasatel Múz, i o mně se říká, že prý jsem výborný pěvec; ví bůh, že nevěřím tomu: pořád ještě, jak cítím, svým zpěvem se nemohu měřit s Filétem ani ne se Síkelidem, zpěvákem samským, jako že nemůže se zpěvem cikád soupeřit žába.“

Tohle jsem povídal naschvál. Tu pastýř vlídně se usmál — „Vezmi si,“ praví, „tuhle mou hůl: tvá pravdymilovnost je mi nejlepším svědkem, žeš pravý potomek Diův. Protiví se mi do duše ten, kdo v ješitné snaze

zkouší vytyčít dům až k temeni Óromedontu, stejně i všechna ta zpěvavá havěť, krákorající v závodě s pěvcem chijským a marně se namáhající. Nuž tedy pusťme se v pastýřský zpěv, ale neotálejme, Simichide! Dřív já: Tak jak se ti, příteli, líbí, co jsem si nedávno složil tam na horách — kratinká píseň?“

(Zpěv Lykidův)

„Ageanaktovi zdar, až popluje do Mytilény, ať si je říjnová noc, kdy vichry bičují vlny, anebo listopadová, kdy Órión v Ókean klesá, pakli je ochoten spasit z té výhně Afrodítiny Lykida, kterému srdce div neshoří toužením po něm! Jižní a východní vítr, jenž zvíří řasu až u dna, ať mu ledňácci ztiší, i mořské zvlněné dráhy, ledňácci, blankytným Néreovným ze všeho ptactva mořským lupem se živícího nejvíce milí! Až tedy Ageanax se poplaví do Mytilény, budiž mu příznivo vše, ať šťastně dorazí v přístav! Já pak právě v ten den si hlavu ovinu věncem, ať už z kopru či z růží či z květů bledounkých fial, budu si nalévat ptelejské víno, za číší číši, v pohodlí u svého krbu a přitom kaštany péci. Pak si dám upravit na zemi lože z kadeřavého celeru, asfodelu a turanu na loket zvýši. V myšlenkách u svého Ageanakta, v příjemném klidu budu prázdnit svůj pohár a rty až do kvasnic smáčet. Na flétnu budou mi hrát dva pastýři, z Attiky jeden, druhý pak z Aitólie, a k tomu bude mi zpívat Títyros o Dafnidovi, jak pro Xenea se trápil, jak s ním tesknily hory, jak duby plakaly nad ním, které tam šuměly u řeky Hímery po obou březích,

když se pak ztrácel ten hoch jak závěje na strmém Haimu,
na Athu, na Rhodopě neb Kavkazu, konec kde světa.

Zazpívá též, jak široká truhla kdys ukryla v sobě
živého pastýře (stal se tak obětí zpupného, zlého
pána) a jak ho včely pak živily jetýlkem z pole,
nosily lahodné květy mu do truhly z vonného cedru,
protože Múzy do úst mu nalily sladounký nektar.
Komáte nad všechny šťastný, tys okusil takové slasti:
tys byl uzavřen v truhle a živen toliko medem,
který ti nosily včely, čas jarní jsi celý tam prožil.
Kéž bys do počtu těch, co žijí, byl počítán se mnou!
Byl bych ti pásl v horách tvé nádherné kozy a zpěv tvůj
poslouchal, Komáte božský, až sladce bys písničky zpíval,
na šalmaj pod buky hrál neb rozložen v borovic stínu.“

Těmito slovy skončil; tu já zas promluvil k němu:
„Milý Lykide,“ pravím, „už mnoho a zdařilých písní
vnukly nymfy i mně, když stáda jsem pásl tam v horách.
Však se proslechlo o tom až k Diovu trůnu, jak doufám.
Nuže, tu nejhezčí ze všech chci přednést na tvoji počest,
příteli, poslyš mě tedy; vždyť Múzy mívals vždy v lásce.“

(Zpěv Simichidův)

„Na Simichida se Eróti usmáli: chudáček touží
tak asi po své Myrtě, jak po jarním sluníčku kozy.
Arátos, jeho přítel a druh mu nejdražší ze všech,
touhou po hezkém hochu v svém srdci se sužuje. Ví to
Aristis, šlechetný muž, muž nejlepší, jemuž sám Foibos
u své trojnožky zpívat by dovolil za zvuku lyry,
ví, že pro toho chlapce žhne Arátos do dřeně kostí.
Páne, ty mocný ochránce niv, jež Homolé kráslí,
dej, aby bez naléhání se sklonil milenci v náruč,

ať je tím hochem svůdný Filínos, nebo kdo jiný!
Jestliže, mileny Páne, to splníš, ať navěky chlapci
arkadští přestanou šlehat tě do boků cibulí mořskou,
anebo do ramen za to, že nemají dostatek masa.
Jestli se rozhodneš jinak, ať cítíš, poškrábán nehty,
palčivost po celém těle a musíš v kopřivách ležet,
anebo uprostřed zimy ať prodléváš v mrazivých horách,
ležíš u řeky Hebru, jež k blízkému Medvědu hledí;
v létě zas v nejzazších krajích ať pásáváš u Aithiopů
pod horou Blemyů, odkud tok Nilu už nespatriš nikdy.

Vy však, ó Erótové, jak jablka zardělí v tváři,
opustte Hyetidu i Byblidu, milé vám zdroje,
i ono sídlo rusé Diony — vysoký Oikús,
svými pak střelami Filína zkrušte, krásného chlapce
zkrušte, když je tak zlý a soucit s mým přítelem nemá!
Vždyť už je zralejší lahodných broskví, vždyť už i ženy
říkají: Filíne, škoda: tvůj půvab uvadne brzy...
Nebdi u jeho dveří, můj Aráte, po celé noci,
netrmácej si nohy; ať někdo jiný tak křehne
v trapném čekání v tmách, až kohout ohlásí ráno!
Ať jenom Molón, můj milý, je takovým cvičením trápen!
My mějme na mysli spánek, ať stařena blízko je u nás,
ta ať si odplivuje a odvrací od nás, co zlé je.“

Tak jsem zpíval. Tu on, jak předtím, vlídně se usmál,
podal mi pastýřskou hůl (prý dárek přátelský od Múz),
potom odbočil vlevo a cestou zamířil k Pyxe;
Eukritos pak a já a krasavec Amyntichos
došli jsme konečně k Frásidamovi, kde jsme se s chutí
uvelebili na zem, jak lůžko vystlanou měkce
vrstvou pěkného sítí a čerstvou zelení révy.
Četné topoly s jilmy se kývaly nad naší hlavou,
několik kroků od nás pak dál proud posvátné vody

stékal ze skály v jeskyni nymf a bublal a šuměl.
 Cikády ve stínu větví jak o závod žvatlaly spolu
 radostí z žárného slunce a opodál rosnička zase
 v houští ostružných keřů si broukala kuňkavým hláskem.
 Zpíval skřivan a stehlík, i hrdlička volala teskně,
 kolem potoků vířily včelky, jenom se leskly.
 Odevšad voněla úroda léta, voněla jeseň.
 Hrušky k našim až nohám a jablka k našim až bokům
 často se kutálely a mladší haluze švestek
 pod břemenem svých plodů se hluboko skláněly k zemi.
 Smolou zalitý sud byl načat po čtyřech letech.

Povězte, kastalské nymfy, jež bydlíte v parnaských
 výškách,

zdali staříčkový Cheirón v té skalní Fólově sluji
 nabídl Hérakleovi džbán stejně skvělého vína!
 Možno srovnávat nektar, jímž Kyklóps, pastýř a obr,
 který horami házel po lodích, tolik se poplet',
 že pak v jeskyni křepčil, je možno srovnávat s vínem,
 které jsme mísili s vodou, tam u vás čerpanou, nymfy,
 k uctění Démétrý, strážkyně humna? Ty líbezný svátku,
 kéž tě oslavím zas a znova bohyni spatřím
 s klasy a máky v rukou a s vlídným úsměvem v tváři!

8/ SOUPEŘI V HUDBĚ

S půvabným Dafnidem prý se na pastvě dobytko setkal
 Menalkás pasoucí stáda svých oveček na horských svazích.
 Oba dva plavovlasí a oba dva doposud chlupci,
 oba dva na píšťalu hrát uměli, oba dva zpívat.
 Menalkás promlouval první, když uviděl Dafnida: „Strážce
 bučících krav, chceš se mnou, ó Dafnide, zavodit v zpěvu?”

Ve zpěvu, kdykoli chci, já nad tebou zvítězím, věř mi!“
 Těmito slovy Dafnis mu na to zas odpověď dával:
 „Menalku, síringy znalý, ty pastýři vlnatých ovcí,
 nikdy přec nepřekonáš mě ve zpěvu, i kdybys zemřel!“

Menalkás

Chceš tedy divákem být? Chceš něco snad přidat i k ceně?

Dafnis

Chci tedy divákem být, chci něco i přidat k té ceně.

Menalkás

Co tedy do sázky dáme, co oběma mohlo by stačit?

Dafnis

Já dám do sázky tele, ty ovečku velkou jak matka.

Menalkás

Nikdy já ovečku nedám, vždyť otec a matka jsou na mne
 přísní a každý večer mi sčítají veškerá stáda.

Dafnis

Co tedy do sázky dáš, co potom by obdržel vítěz?

Menalkás

Píšťalu devítihlasou, a krásnou, bych do sázky vložil,
 stejně vespod i svrchu je slepena bělounkým voskem.
 Tu tedy dal bych, ne to, co k otcovu majetku patří.

Dafnis

Píšťalu devítihlasou já sám mám zajisté také,
 stejně vespod i svrchu je slepena bělounkým voskem.

Právě jsem zhotovil ji, prst tento mě doposud bolí,
neboť když řezal jsem rákos a štípal jej, zle jsem se řízl.

Menalkás

Ale kdo rozsoudí nás? Kdo oba nás poslouchat bude?

Dafnis

Tamhleten pasák koz, když sem si ho pozveme; právě
štěkotem přihání mu pes bělostný do stáda kozy.

Chlapci naň vzkřikli a pasák, jak zaslechl volání, přišel.
Jinoši zpívali pak a pastýř je ochotně soudil.
Losem na první místo se se svou píšťalou dostal
Menalkás, vystřídat jej měl Dafnis na druhém místě
se svou pastýřskou písní. Tak Menalkás započal první.

Menalkás

Úvaly s potůčky, od bohů stvořené, jestli vám někdy
Menalkás na sýrinx hrál, připojiv líbezný zpěv,
paste s laskavým srdcem mu ovečky. Jestli i Dafnis
jalůvky přivede sem, méně ať nemá ni on!

Dafnis

Prameny, rostliny, traviny sladké, ach, jestliže Dafnis
líbezně znějící písní rovná se slavíkům všem,
sytíte dobytek jeho, a jestli sem přižene také
Menalkás, šťastně ať spásá všecken ten bující luh.

Menalkás

Tam jsou i ovce, tam s kůzlaty kozy, tam plní i včely
medem vyduté kmeny, vyšší než mohutný dub;
také půvabný Milón tam kráčí; když vzdálí se, chřadne
pastýř i se svými stády, zaniká tráva z těch míst.

Dafnis

Všude je jaro, kol všude je pastva a všude se plní
mlékem vemena stád, mláďata mají co pít;
překrásná dívka se blíží; když ta se pak vzdálí, tu teskní
pastýř pasoucí stáda, teskní i dobytek sám.

Menalkás

Kozle, ty milence bělostných koz, ó hluboký lese
bez konce! K jeskyni, k vodě pospěšte, kůzлата, sem!
Milón prodlévá tam. Jdi k němu a řekni mu: „Krásný
jinochu, Próteus pásl tuleně, i když byl bůh.“

Dafnis

Býku, dobytčích stád ty vladaři nejmohutnější,
se všemi jalůvkami k nymfě jeskyni běž!
Ona tam trvale bydlí. Jdi k ní, můj milý, a řekni:
„Admétovi kdys pásl Apollón býky, ať bůh!“

Menalkás

Po říši Pelopově já netoužím, nechci mít Kroisův
majetek, netoužím v běhu nad vítr rychlejší být:
chci jen pod touto skalou zde zpívat, mít v náručí tebe,
přes pastvu společnou zírat na moře sicilské v dál.

Dafnis

Netoužím po ambrosii a nechci pít posvátný nektar,
nechci mít blažených bohů na nebi vznešený trůn:
kdybych však s líbeznou vílou zde v této jeskyni bydlel,
nedbal bych o lidi, nedbal o bohů blažený sbor.

Menalkás

Pastýřům největším zlem je vlk a pro vlky hlad zas,
útrapy pro vdané, sňatek pro ty, co pannami jsou,

pro muže po chlapci touha. Tys, Die, pro Ganyméda
s krásnými vlasy vzplál též. Milovals chlapce i ty!

Dafnis

Pro stromy nejhorším zlem je vichřice, pro vody sucho,
osidla zhoubou jsou ptákům, divoké zvěři pak síť,
pro muže touha mít půvabnou dívku. Ach, Otče ty Die,
lásce já nepodleh' sám — milovals ženy i ty!

Takto střídavě zněly tam písně těch jinochů. Avšak
pastýř Menalkás opět tak začínal poslední zpěv svůj:

Menalkás

Vlku, šetři mi kozlů a šetři mi koziček březích,
neškoď mi, vždyť jsem malý a provázím tolik těch zvířat.
Lampúre, ty můj pse, tak hluboký spánek tě jímá?
Nesmí tak hluboce spát, kdo se na pastvu ubírá s chlapcem.
Neloudejte se, ovce, a paste se na měkké trávě,
nebuďte znaveny, kdyby hned znova a rychle zas rostla.
Paste se, paste se rychle, svá vemena naplňte všechny,
ať mají jehňátka dost a do košů uložím sýry.

Po něm zas zvučně zpíval svou píseň Dafnis jak druhý.

Dafnis

Když jsem včera hnal krávy kol sluje té dívky se srostlým
obočím, zahlédla mne a řekla: „Je krásný, je krásný!“
Já však jí neodpověděl ni jediným nevlídným slůvkem,
jenom jsem sklopil oči a táhl jsem dále svou cestou.
Mně je hlas telátka milý a milé je dýchání jeho,
milé je hovět si v létě blíž potůčku pod širým nebem.
Ozdobou mohutných dubů jsou žaludy, jablka štěpů,
telátka ozdobou krávy a pastýři krav ony samy.

Pastevec koz, když skončili chlapci, hned pravil:

„Tvá ústa,

Dafnide, líbezná jsou, tvůj hlas je mámivý touhou,
naslouchat tvému zpěvu je sladší než mlsání medu.
Přijmi ty píšťaly obě, tys ve zpěvu vyhrál. A chceš-li
poučit v něčem i mne, jenž s tebou pásává kozy,
za to učení dám ti jak odměnu bezrohovou kozu,
která ti naplní mlékem vždy dojačku po samý okraj.“

A že měl radost ten chlapec, že zvítězil, vyskočil, jal se
rukama radostně tleskat — vtom koloušek přiběhl k srnce.
A jak ten druhý se rmoutil a srdce mu kypělo bolem,
takto se trápila též i nymfa nucená k sňatku.
Dafnis byl od té chvíle z všech pastýřů ceněn jak první;
ač byl bezmála chlapec, přec za ženu získal si vílu.

9/ VYZVÁNÍ K SOUTĚŽI

Dafnide, pastýřskou zpívej, ty první začni svou píseň,
začni, Dafnide, píseň a pak ať se Menalkás přidá,
když jsou s telaty krávy a býčci s velkými býky:
ať se hromadně pasou a toulají v zeleni kolem,
ti se nám nerozutekou; a ty mi tu zazpívej píseň,
ty jako první a potom ať Menalkás odpoví na ni.

Dafnis

Telátka radostný hlas je a radostný hlas je i krávy,
radostně zaznívá sýrinx, hlas pastýře, radostně můj též.
U chladné vody mám lůžko a na něm je hromada krásných
kůží z bělostných krav — všem ze skal shazoval vítr
výborné plody planik, jak z hustých keřů je stršál.

O parnou letní výheň já věru se nestarám více,
nežli jak zamilovaný dá na slova otce i matky.

Pastýř

Takto mi zazpíval Dafnis svou píseň, tak Menalkás
po něm:

Menalkás

Aetno, má rodná horo, i já tam mám obydlí krásné
v úbočí vydutých skal; mám všechno, co může se jevit
ve snu: přemnoho ovcí, i koz mám veliké množství,
jejichž kůže mi leží jak v hlavách lůžka, tak v nohách.
V ohni z dubových dřev se vaří mi drůbky a v zimě
praskají bukvice v ohni, mráz menší je hrozbou mi nežli
ořechy pro bezzubého, když na dosah mísu má kaše.

Pastýř

Oba dva potleskem chválím a zároveň podávám dary:
Dafnis dostane hůl, jež vyrostla v otcově poli,
přírody zázrak — ji sotva by vytvořil stejně i znalec;
tomu zas krásnou dám mušli, tak ozdobně vinutou: na pět
dílů jsem pro nás pět z ní rozdělil maso a to jsme
na skalním úbočí snědli — a hlasitě v lasturu zadul.

Zdar vám, pastýřů Múzy, teď ještě předneste píseň,
kterou jsem zazpíval sám kdys přítomným pastýřům, abych
ani jediné slůvko v ní nemohl ke škodě změnit:
Cvrček je cvrčkovi milý a mravenec mravenci zase,
sokol sokolům, mně však je milé umění písně.
Těch ať je plný můj dům! Tak není mi spánek ni jaro
náhle se vrátivší vhod, tak milé nejsou ni květy
včelám, jak mně jsou Múzy. A na koho s radostí zhlédnou,
tomu by nemohl škodit ni Kirčín čarovný nápoj.

10/ ŽENCI

Milón

Búkaie, starý dřiči: tak co se ti, chudáku, stalo?
Nesekáš v řádkách rovných, jak odjakživa jsi sekal,
ani ne zároveň se svým sousedem: zůstáváš vzadu
jako za stádem ovce, když nohu jí poraní kaktus.
Jak asi po poledni a kvečeru teprv to půjde,
když ta brázda tak málo ti chutná, sotvas ji nakous'?

Búkaios

Milóne, ty jenom do noci žneš a jak balvan jsi tvrdý;
nestalo se ti nikdy, žes toužil po nepřítomném?

Milón

Nikdy. Poplužní dřič — a toužit po někom v dáli!

Búkaios

Tak se ti nestalo nikdy, žes láskou nemohl usnout?

Milón

Kéž také nestane! Ztracen je pes, když olízne kůži.

Búkaios

Bezmála, Milóne, jedenáct dní se užívám láskou.

Milón

Vidíš, hned ze sudu nabíráš víno; já ani ocet.

Búkaios

Však už mi plevelem zarostlo vše, i před nosem pole.

Milón

Kterápak z dívek tě trápí?

Búkaios

Nu, dcerka Polybótova.
Onehdy jsem ji zahléd', jak hrála na flétnu žencům.

Milón

Našel hříšníka bůh! Tak máš tedy, po čem jsi toužil.
Tahle kobylka v noci — až na postel za tebou vleze.

Búkaios

Tak se mi ještě vysměj! Vždyť není slepé jen Štěstí,
také však nerozvážlivý Erós. Nechlub se tolik!

Milón

Chlubit se nechci, to ne; ale teď už raději sekej,
můžeš si o své dívce i zazpívat. Tak si svou práci
osladíš nejspíš. Víím dávno o tobě, jaký jsi zpěvák.

Búkaios (zptává)

O mé ztepilé dívce teď se mnou zpívejte, Múzy!
Čeho se chopíte, bohyně vy, to všechno je krásné.
Rozkošná Bombyko má, žes vyzáblá Syřanka snědá,
říkají všichni; pro mne — jsi krásně medově zlatá.
Však je i fialka tmavá, též hyacint s písmy v květech,
přesto se líbí ve věnci víc než leckteré jiné.
Kozy se shánějí po jetýlku, po koze vlci,
jeřáb sleduje pluh, a já jak šílený tebe.
Kéž bych oplýval bohatstvím tak jako proslulý Kroisos;
zlaté sochy nás obou v chrám Afrodítin bych poslal:
tvoji, v ruce buď s flétnou, nebo s jablkem anebo růží,
mou pak v lakónských botkách a v nové sváteční říze.

Rozkošná Bombyko má, jak z hladké sloni máš nožky,
hlas jak omamné víno, tvou duši vystihnout nelze.

Milón

Krásnou písni nás překvapil Búkaios, opravdu krásnou.
Každé slůvko má případný spád, tak do taktu pěkně.
Škoda starého chlapa; jak hloupě jsem žil a jak marně!
Slyš tedy alespoň tohle, zpěv božského Lityersa:

(Zpěv)

Démétro, dárkyně plodin a klasů, kéž se co nejlíp
tohleto osení žne a zrněk ať vydá co nejvíc!
Vazači, pevnější snopy, sic leckdo, půjde-li tudy,
řekne: „Klackové líní! Je věčná škoda jim platit.“
Řádky požatých klasů ať míří dolejšším koncem
na sever anebo západ: tak nejlíp dozrají zrna.
Každý pořádný mltec se zřekne v poledne spánku:
zrna, praží-li slunce, se nejspíš vyloupnou z plevy.
Ženci, začněte dělat, když spící skřivan se budí,
přestaňte, až když usne, a v poledním parnu si hovte!
Mládenci, nádherný život má žába; nemusí čekat,
kdyže jí nalejou dobrého moku: sedí v něm po krk.
Šafáři, nebude lepší dát chase uvařit čočku?
Lakomec, který chce rozkrojit kmín, jak snadno se řízne!
Tak mají zpívat ti, kdo v slunečném vedru se hmoždí!
O své lásce, které se nenajíš — Búkaie, zkus to —
jednou vypravuj matce, až časně ráno se vzbudí!

11/ KYKLÓPS

Žádného není léku, můj Níkíe, na rány lásky:
masti, myslím, že nepomáhají, ani ne prášky;

písně jsou jediný lék, i bezbolestný, i sladký,
v životě zdejší — najít však takový, není tak snadné.
Víš to zajisté nejlépe sám, neboť jednak jsi lékař,
jednak ve sboru Múz se těšíš obzvláštní přízni.
Tak tedy pradávný Polyfémos, Kyklóps, náš krajan,
ulehčoval si v žalu, když toužil po Galatei,
sotvaže první chmýří mu vroubilo skráně i bradu.
Nedával z lásky růže a jablka, ani ne vlasy,
nikoli: znal jenom prudký chtíč a jiného nedbal.
Kolikrát jeho ovce se vrátily do ohrad samy
z bujných pastvisk, co on stál na břehu, zarostlém řasou,
zpíval své Galatei a od svítání mřel touhou,
jak měl zjitřenou hrud' tou ze všech nejhorší ranou,
kterou mu zasadil Kypridin šíp až do hloubi srdce.
Na štěstí našel si lék; a to si pak na skálu sedl,
z výše na moře zíral a přitom takto si zpíval:

„Bělostná Galateio, proč zhrdáš pořád mou láskou?
Bělejší nežli tvaroh a laškovnější než tele,
něžnější nežli jehně a svěžejší nalitých hroznů —
taková přicházíš ke mně, když sladký spánek mě zmůže,
bohužel hned zas mizíš, když sladký spánek mě přejde:
utíkáš jako ta ovce, když vidí šedého vlka.
Miloval jsem tě, dívko, hned tenkrát, když jsi s mou
matkou
poprvé vkročila k nám a přála sis natrhat v horách
hyacintové květy; a já tě tehdy tam zaved'.
Od chvíle, kdy jsem tě spatřil, už nemohu na věky věků
lásky se zbýt, ale ty, ví bůh, že nic toho nedbáš.

Však už chápu, má rozkošná dívko, proč se mne straníš:
že se mi po celém čele to ježaté obočí táhne
dlouhým obloukem od ucha k uchu, a jenom jedno,

že mám rozplácly nos a nad ním jediné oko.
Pravda, vypadám tak; ale chovám tisíce ovcí,
sám si je také dojím a piju nejhustší mléko.
Sýrem, aťsi to v létě či na podzim, nemusím šetřit,
ba ani v nejtuzší zimě; mám pořád ošatky plné.
Na šalmaj dovedu pískat, jak nikdo z Kyklópů zdejších,
ať už o tobě zpívám či o sobě, milé mé mládě,
často až do půlnoci. A také ti koloušky chovám,
s měsíčkem na čele vesměs, a čtyři medvídky k tomu.
Jenom už pospěš ke mně, a hůř ti nebude v ničem,
modrého moře pak nech, ať do břehu vráží a hučí!
Mnohem sladší prožiješ noc tam v jeskyni u mne.
Jsou tam vavříny všude, jsou štíhlé cypřiše kolem,
je tam i tmavý břechtan a sladkoplodná i réva,
mám tam ledový pramen, jež hustě zarostlá Etna
z běloskvoucího sněhu mi posílá k božskému doušku.
Kdopak by místo toho dal moři přednost a vlnám?
Snad se ti nelíbí, že jsem tak zarostlý; zato mám zase
spousty dubových dřev a oheň v krbu mám pořád.
Hned bych si dal tím ohněm i duši od tebe spálit,
ba i to jediné oko, to nejdražší ze všeho vůbec.
Škoda, že matka, škoda, mě s ploutvemi neporodila!
Ponořil bych se k tobě a zlíbal ti alespoň ruku,
nechceš-li dopřát mi úst; a lilie bílé bych přines'
nebo i něžné máky, z jichž rudých lístků se věští.
(Některé kvetou z nich v létě a jiné zas toliko v zimě,
takže bych všechny ty květy ti nemohl najednou přinést.)

Zato však teď, má dívko, teď ihned se naučím plavat,
jakmile na své pouti sem cizinec přistane s lodí,
abych se přesvědčil, co v tom krásného bydlit až u dna.
Galateio, pojď na břeh a zapomeň, až budeš u mne,
na návrat domů jako teď já, když tadyhle sedím!

Kéž se ti se mnou zalíbí pást a dojit mé ovce,
trpké syřidlo do mléka lít a lisovat sýry!
Ano, má matka je vinna tím vším, jen jí to mám za zlé:
nikdy jediným slůvkem se za mne nepřimluvila,
ačkoli viděla dobře, jak hubnu ode dne ke dni.
Řeknu jí, že mám strašlivou horečku, v hlavě i nohou,
jen ať se trápí taky, když sám se trápím už dávno.

Kyklópe, Kyklópe, běda: ach, kam jsi jenom dal rozum?
Kdybys šel domů, tam košíky pletl a nařezal radši
jehnatům čerstvého listí, oč moudřejší byl by to nápad!
Co máš před nosem, ber; co utíká, za tím se nehoň!
Galateiu si vyhledáš jinou, a možná i hezčí.

Však se mne děvčata nazvou až dost k svým zábavám
v noci,
když pak si přisednu k nim, tu všechna se hihňají hrozně.
Vida, že v tomhle kraji i já jsem přece jen něčím!“

Takovým způsobem Kyklóps se snažil mírnit svou lásku
písní a jistě to pomohlo spíš než nejdražší léky.

12/ ZAMILOVANÝ

Přišel jsi, milený chlapče? Ty po třech nocích a dnech jsi
přišel? Kdo touhy je pln, ten opravdu zestárne za den.
O co je nad zimu jaro, oč jablko nad trnku sladší,
vlny oč více má ovce než její sající mládě,
o co je vzácnější panna než po třikrát provdaná žena,
o co je rychlejší srnec než tele, oč nad všechny ptáky
slavík krásněji zpívá, oč zvučněji, dojímavěji,
o tolik potěšil mne tvůj příchod, že pod stinný dub jsem
utekl z palčivé sluneční výhně jak nějaký poutník.

Nechat vzájemná láska nám oběma provane srdcem,

nechat potomkům všem my dva se staneme písní:
Jako as za dávných časů ti dva tak navzájem žili:
jeden dech druhého sál, jak lakónské úsloví říká,
o druhém řekl by Thessal, že duší se do něho vpíjel.
Vzájemné pouto lásky je spjalo. Věk zlatý zas tenkrát
nastal, když opravdu ten, kdo miloval, milován též byl.
Kéž by mi Otec Zeus to dopřál, kéž bohové věční!
Potom, až za dvě stě let bych navždy v říši podsvětní
vcházel,

aby mi oznámil kdosi: „Až dosud tvá oddaná láska,
jakož i miláčka tvého, tak přelibežného chlapce,
u všech tu koluje v ústech a nejvíce u mladých lidí.“
Ale ať nebešťané, tak vznešení, rozhodnou o tom
sami, jak se jim zlíbí. Já aspoň tě krásného chválím,
nebude znamenání dávat můj nos, že nemluvím pravdu.
Jestli mě poraníš nějak, zas vzápětí zahojíš ránu,
neboť jsem dvojnásob získal — tvým odchodem vzrostla
má láska.

Megarští synové z Nísy, vy mistři ve veslování,
blaženě žijte v svém domě, vždyť ve velké úctě byl u vás
Dioklés, z Attiky host, jenž láskou zahořel k chlapci.
Jinoši s počátkem jara vždy hromadně okolo jeho
náhrobku závodí o to, kdo získá v líbání cenu.
Kdo se z nich přísaje rty co nejsladším způsobem na rty,
ten pak obtížen věnci k své matce se navrací domů.
Šťasten, kdo stane se takto těm chlapcům v polibcích
soudcem!

Často on Ganyméda pak vyzývá jasnookého
s prosbou, aby měl ústa jak prubířský kámen a mohl
bezpečně směnárníkovi dát zprávu, zda zlato je pravé.

13/ UNESENÝ JINOH

Níkíe, nepřišel Erós jen pro nás na svět, jak dřív jsme soudili, ať už zplodil to dítě kdokoli z bohů. To, co je krásné, nám nejdřív se vskutku nezdálo krásným, neboť smrtelní jsme a nemůžeme předvídat zítřek. Také syn Amfitryónův, rek udatný s železným srdcem, který lítého lva kdys přemohl, miloval chlapce, přepůvabného Hyla — měl na hlavě prstýnky vlasů. Všem naučil ho jak otec milého syna, všemu, co dovedl dobře a čím se sám proslavil. Nikdy od něho nevzdálil se (ať právě poledne bylo, nebo ať s bílými koňmi se na nebe vznášela Zora, ani když s pípáním večer se kuřátka dívala k hnízdu, zatímco na zašlém hřadu již kvočna třepala křídly), aby mu po vůli srdce spěl chlapec k zářnému vzoru, aby mu vyrůstal z něho muž rozšafný po každé stránce. Ale když Aisónův syn, rek Iásón, pro zlaté rouno z domova plul a s ním šli stateční rekové ze všech obcí — ti vybráni byli jen s ohledem k užitku věci —, v nádherný Iólkos přišel muž bojovný, nezdolný v práci, tírynthské Alkmény syn, rek Héraklés; s hrdinou tímto nastoupil na loď Argó i Hylás, kde výkvět byl mužstva. Lodi se nedotkly skály, ty šedivé, srážející se, nýbrž prolétla jimi a do ústí Fásidy vplula po širém moři jak orel — a skály pak nehnutě stály. Souhvězdí Plejad když vzchází a na pastvě nejzazší může ovečka mladá se pást a již se zas navrací jaro, tehdy vskutku již výkvět těch hrdinů na plavbu myslel: vstoupili na dutou loď a na lávky k veslům si sedli, dopluli do Helléspontu — tři dni je jižní hnal vítr. V propontském zálivu pak, kde orají kianští býci široké brázdy, až rádlu se přitom odírá, tam teď

vystoupili z korábu na břeh, kde chystali polední jídlo postupně podle lávek a společně lehli si na zem. Tam se prostíral trávník, všem k užitku, kdo na něj

vstoupí:

řezali bútomos trpký a kypeiros rostoucí bujně. Přišel i plavý Hylás, měl vodu po jídle přinést samému Hérakleovi i zdatnému Telamónovi, kteří při jednom stole vždy sedali, přátelé věrní. S kovovou nádobou v ruce hoch našel brzy ten pramen na srázném vodnatém místě: kol přechetné rákosí rostlo, tmavé vlašovičnický a zelené květiny vodní, mířiku radostné stvoly a plazivý nasládlý kandík.

Uprostřed onoho zřídla se nymfy chystaly k tanci, nespící nymfy, ta božstva, jež u lidí budila hrůzu, Nycheia s jarem v očích a s Euneikou Malis. Vtom chlapec přiložil obsáhlý džbán a právě ho do vody nořil, když tu všechny ty víly mu najednou sevřely ruku, neboť přeněžné srdce všech nymf hned zalila láska k onomu řeckému chlapci. Ten do tmavé vody se řítí přímo jak zářící hvězda, když z nebe se do moře řítí přímo a některý z druhů pak prohodí k lodníkům:

„Chlapci,

chystejte náradí lodní! Je vítr příznivý k plavbě!“ V náručí držely víly teď pod vodou jinocha, který plakal, a vlídnými slovy ho líbezně utěšovaly. Héraklés Amfitryónův, zle pro chlapce zděšen, tam běžel s lukem zahnutým krásně, jak Skythové ve zvyku mají, avšak zároveň s kyjem, jež trvale v pravici svíral. Tříkrát zavolal „Hyle!“ tak nahlas, co stačilo hrdlo, tříkrát ho zaslechl jinoch, hlas z vody však zazníval slabě — ten, jemuž nablízku byl, se jevil mu ve velké dálce.

Jako když hřívavý lev, jenž zdaleka uslyší v horách
mladého jelena hlas, lev žeroucí syrové maso,
a k té zchystané krmi se rozběhne z brlohu svého,
tak se i Héraklés třásl a z touhy po milém chlapci
neprostupným tím trnám se dral a zbrousil kus země.

Ubozí milenci! Co jen on vytrpěl na bludné cestě
přes hory, lesy! Byl mu sám Iásón vedlejší se vším.
Koráb již vytáhl ráhna, chtěl odplout pln družiny plavců,
avšak rekové božští až k půlnoci napjali plachty —
čekali na Héraklea. Ten šíleně hnál se, kam nohy
nesly ho, neboť bůh mu bolestně rozdrásal srdce.
Takto byl překrásný Hylás již počítán k blaženým bohům,
naopak Hérakleovi ti rekové láli jak zběhu,
protože opustil Argó, loď s třiceti lávkami k veslům,
pěšky pak ke Kolchům přišel a k Fásidě, nevlídné
k hostům.

14/ ZAMILOVANÁ KYNISKA

Aischinés

Vítám tě srdečně, Thyónichu.

Thyónichos

Já zase tebe,

Aischine. Konečně, vid!

Aischinés

Ach, konečně...

Thyónichos

Trápíš se něčím?

Aischinés

Výborně zrovna mi není, příteli.

Thyónichos

Tím je to tedy,
žeš tak přepadlý, neučesaný, zarostlý vousy.
Onehdy přišel k nám podobný člověk, pýthagorovec,
v tváři bledý a docela bos. Byl z Athén, jak říkal.

Aischinés

Také měl rád —?

Thyónichos

To určitě měl — ale pořádný koláč!

Aischinés

Žerty máš rád, a já — jsem krásné Kynisce ničím!
Uvidíš, příteli, že z toho zešlím; chybí jen vlasek.

Thyónichos

Milý Aischine, pořád jsi stejný, poněkud prudký,
nejde-li všechno hned po tvém. Tak řekni, co se ti stalo!

Aischinés

Thessalský jezdec Ágis a jeden argejský občan
s vojákem Kleoníkem se sešli nedávno u mne
na venku k přátelské pitce. Dám zabít několik kuřat,
k tomu mladoucké sele a načnu biblinské víno,
čtyřleté — vonělo tak jak čerstvě vylisované.
Také jsem cibule podal a hlemýždě. Rozkošná pitka.
Až tu kdosi pak navrhl pít víno nepomíšené,
na čí zdraví prý chceme, jen jméno mělo se říci.
Každý z nás pije a udává jméno, jak jsme si řekli,

Kyniska — nic, a já vedle! Nu, jak mi bylo, snad chápeš.
 „Vidělas vlka, žes němá?“ řek' žertem kdosi. Tu ona:
 „Jak jsi vtipný —“ a hoří, že svíčka chytla by od ní.
 Ano, Vlk je to, Vlk, je synem souseda Laba,
 hoch jako jedle, jemný, ba krásný, říká se o něm.
 Po něm se touhou jen rozplývala. Dojemná láska!
 Však se to doneslo kdysi až ke mně, ovšem jen trochu,
 přesto — nu starého vrtáka znáš — já nepátral po tom.
 Když pak jsme všichni čtyři až po krk zabředli v pitku,
 začal ten Thessalan zpívat, a zase o „vlku“, znova,
 takovou potouchlou píseň, ten zloduch. Najednou se ti
 Kyniska rozbrečí tak, že docela malinké dítě,
 když se mu zachce matčina náručí, nepláče tolik.
 Já — inu znáš mě přec, Thyónichu — dal jsem jí pěstí
 přes tvář a ještě pak jednu. Jen šaty si zvedla a rychle
 odtud. Já za ní: „Ty bídnicke jedna, nejsem ti hezký?
 Jiný, dražší ti přirostl k srdci? K jinému táhni,
 jen se s ním pomazli, děvko, když pro něj cedíš ty slzy!“
 Podá-li v podkrovním hnízdě svým dětem vlašťovka sousto,
 mžikem odlétne nazpět a shání potravu jinou —
 Kyniska z měkkého lože se ještě rychleji zvedla,
 proběhla dvojími dveřmi a dál, kam nohy ji nesly.
 „Chytej srnu, když upláchne do lesa,“ přísloví říká.

Dvacet to dní, pak osm, pak devět, zas deset a po nich
 dnes je to jedenáct; dva — a budou dva měsíce, co jsme
 od sebe odloučení — tu dobu si nestříhám vlasy.
 Vlk jí teď vším — a Vlku i v noci otvírá dveře;
 já ovšem dnes jí nejsem už nic, jsem hotová nula,
 odstrčený jsem chudák, už naprosto poslední v řadě.
 Kdybych se doved' jí zřící, pak všechno bylo by dobré;
 teď však — jak jenom z toho? Nu, jak se říká, „myš
 v pasti“!

Na lásku beznadějnou lék žádný myslím že není —
 leda snad jeden: můj přítel Simos miloval dceru
 Epichalkovu; odplul a uzdraven vrátil se domů.
 Pustím se přes moře taky; je možné, nebudu prvním,
 nejhorším také snad ne, ale prostředním vojákem jistě.

Thyónichos

Kéž se ti podle přání dařilo, po čem jsi toužil!
 Chceš-li ovšem jít odtud, pak věř, že skvělejší službu
 nežli u Ptolemaia muž svobodný nenajde nikde:
 laskavý, přítel Múz, vždy dvorný, okouzlující,
 dobrý znalec svých přátel, a nepřítel ještě snad lepší,
 na všechny strany štědrý a k prosbám nikdy ne hluchý —
 opravdu král. Chtít všechno od něho ovšem se nesmí.
 Máš-li tedy, můj Aischine, chuť si na pravé rámě
 připnout vojenský plášť a v pevném postoji čelit
 smělému nepříteli, když se štítem na tebe žene,
 rychle jen do Egypta! Svě dílo začíná stáří
 od skrání na každém z nás, pak plíží se k bradě a potom
 postříbří vousy; když nohy se třesou, je na skutky pozdě.

15/ SYRÁKÚSANKY NA SLAVNOSTI
 ADÓNIDOVĚ

Gorgó (k služce)

Práxinoá je doma?

Práxinoá

Ba, doma. Konečně, Gorgó!
 Opravdu zázrak, že jdeš. Tak rychle, Eunoo, přines
 židli a polštář!

Gorgó

Stačí úplně.

Práxinoá

Sedni si, Gorgó!

Gorgó

Stěží popadám dech. Já sotva ti vyvázla živá,
Práxinoo, z té hromady lidí, hromady vozů.
Všude vojenské boty a všude vojáci v pláštích,
cesta nebere konce, a k tobě — příšerná dálka.

Práxinoá

To ten můj ztřeštěnec proved' mně naschvál: na konci
světa
najal díru, ne byt, jen proto, aby z nás každá
bydlela jinde. Je pořád ten starý, vtělený zloduch.

Gorgó

Takhle mi o svém muži už nikdy nemluv, má drahá,
když je maličký tady! A jak si tě prohlíží, vidíš?
Neboj se, Zópyriónku, mé zlato! Nemyslí tátu.

Práxinoá

Dobré nebe, to dítě to chápe!

Gorgó

Táta je hodný.

Práxinoá

Tak se ti onehdy táta — nu, u nás je „onehdy“ všechno —
vypravil pro trochu sody a líčidla, do krámu někam:
se solí přišel domů. Je stejně dlouhý i hloupý.

Gorgó

Docela stejně s mým Diokleidem. Outrata děsný!
Včera ti za sedm drachem pět ovčích kůží mi přines' —
srst jak ze psa a cáry a špína. Pracuj a dří se!
Ale už honem si vezmi plášť a spínej si řízu:
chceme se podívat na Adónida, nahoru na hrad
nejbohatšího krále; prý skvělé věci tam chystá
Ptolemaiova choť.

Práxinoá

Nu, velmožným všechno je možné.

Gorgó

Kdo se nebojí kroku, má peciválům co říci.
Ale už dělej, ať jdeme!

Práxinoá

Kdo nedělá, nevyjde z neděl.

(K slůžce)

Eunoo, seber prádlo a polož je do cesty pěkně,
trdlo, tak jako tenkrát, ať kočkám dobře se leží!
Mrskni sebou a pro vodu běž, chci především vodu.
Zas nese mýdlo; tak sem s ním! A proč hned hromadu
mýdel?

Nalej mi vodu! Ty huso, mám celou košili mokrou.
Dosti: a teď jsem jakžtakž umyta — s pomocí boží.
Kde jsou klíče od velké skříně? Honem je přines!

Gorgó

Práxinoo, ta skládaná říza skvěle ti padne.
Kolikpak asi tě stála na stavu, řekni mi pravdu!

Práxinoá

Radši mně nepřipomínej, Gorgó; víc než dvě miny
ryzího stříbra, a práce, že div jsem nezhrbatěla.

Gorgó

Však také dopadla, jak sis přála.

Práxinoá

Myslím, že ano.

Přines mi ještě pláštík a hezky mi nasaď ten klobouk!
S námi nemůžeš, dítě; hú, hú, tam kousají koně.
To si plakej, jak chceš, ale mrzáka z tebe mít nechci.
Pojďme! Frygie, vezmi si chlapce, hraj si s ním trochu,
zavolej do domu psa a dveře do dvora zamkni!

*(Obě ženy vyjdou na ulici
se služebnou Eutychildou a Eunoou.)*

Bohové, jaké davy! Je vůbec možno se prodrat
tuhle spoustou a vřavou? Jak mravenci, k nespočítání.
Kolik záslužných skutků náš Ptolemaios už proved',
co jeho otec je u bohů tam! Dnes neohrožuje
žádný zločinec chodce svou egyptskou potměšilostí,
jak si tu s námi hrála ta prohnaná někdejší cháska
šeredných taškářů, pradarebáků, ve všem si rovných.
Drahá Gorgo, co bude s námi? Závodní koně
královi!... Prosím vás, člověče, pozor: šlapete po mně!
Jak se vzepjal ten ryzák, ten divous! Uhni se rychle,
Eunoou, pitomá huso! Ten jistě zahubí jezdec.
Teď jsem teprve ráda, že dítě zůstalo doma.

Gorgó

Neboj se, Práxinoo, ti koně dávno už přešli,
odešli na své místo.

Práxinoá

Už trochu přicházím k sobě.
Kůň a studený had — ti vřdycky už jako dítě
nejvíc mě děsili. Rychle: dav hrozný hrne se na nás!

Gorgó (k stařeně)

Od hradu, babičko?

Stařena

Ano, děti.

Gorgó

Dostanem se tam?

Stařena

Tím, že se pokoušeli, až do Tróje Řekové vnikli.
Pokusem, krásné dítě, se vůbec dosáhne všeho...

Gorgó

Tahle babka, jak se mi zdá, nám věštila něco.

Práxinoá

Ženské vědí přec všechno, i Zeus jak s Hérou se brali!

Gorgó

Vidíš to, Práxinoo, tam u dveří, jak se tam tlačí?

Práxinoá

Příšerné! Podej mi ruku, Gorgó; Eunoou, ty zas
Eutychidy se přidrž a pozor, sice ji ztratíš!
Všechny najednou dovnitř a zuby nehty se držme!
Hrůza — můj letní pláštík je vpůli! Mám já to, Gorgó,

neštěstí! Dobrý muži, ať bůh vás po celý život
uchrání všeho zlého, jen pozor na ten můj pláštík!

Cizinec

Jen kdybych moh', ale pozor dám přece.

Práxinoá

Tlačení děsné!

Strká se to jak vepři.

Cizinec

Jen klid, je vyhráno, paní.

Práxinoá

Mějte i teď, i příště, vy dobrý muži, jen štěstí,
že jste se o nás tak staral! Jak hodný a soucitný člověk!
Zase je Eunoa v chumlu; ty strašpytle, tak už se protlač!

Gorgó

Práxinoo, pojď blíž: těch pestrých tkanin si všimni,
jak jsou jemné a vkusné! Nu řekni, výtvoř božské!

Práxinoá

Kterépak ženy, velebná Athéno, tohleto tkaly,
kterýpak asi malíř ty bezvadné postavy kreslil?
Jako skutečné stojí, jak skutečné, přímo se hýbou,
spíše živé než tkané. Jak dovedná bytost je člověk!
On pak, na lůžku stříbrném sám, tam leží jak zázrak —
Adónis, miláček všech, ba samému podsvětí drahý;
první hebounké chmýří mu stíní půvabné skráně —

Jiný cizinec

Přestaňte, u všech kozlů. Co brebentíte tu pořád,
husy? Až je mi zle, jak zívají při každém slovu.

Práxinoá

Che, co *ten* tady chce? Co *jemu* je do našich řečí?
Poroučej tam, kdes pánem! Chce kázat Syrákúsankám?
Aby pak věděl i tohle: jsme po předcích z Korinta, prosím,
odkud byl Bellerofón, a mluvíme peloponnésky.
Rodáci dórští, jak doufám, zde směji promluvit dórsky.
Velebná Persefono, krom krále kdo je tu nad nás?
Nikdo! Nu, ale chce-li, ať mlátí hubou, co na tom!

Gorgó

Práxinoo, už ticho! Tam právě se chystá k své písni
na Adónida výborná pěvkyně, občanka z Argu;
však si v smutečném zpěvu už loni dobyla ceny.
Jistě nám zazpívá krásně. Jak roztouženě se tváří.

Pěvkyně

Paní, jež Golgy si oblíbila, vysoký Eryx,
háje na Ídaliu, ó Afrodíto ty zlatá,
jakkpak ti přivedly Adónida neslyšně jdoucí
Hóry po roce zase až od věčných podsvětních proudů?
Hóry, z bohyň ty nejváhavější, k radosti lidí
pokaždé přicházejí, však s prázdnou k nikomu nikdy.
Kyprido, tys prý Bereníku, smrtelnou bytost,
změnila v nesmrtelnou, ty dítě Diony božské,
tím, žes nebeskou šťávu jí do hrudi vkápala. A za to
ona zas tobě, jež tolik máš jmen a tolik i chrámů,
Bereničina dcera, ctná Arsinoé, svou krásou
Heleně rovná, jak mohla, šla s ozdobou pro Adónida.
U něho leží plody, dar ovocných stromů všech druhů,
u něho stříbrné koše jsou plné něžného kvítí,
líbezná vůně se šíří z váz zdobených zlatem. A všude
leží pečivo kolem, jež na plátech mísily ženy
z bílé pšeničné mouky a s příměsky rostlinné šťávy,

na čistém oleji pak je upekly, sladily medem —
 všude je tady jen pro něj, má podoby ptáků a zvířat.
 Z něžné zeleně kopru je zřízeno útulné loubí,
 mladiství Eróti, celičkový houf, se vznášejí nad ním,
 jako slavíci mladí když na stromě od sněti k sněti
 létají sem a tam a zkoušejí sílu svých křídel.
 Hle, ten eben, to zlato, zde orlové z bělostné sloni
 s půvabným Ganymédem se vznášejí k Diovu trůnu;
 nachový koberec, na něm je „lůžko měkčí než peří“
 (řekla by mílétská žena i ten, kdo na Samu pase),
 lůžko je zchystáno též i krásnému Adónidovi:
 v jednom je Kypris a v druhém spí Adónis s lokty jak růže.
 Milenec její má osmnáct let nebo o rok jen více:
 neдрásá jeho ret, je vrouben teprve chmýřím.

Nyní se, Kyprido, raduj, že svého chotě máš zase;
 zítra za ranní rosy se shromáždíme my všechny,
 zaneseme ho k moři, kde vlny stříkají na břeh,
 uvolníme si vlasy, své řízy spustíme k patám,
 obnažíme si ňadra a zazpíváme pak zvučně:
 „Miláčku Adónide, tys jediný polobůh ze všech,
 který mešká hned u nás a hned zas u Acherontu.
 Nemá sám Agamemnón, sám Aiás, rek mocný a vzdorný,
 taková práva, ni Hektór, svých bratří dvaceti chloubá,
 ba ani Patroklos, Pyrrhos, ač z Tróje slavně se vrátil,
 také ne Lapithové ni Deukaliónovo plémě,
 Pelopidové a Pelasgové, ti vladaři v Argu.
 Buď nám milostiv, Adónide — teď i rok příští!
 Byls nám vítán i dnes a zase tak budeš, až přijdeš.“

Gorgó

Práxinoo, je moudřejší tvor než tahleta žena?
 Šťastná, co všechno zná, a cožpak teprv, jak zpívá!

Je však už čas jít domů: můj Diokleidés chce snídat.
 Muž je vždycky jak drak, když nejedl — od něho dále!
 Adóne, miláčku náš, buď zdrav a k zdravým se navrať!

16/ CHARITKY

Vždycky Diovy dcery a vždycky dbají i pěvci
 slavit bohy a slavit i proslulé činy svých reků.
 Múzy nebeské jsou a zpívají o nebešťanech;
 my jsme však smrtelní lidé — jak smrtelní smrtelné
 slavme!

Kdopak by ze všech těch, co žijí tu pod jasným nebem,
 otevřel Charitkám našim a vlídně je do svého domu
 přijal, aniž by je pryč poslal, však beze všech darů?
 S nevolí zpátky zas půjdou a s bosýma nohama domů,
 mnoho mi budou i spílat, že nadarmo vážily cestu;
 s nevolí prodlévat budou zas ve svém obydlí prázdném
 (na chladná kolena hlavu si v zármutku složí), vždyť tam je
 jejich přesmutné sídlo, když zpátky jdou s nepořízenou.

Kde je dnes takový přítel? Kdo miluje pochvalu pěvce?
 Ne, již netouží muži jak dřív, aby za skvělé činy
 byli též oslavováni — jen po zisku touha jim vládne.
 Každý má pravici v kapse a přemýšlí, odkud by získal
 peníze, nikomu však by nedal ni zlámanou grešli,
 na prosbu řekne: „Dám ti, až naprší a zase uschne.
 Kéž bych jen sám něco měl! Ať *bohové* žehnají pěvcům!
 Kdopak by poslouchal je? Nám všem přece postačí

Homér!

Ten pak je nejlepší básník, kdo nic si nenese z mého.“

K čemu vám, blázni, zisk zlata, jež v obrovském množství
 vám leží

v truhle? Kdo moudrý, zisk nehledá v bohatství: touží něco dát nadání svému a něco zas jinému z pěvců, mnoha přátelům činit a mnoha ostatním lidem toliko dobro a stále ctít oběťmi oltáře bohů, nebýt lakomý k hostům, je u stolu častovat štědře, a pak propouštět je, až sami se budou chtít vracet; především miláčky Múz měj v úctě, jich posvátné kněze, abys i v temnotách Hádu jen pochvalu o sobě slyšel, abys jak neslavný nelkal pak u chladné podsvětňi řeky, jako když od rýče někdo má naběhlé ruce a pláče nad smutnou chudobou svou, již nese jak dědictví otců.

V paláci Antiochově a vladaře Aleua mnozí velikou měsíční mzdu si odnesli za službu v domě; se stády rohatých krav též přemnoho bučelo telat ve stájích v rodině Skopů a na nivách okolo města Krannónu v poledním stínu též tisíce odpočívalo nádherných ovcí, jež vlastnil rod Kreontův, vlídný vždy k hostům.

Z těch však už nemají radost, vždyt uplynul líbezný život, duše do člunu vešly, v němž převáží nevlídný Charón. Ačkoli nechali zde tak mnoho a cenného jmění, ve spoustě ubohých mrtvých by neslavně leželi navždy, kdyby byl kejský básník je nezvěčnil budoucím v paměť, básník, jenž provázel zpěvem svůj nástroj o mnoha strunách;

stejně tak dosáhli pocty i rychlí koně těch vládců, když se vrátili s věnci jak z her, tak závodů svatých. Kdo by znal lykijské reky? Kdo vlasaté syny kdys krále Priama? Kdo by znal Kykna, tak zdatného, s panenskou pletí,

kdyby byl žádný básník též nezvěčnil dávné ty boje? Neměl by trvalou slávu ni Odysseus, bloudící deset

roků po celém světě, jenž vstoupil do hlubin Hádu živý a unikl též i z jeskyně zhoubného obra Kyklópa? Mlčení též by přikrylo pastýře vepřů Eumaia, Filoitios by zanikl, věrný ten strážce dobytčích stád, i sám král Láertés velesrdnatý, kdyby byl iónský pěvec je nezvěčnil slavnými zpěvy.

Vzniká jen zásluhou Múz tak výtečná sláva všech lidí, veškerý majetek mrtvých však promarní dědici živí. Stejná as námaha je chtít počítat na břehu vlny, když je po modrém moři van větru k pobřeží žene, špinavé hliněné cihly chtít umývat v průhledné vodě, jako je promlouvat k muži, jež pojala po zisku touha. K šípku ať takový jde, ať shromáždí bezpočet peněz, stále ať žene ho touha mít majetek větší a větší; já chci mít raději čest a lásku a přátelství lidí, nežli bych soumarů množství a spřežení koní si zvolil.

Ptám se, kdo ze smrtelníků mě vlídně přivítá v domě, přijdu-li v průvodu Múz? Je pro pěvce obtížná cesta bez dcer Kronovce Dia, tak mocného vladaře světa. Doposud nebesa řídí v svém oběhu měsíce, roky, ještě u vozu kola tu roztočí přemnoho koní: přijde však takový muž, ten pocítí nutnost mých zpěvů, vykoná pak co Achilleus rek, co zavilý Aiás na pláni u Simoentu, kde pomník je fryžského Íla. Vidím už Kartágiňany, co bydlí, kde zapadá slunce, v nejzazším libyjském kraji, jak ztuhli smrtelnou hrůzou.

Jdou již Syrákúsané, jdou s rukama na žerdi kopí, ramena tíží jim štíty, jež spleteny z vrbových prutů. V čele jde Hierón sám, má zářící pás a je roven hrdinům dávným; i přílbu má s koňskou stínící hřívou.

Die, přeslavný Otče, i Athéno, vznešená dcero,
 Démétro s Persefonou, jež za domov veliké město
 bohatých Syrákúsanů blíž jezerní hladiny máte,
 kéž byste nepřátele, zlo osudné, z ostrova mohli
 po moři sardonském hnát a ti ať, nečetný zbytek
 z početných, líčí pak ženám a dětem osud svých přátel.
 Dřívější občané všichni ať bydlí zas ve městech, která
 nepřítel obrátil v trosky a sutiny rukama svýma!
 Úrodných polí ať ujmou se zas, ať nesčetná stáda
 ovcí, zelenou pastvou již sytých, údolím bečí,
 a až dobytek večer se bude zas do stáje vracet,
 poutníka jdoucího zvolna ať pobídne k rychlejší chůzi.
 Úhor ať zorán je k setbě, až pastýřům pod širým nebem
 bude cikáda zpívat, kdes ukrytá v korunách stromů.
 Pavouci pavučin sít, tak jemnou, ať rozestřou po všech
 zbraních, ať zanikne navždy i pojem bitevní výzvy!
 Jméno Hierónovo, tak slavné a vznešené, pěvci
 přes moře skythské ať nesou až k městu, kde Semíramis
 asfaltem zpevnila hradby, tak mocné, a sama tam vládla.
 Jedním z těch pěvců ať *já* jsem! Však milují Diovy dcery
 mnoho i básníků jiných, co slaví sicilský pramen
 Arethúsin i s lidem a statečnost Hierónovu.

Minyjské Charitky, vy tak poctěné Eteokleem,
 planoucí pro Orchomenos, jež dřív měli Thébané v zášti,
 kéž tu smím neznámý zůstat a s Múzami našimi šťastně
 do domu vejít ať mohu, jenž srdečně zve mě. Já nikdy
 nechci již opustit vás. Vždyť co může milého zůstat
 člověku bez Charitek? Kéž s Charitkami vždy žiji!

17/ HYMNUS NA PTOLEMAIA

S Diem začněme, Múzy, a končete s Diem, když písní
 z bytostí *nesmrtelných* my slavíme nejlepší, avšak
 z *lidí* vždy uveden buď mezi prvními Ptolemaios,
 vprostřed i na konci — z mužů ten král je nejšlechtetnější.
 Rekové dřívějších dob, co vzešli jak potomci bohů,
 pro svoje nádherné činy též našli zkušené pěvce.
 Krásu znám sdílet i já, a proto chci slavit svou písní
 Ptolemaia, vždyť písně i bohům jsou k ozdobě, ke cti.

Vstoupí-li do ídských lesů muž s úmyslem porážet

stromy,
 pátrá v tom obrovském množství — ach odkud má začít
 své dílo?

Co bych měl vyložit nejdřív? Je bezpočtu toho, co říci,
 bozi čím poctili jej, z všech vládařů nejvzácnějšího.
 Ptolemaios, syn Lagův, jak zdatný byl vykonat velké
 dílo, ten předchůdce jeho! Když nějakou myšlenku vzal si
 do hlavy, žádný z mužů to nemohl vymyslet lépe.
 Otec jak věčným bohům sám stejnou poctu mu zjednal,
 v Diově paláci dal i jemu postavit zlatý
 příbytek; Alexandros, král znalý projevů lásky,
 trůní tam též, bůh strašný všem Peršanům v turbanech
 pestrých.

Naproti němu se zdvíhá trůn Hérakla Kentaurobijce,
 který z ocele pevné je zhotoven; hrdina v kruhu
 ostatních nebeských bohů se účastní radostných hostin,
 přitom i z vnuků svých vnuků se raduje, neboť mu mocný
 Kronovec odňal z údů zlý úděl stáří a také
 potomci z jeho krve jsou zvaní nesmrtelnými.
 Pro oba dávným předkem je statečných Hérakleovců,
 oba se čítají k nim a končí až u Héraklea.

Proto když vrací se z hodů ten hrdina, nasycen vonným nektarem, do komnaty své milené choti, tu dává jednomu luk a toulec, jenž kmitá se okolo paží, druhému železný kyj, jenž vyztužen hroty, a ti pak nesou je v nádhernou síň ctné Héby bělostných nohou, zároveň vedou i jej, tak slavného Diova syna.

Jak potom moudrostí předčí a chováním ostatní ženy proslulá Bereníké, svých rodičů veliký poklad, neboť kdys vládkyně Kypru, ta mocná bohyně lásky, jejích vonících ňader se něžným rukama dotkla! Dosud prý neměl muž v tak veliké oblibě ženu, jakou horoucí láskou lnul Ptolemaios k své choti! Sám však daleko víc byl milován, takže svým dětem nikdy neváhal svěřit svůj dům i s majetkem celým, kdykoli, milující, šel k lůžku své milené choti.

Žena, jež neplane láskou, své srdce vždycky má
v dálce,
rodívá snadno, však děti, ty nejsou podobné otcí.

Vznešená Afrodító, ty královno bohyň svou krásou, mělas ji na péči stále a líbezná Bereníké podsvětní řekou nářků tvou zásluhou neplula: tys ji chopila v náruč dřív, než dolů sestoupila k člunu, který převáží mrtvé, vždy ponurý, smutný, a sama do chrámu odneslas ji a dalas jí podíl své pocty.

Vlídne všem zrozeným vlévá svou líbeznou laskavost
v srdce,
zbavuje tíživých trudů i ty, co po lásce touží.

Argejko s obočím tmavým, tys zrodila, s Týdeem spjatá, Dioméda (ten muž byl z Kalydónu a vraždil); Thetis s krásnými ňadry však Achilla, slavného kopím, zrodila Péleovi — a rekovi Ptolemaiovi Ptolemaia, též reka, zas Bereníké, tak vzácná.

Tebe pak z matčina klína jak právě zrozené děcko přijal a vychoval Koós, kdes poprvé Jitřenku spatřil. K porodu Eileithyi si pozvala Antigonina dcera, když bolesti již ji nesmírně tížily. Vlídne po boku stoupla si k ní a do všech údů jí lila zmírnění porodních útrap; i zrodil se, podobný otcí, chlapeček přeroztomilý. Když Koós jej zhlédl, hned jásal, objímal rukama lásky to dětátko útlé a pravil:

„Vyrůstej šťastně, můj synu, a měj mě v úctě, jak kdysi Apollón poctil i Délos, jenž obklopen modravým mořem; ve stejné úctě vždy měj i vrcholky Triopu, stejnou poctu uděluj též i sousedním občanům dórským, jako si oblíbil kdys i Rénaui Apollón vládce.“

Takto promluvil ostrov. Vtom třikrát vysoko z mraků ozval se mohutný orel, hlas ptáka, jenž zvěstuje štěstí. Znamení od Dia bylo, vždyť bývají králové čestní v ochraně Kronovce Dia. A koho už při narození miluje Zeus, je skvělý: jej obdaří všelikým blahem, pánem je přemnoha zemí a pánem přemnoha moří. Bezpočtu pevnin světa a bezpočtu národů na nich obilí pěstuje pro něj, jež vyrůstá Diovým deštěm, avšak nerodí tolik zem žádná jak nížinný Egypt, když pak vzedmutý Nil tam nakypří úrodnou půdu. Nebydlí v žádném městě tak mnoho dovedných lidí: tři sta je vybudováno těch měst, kde občané bydlí, dále tisíce tři a ještě na třicet tisíc, opět dvakrát tři, a konečně sedmadvacet: Ptolemaios, ten rek, sám panuje nad všemi městy. Také část Foiníkie mu patří, část arabské země, Sýrie, Libye část a osmahlé Aithiopie, ovládá Pamfyly všechny a Kiliky oštěpem slavné, Lyčany a též Káry, ten národ milovný bojů,

panuje okruhu Kyklad, vždyť koráby nejlepší ze všech plaví se po mořských vlnách a celé moře i země, všechny hučící řeky jsou pod vládou Ptolemaiovou. Mnoho má ovšem i jezdců, též přemnoho vojáků s štíty, zářících lesklou zbrojí, se hromadí houfně kol něho. Lidé si obstarávají své potřeby v poklidu, neboť z nepřátel nepřejde nikdo Nil plný oblud k nám pěšky, aby tu v cizích obcích moh' vyzývat k válečné vřavě, nikdo též z rychlé lodi, byť vyzbrojen, nemůže skočit na břeh a egyptský dobytek loupit. Vždyť takový muž zde v prostorných rovinách sídlí, král Ptolemaios, ten vladař se světle plavými vlasy, jenž dovede oštěpem mávat; veškeré otcovské jmění on pečlivě chrání, jak dobrý panovník činívá vždy, a sám k tomu získává další.

V jeho bohatém domě však neleží zlato jen marně jako as mravenců poklad, těch stále se pachtících; slavným příbytkům bohů patří část největší, neboť on stále za obět prvotiny jim přináší s jinými dary; mnoho se dostává darem i četným statečným králům, mnoho i některým městům a mnoho též přátelům věrným. K závodům k Bakchově počtě též nikdo nepřišel z mužů, znalý ke zvukům písně se připojit cvičeným hlasem, aby tu nedostal dar, jenž ocenil umění jeho. Básníci ve službách Múz též tohoto vladaře slaví za jeho dobrodiní. Muž zámožný nemůže mít však krásnější dar než to, že ve světě slavné má jméno. Tohle i pro Átreovce je trvalé. Nesmírné množství pokladů získaných tím, že dobyli Priamův palác, leží však v temnotách, odkud se nikdy už nevrátí zpátky. Jediný z předchůdců svých i z těch, co vtiskují dosud horké stopy svých kroků dál do prachu, po kterém šlapou, milené matce a otcí dal postavit vonící chrámy,

ze zlata překrásné sochy a z kosti jim slonové vztyčil, aby všem žijícím lidem vždy pomoc a ochranu nesly.

Když pak den výročí přijde, tu spaluje obrovské množství

tučných dobytčích kýt, až oltáře mokvají krví, vladař i s výbornou chotí; ta z žen je nejlepší ze všech, které v ložnici tisknou šíj mladého muže v svých loktech — svého bratra a chotě ta miluje z celého srdce. Takto se posvátný sňatek stal skutkem i u nesmrtelných, zrozených přemocnou Rheiou, těch budoucích vladařů

nebes:

Diovi k spánku a Héře vždy lůžko panenská Íris něžnými rukama stele, jež lesknou se vonnými mastmi.

Vladaři Ptolemaie, buď zdráv! Jak tebe já stejně slavít chci potomky bohů a slovy, jež pronesu, věru budoucnost nezhrdne. Zeus ať dá ti pak veškeré dobro!

18/ SVATEBNÍ PÍSEŇ HELENĚ

Kdysi, v paláci Meneláově, ve Spartě tedy, dvanáct vznešených panen, žen spartských výkvět a chloubu,

kolem vlasů květ hyacintů, jalo se tančit: tančily před ložnicí, jež červenou malbou se skvěla, když se v ní tenkrát s milostnou Helenou, nyní svou chotí, zavřel Átreův syn — ten mladší s rusými vlasy. Zpívaly tedy všechny a zároveň dupaly v taktu, až se jim kmítaly nožky, a svatební písní zněl palác:

„Jakže tak brzy, milý ženichu, mohl jsi usnout? Máš snad olovo v nohou, či tolik miluješ spaní?

Nebo jsi příliš pil, a proto jsi na lože spěchal?
 Chtěl-lis jít v obvyklou hodinu spát, pak sám sis měl
 lehnout,

dívku mělš ponechat pečlivé matce, aby si hrála
 s dívkami do bílého až dne: vždyť tvou je teď družkou
 zítra i pozítří, Meneláe, od roku k roku.

Jak jsi, ženichu, šťasten! To někdo dobrý ti žehnal,
 když sis zamířil do Sparty k nám, žes dosáhl toho,
 čeho z ostatních knížat před tebou nedošel nikdo:
 z héróů jediný ty máš tchánem Kronovce Dia.

Helena, Diova dcera, jíž rovnou achajská země
 nehostí nikde, teď pod jednou pokrývkou — ulehla s tebou.
 Zrodí-li matce podobný plod, cos velkého zrodí.

My pak jsme její družky z mládí, panenský výkvět —
 čtyřikrát šedesát dívek: my závodily s ní často
 u proudů Eurótu během, jak muži natřeny mastí;
 srovnávány však s ní, pak nejsme bez vady žádná.

Zora když vzejde a zjeví tvář krásnou, jak vznešená Luna
 okrášlí noc nebo jaro jak zazáří po zimě, také
 takto as mezi námi zář rozlévá Helena zlatá.

Osení bujně vzrostlé je ozdobou úrodné nivě,
 zahradě štíhlý cypřiš a thessalský kuň zase vozu:
 Helena s růžovou pletí je stejnou ozdobou Sparty.
 Jemnější nitě než ona z nás žádná nespřede nikdy,
 na sebelepším stavu tak husté osnovy nemá,
 žádná z nás do strun lyry tak mistrně neumí sáhnout
 k písňím na Artemidu neb Athénu širokoprsou
 jako Helena, v jejíchžto zracích sídlí sám Půvab.

Krásná, líbezná děvo, jsi paní od dneška; my pak
 po ránu půjdeme na závodistiště, natrháme si
 lučních květů a listí a do vonných věnců je spletem
 s takovým steskem po tobě, Heleno, jak asi touží
 neodstavené jehně být u prsu rodičky ovce.

Z nizounkých keříků lotosových uvijem věnec
 tobě my první ze všech a dáme jej na stinný platan,
 ze stříbrné pak láhve my první ulijem ze všech
 čistého oleje tobě, a zase pod stinný platan;
 na něm lakónsky stručný buď vyryt do kůry nápis,
 z něhož poutníci vyčtou: „Mne cti; jsem Helenin platan.“

Zdráva buď, nevěsto, zdráv buď, ženichu — Diův zeti!
 Létó, pěstounka dětí Létó, dopřej vám hojně
 potomstva; Kypris, bohyně Kypris, vzájemné lásky,
 Zeus pak, Kronovec Zeus, vás oblaž navěky statky,
 které by urození zas dědili po urozených!

Spěte, a láska s touhou vám navzájem zahřívěj srdce;
 zítra s příchodem zory zas čerství vzbudte se oba!
 My pak odejdem odtud, až první hlasatel jitra
 zvedne svou třpytnou šíji a ze svého lože se ozve.
 Hyméne, Hymenaie, ó jásej nad tímto sňatkem!“

19/ ZLODĚJ MEDU

Kdysi Erós, ten zloděj, krad' z úlu medové plástve;
 když pak ho bodla zlá včela a do všech konečků prstů
 zloděje popíchala, tu bolestí do země dupal,
 skákal a foukal si na prst, pak šel a ukázal matce
 Afrodítě svou trýzeň a láteřil, že prý je včela
 takový malinký tvor, a rány působí hrozné.
 Zasmála se mu matka: „Což nejsi jako ty včely?
 Také jsi malinký tvor a rány působíš hrozné.“

20/ ODMÍTNUTÝ MILENEC

Toužil jsem Euneiku sevřít: ta smích si ztropila ze mne,
 potupně říkala mi: „Běž ode mne, drzoune! Jsi jen

skoták a chtěl bys mě líbat! Já nejsem zvyklá mít ráda
venkovské balíky — tisknu se na rty jen jinochům
z města.

Ty ani ve snu nesmíš mi políbit krásná má ústa!
Jak se to koukáš, jak breptáš a žertuješ stejně jak sedlák!
Ach, jak líbezně breptáš, jak lichotně dovedeš mluvit!
Jaké máš hebounké vousy a jaké máš půvabné vlasy!
Rozpraskané máš rty, máš černé ruce a hrozně
páchneš. Běž ode mne pryč, ať nenecháš na mně tu špínu!“

Takto mluvila ke mně, pak třikrát si za ňadra plivla,
očíma od hlavy k patě mě celého změřila, přitom
výsměšně šklebila rty a úkosem hleděla na mne,
velmi se pyšnila krásou; pak ústa k posměšku stáhla,
vyprska v jizlivý smích. Hned krev se vařila ve mně,
bolestí zrudl jsem v tváři jak růže za ranní rosy.
Nechala mne a běžela pryč. Hněv planul mi v srdci,
že mne, tak hezkého chlapce, zle zranila lehká ta holka.

Pastýři, řekněte pravdu: Což nejsem já krásný? Což
rázem

udělal některý bůh snad jiného člověka ze mne?
Dřív přec okolo mne se linula líbezná krása,
břečtan jak vine se ke pni; tvář halilo jemňounké chmýří,
kadeře prstýnků plné mi vlály okolo skrání,
pod tmavým obočím vždy mi zářilo bělostné čelo,
oči mi zářily víc než Athéně jiskrnozraké,
sladší byla má ústa než smetaňa, plynul též z úst mých
o mnoho sladší hlas, než med je tekoucí z plástve.
Líbezná je i má hudba, ať na šalmaj pastýřskou hraji,
nebo ať na flétnu pískám, tu z rákosu, anebo příčnou.
Veškeré ženy zde v horách též říkají o mně: „Je krásný,“
veškeré milují mne, jen slečinka z města mě nechce.
Odběhla, že jsem já pastýř. Což neslyšela snad nikdy,
Dionýsos že pásl, bůh překrásný, v údolí stáda?

Neví, že bohyně lásky též šlela po pastýřovi,
na fryžských horách že pásala, že zaplála v dubovém lese
pro Adónida a v lese že pro něj se do pláce dala?
Kdopak byl Endymión? Ne pastýř? A přec si ho
zamilovala

Seléné, ač byl pastýř, a proto se z Olympu snesla,
spěchala v latemský úval, kde spávala s jinochem. Rheio,
naříkáš pro pastýře i ty! Což nebloudils, Die,
pro chlapce pasoucího jak orel vzduchem i ty kdys?

Toliko Euneika nechce mít v oblíbě pastýře skotu:
více si o sobě myslí než Kybelé, Seléné, Kypris!
Nikdy ať, Afrodító, ať nikdy nezlíbá svého
miláčka v městě neb v horách a v noci ať vždycky spí
sama!

21/ RYBÁŘI

Chudoba, Diofante, ta jediná k tvoření vede,
ta jen v námaze učí. Vždyť člověka v lopotné práci
starosti tisknoucí ho ni vyspat se nedovolují.
Komu se podaří v noci byť nakrátko oddat se spánku,
ihned ho zaplaší neklid, jenž stane mu ve hlavách lůžka.
Zestárlí rybáři dva bok po boku leželi v lůžku,
opřeni o stěnu z listí; a nablízku nástroje byly,
ze suchých mořských řas v té chatrči spletené z třtiny,
zchystané pro jejich ruce: pár košíků, rybářské pruty,
udice, vlasce a větve a návnady pod trávou skryté,
dále na ryby sádka, pak provazy, loďka již stará,
stojící na podpěrách, kus rohože pro odpočinek,
sítě spletené z řas a plášť jak pokrývka lůžka.
To bylo náčiní jejich, to jmění těch rybářů bylo.

U prahu nebyly dveře, pes nehlídal, vše se jim zdálo zbytečné, neužitečné — je střežila chudoba sama. Nebyl tam nablízku soused; jen moře se dralo až k samé chýši a vlnami svými ji zlehounka olizovalo.

Neujel Selénin vůz půl dráhy dosud, když milá práce rybáře oba již vzbudila. Zahnali z vícek spánek a myšlenky jejich jim poskytly k rozmluvě podnět.

Asfalión

Mýlí se, příteli, všichni, co tvrdí, že v létě se noci zkracují, neboť Zeus dny v létě přináší dlouhé. Já měl už tisíce snů, a ještě tu nemáme ráno. Či se mi skrylo? Čím to? Ty noci jsou opravdu dlouhé.

Jeho přítel

Hněváš se na krásné léto? Můj milý, čas nemůže z dráhy vybočit, jak se mu zachce. To *starost* tě ve spánku ruší a tím působí pak, že noc ti připadá dlouhou.

Asfalión

Dovedeš vykládat sny? Mně zdálo se o krásných věcech. Chci však, abys i ty měl na mých viděních účast. Stejně jak výtěžek lovu ty sdílej i veškeré sny mé. Rozum máš zajisté bdělý. A nejlepší vykladač snů je ten, kdo rozumem jen se přitom poučit dává. Ostatně máme teď pokdy; vždyť co by měl dělat, kdo takto na listí spočívá u vln a nemůže usnout? Je jako osel ukrytý v trní neb svítilna v radnici — ta prý musí tam trvale bdít.

Přítel

Nuž vypravuj, jaké jsi v noci vidění měl? Jen řekni to příteli, jak se to sluší.

Asfalión

Po všech těch trampotách v moři když potom jsem zvečera
usnul
(nijak jsem přesycen nebyl — zda vzpomínáš, jedli jsme
brzy,
žaludek šetřili jsme), já ve snu jsem viděl, jak sám jsem
na skálu vylezl si, tam seděl a na ryby číhal,
klamavou návnadou přitom jsem třepal. Vtom jedna
z těch velkých
ryb se mi zakousla; ovšem, vždyť v nočních vidinách každé
psisko větří kus chleba a já zase ryby. Ta pevně
na háček nabodla se a prýštila krev z ní. Jak sebou
škubala, prut se mi ohnul. Já s rukama nataženými,
dopředu nakloněn tělem, jsem podnikl úporný zápas,
jak bych tu velikou rybu ven vytáhl malými háčky.
Vtom jsem si povšiml rány a rybu jsem hlouběji bodl,
bodl a popustil ji — když neprchla, pevně jsem zatáh'.
Takto jsem skončil ten boj a vytáhl rybu — však zlatou,
dokola pokrytou zlatem; tu hrůza mě jala, zda rybu
Poseidón v oblibě nemá neb zda si ji Amfitrité,
jasná bohyně mořská, snad nechová jako svůj klenot.

Zlehounka potom tu rybu jsem uvolnil z udice, aby
neutkvěl z tlamičky její mi na háčku kousíček zlata.
Spěšně jsem na břeh ji vytáh' a přísahal (maje ten poklad),
že už v budoucnu nikdy se nevydám na moře, nýbrž
na zemi že budu dlít a královsky žít se svým zlatem.
Vzápětí procitl jsem. Svůj důvtip teď, příteli, zaměř
k výsledku toho: mě děsí, že přísahu tuto jsem vyřkl.

Přítel

Neboj se, nepřísahal jsi, tak jako jsi nechtyl zlatou
rybu, jak ve snu jsi viděl — jsou lživé ty vidiny ve snách.

Budeš-li, nikoli v spánku, ty končiny zkoumat, máš mnoho naděje z takových snů; jdi pátrat po rybách z masa, abys nezemřel hladem i při oněch vidinách zlatých.

22/ DIOSKÚROVÉ

Slavíme potomky Lédy a Dia, vladaře štítu, Kastora s Polydeukem; ten rek byl strašlivý v boji, neboť si ovíjel paže až doprostřed řemeny z kůže. Slavme je dvakrát i třikrát, ty udatné Lédiny syny, lakedaimonské dva bratry, dva vnuky thestijské, tyto zachránce lidí, jichž osud už toliko na vlásku visí, koní, kteří se splaší, když v ohni jsou krvavé řeže, korábů nedbalých hvězd, ať na nebi vycházejících, anebo zapadajících, čímž octnou se v strašlivé bouři; větry pak proti zádi neb zepředu rozběsní velké vlny, neb po celém moři, jak právě se kterému zlíbí; ženou pak v lodní prostor proud mořský a roztráští obě stěny; už visí dolů zle zedrané plachty, jsou všechna lana sem tam — a z nebe se řítí obrovský liják, zatímco přichází noc; ta široká hladina hučí, vichřicí bičovaná a tvrdými úlomky ledu. Vy však z té propasti vždycky zas na povrch zvednete loď zároveň s lodníky, kteří už v duchu se chystali na smrt. Náhle se uklidní větry a na moři zasvítlí jasná hladina, shluklé mraky se rozptýlí na všechny strany; vtom se už Medvědi zjeví a uprostřed Oslů i temné jesle oznamující, že doba je příhodná k plavbě.

Dvojice zachránců lidí, ty dvojice přátelstvím spjatá, kitharisté a jezdci, vy zápasníci a pěvci, mám snad Kastorem začít či Polydeukem svou píseň? Oslavím oba, však nejdřív zpěv zaměřím na Polydeuka.

Argó když unikla skalám, co stále se srážely spolu, strašnému ústí Pontu (led pokrývá hladinu jeho), připlula v bebryckou zemi i s milými potomky bohů. Tam pak rekové četní ven z Iásonovy lodi po jednom žebříku slezli, však po obou stranách. Když všichni vstoupili v hluboký písek, kde břeh byl před větrem chráněn,

stlali si na zemi lůžka a rukama chystali oheň. Kastór, cvičitel koní, a osmahlý Polydeukés chodili oba jen sami, již vzdáleni od milých druhů, na les divoký v horách se dívali, rostoucí vůkol. Nalezli pod hladkou skálou i trvale zurčící pramen plný průzračné vody; tam křemínky svítily z hloubi jako křišťál, jak stříbro, a nablízku platany rostly, topoly, vysoké sosny a cypřiše s korunou štíhlou, květiny vonné, tak milé všem včelám s jemnými chloupky, všechny ty květy, co bují vždy na loukách na sklonku jara.

Sídlil tam nadutý člověk, tak drzý svou nezdolnou silou, napohled strašlivý — uši měl rozbité silnými pěstmi, hruď měla obrovskou klenbu, hřbet široký s železným masem,

kolos opracovaný jen nahrubo kladivem. Svaly jeho robustních paží pak tvořily pod koncem ramen výstupky jako balvan, jež uhladil mocný proud horský vzbouřený v zimní době, když mocnými víry se valil. Okolo hřbetu a šíje lví kůže mu splývala, vpředu sepjatá konci lvích drápů. A k tomuto muži jak první promluvil Polydeukés, vždy vítěz v zápase pěstním:

Polydeukés

Kdokolis, cizinče, zdráv buď! A jací jsou lidé zde v zemi?

Amykos

Jaképak „Zdráv bud!“ když vidím zde muže dřív
neuvиденé!

Polydeukés

Neboj se! Nevidíš špatné neb zrozené z rodičů špatných.

Amykos

Nebojím se — a tomu se nemusím *od tebe* učit.

Polydeukés

Všestranně nevlídný jsi vždy znova a znova. Či zpučný?

Amykos

Takový, jak mě tu vidíš. A do tvé země se necpu.

Polydeukés

Přiď jen a s dary hostů se budeš pak navracet domů.

Amykos

Jenom mi nedávej dary, já také ti nechystám žádné!

Polydeukés

Neblahý, ty bys mi nepřál ba ani té vody se napít?

Amykos

Zvíš to, jestliže žízeň ti vysouší bezuzdné pysky.

Polydeukés

Řekni, zda za stříbro lze tě, či za jinou odměnu získat.

Amykos

Pozvedni ruce a povstaň — ty jedinec s jedincem bojuj!

Polydeukés

Pěstmi? Či mohu kopat i nohama? S očima vzhůru?

Amykos

Ranami pěstí, a nijak tu vlastního umění nešetř.

Polydeukés

Kdo je to, komu mám ránu dát rukama s řemením, řekni!

Amykos

Vidíš ho zblízka — je borec a nelze ho slabochem nazvat.

Polydeukés

Je tu již zchystána cena, cíl zápasu dvojice naší?

Amykos

Já budu tvůj, ty můj, když nad tebou zvítězím v boji.

Polydeukés

Kohouti zápasí takto, ti ptáci s hřebenem rudým.

Amykos

Ať už jsme podobni ptákům, ať lvům jsme podobni, přece
nebudem o jinou cenu než o tuto zápasit spolu.

Amykos pravil, pak ulitu vzal a zatroubil mocně.
Vzápětí při zvuku mušle se pod stinné platany sešli
hromadně Bebrykové, vždy vlasatí. Právě tak Kastór,
hrdina zdatný v boji, dal ze skvělé magnéské lodi
přivolat hrdiny všechny. Když soupeři na ruce výzbroj
připjali z kožených pásů a ovinuli kol paží
pevné řemeny dlouhé, hned vstoupili na zápasišť,
stanuli proti sobě a z dechu jim čišela zhouba.

Když se už chystali utkat, tu námahy mnoho je stála
dohoda, komu slunce má dopadat na záda. Ty jsi
z vítězil, Polydeuku, svým důvtipem nad velikánem:
Amykúv obličej celý byl bičován paprsky slunce.
S velikou nevolí v srdci ten řítil se dopředu, aby
útočil oběma pěstmi, však Polydeukés ho zblízka
zasáhl do špice brady. Vztek vzplanul v něm větší než
dříve,
vnesl tím do boje zmatek; král zuřivě soupeře tiskl,
nakloněn k zemi. Lid bebrycký křičel a v táboře druhém
zdatného Polydeuka zas rekové povzbuzovali
v obavě, aby svou vahou ho na tomto prostoru těsném
Amykos nezdolal snad, ten velikán podobný obru.
Avšak potomek Diův sem tam se uhýbal, dával
rány oběma pěstmi a donutil Amyka, aby
v rozmachu svém se mírnil, ač nadměru zpupný. Král
stnul
omráčen údery — z úst krev červenou plival. Vtom
rázem
začali hlasitě hlučet ti bebryčtí předáci všichni,
okolo úst a v tváři jak spatřili žalostné boule;
v napuchlém obličejí se úžily štěrbiny očí.
Klamavě ze všech stran druh Kastorův útočil, avšak
jakmile poznal, že král je úplně vyveden z míry,
doprostřed obočí nad nos ho udeřil pěstí, až celé
čelo mu rozrazil na kost. Král po této ráně se skácel
nznak a po celé délce se natáhl do svěžích listů.
Nato se napřímil zas, v boj o mnoho prudší se pustil:
hrubými řemeny oba se ničili, navzájem bili —
bebrycký panovník rány mu rozdával do prsou, pod krk.
nezdolný Polydeukés mu hroznými údery zase
rozdíral obličej celý až úplně do znetvoření.
Pod potem mokvalo maso a najednou z velkého muže

stával se človíčkem malým. Ten druhý stále měl údy
plné i v průběhu boje a zápasem ve tváři zkrásněl.

Jak asi vyřídil potom syn Diův tohoto žrouta?
Sděl mi to, bohyně, ty, vždyť víš to, a já, jenž to druhým
vykládám, řeknu jen to, co ty chceš a co je ti milé.

Když tedy zatoužil král již skončit to veliké dílo,
vzápětí levou svou rukou stisk' levici Polydeukovi,
z rozběhu šikmo se sklonil a útokem z opačné strany
vymrštil od boku vpravo pěst širokou k ráně, a kdyby
to se mu podařilo, zle uškodil Polydeukovi.

Ten ale naklonil hlavu, té ráně se uhnul a pádnou
pravicí v levý spánek ho praštil a úder sjel k paži:
prudce se tmavá krev hned vylila z trhliny spánku;
druhou mu udeřil do úst, až zuby mu skřípěly v řadě;
stále šla za ránou rána, až posléz mu obličej rozbil,
úplně rozdrásal tváře. Pak celý už na zemi ležel,
vědomí úplně ztrácel. I zanechal klání a zdvíhal
najednou obě dvě ruce, vždyť docela blízko byl smrti.

Ty jsi však, Polydeuku, tak proslulý pěstmi, ač vítěz,
nic na něm nespáchal zlého, jen přísahu velkou ti složil,
ke které Poseidóna (byl otcem jeho) si volal
z moře, že k cizincům krutě už nikdy se nebude chovat.

Tím jsem tě oslavil, vládce. Teď o tobě začínám zpívat
Kastore, rychlý jezdcě a vrhači oštěpů v zbroji.

Diovi synové dva dvě dcery Leukippa krále
unesli, nesli je s sebou; dva synové Afareovi,
snoubenci oněch dívek, již před svatbou, spěšně šli
v patách,
aby je stíhali za to, jak Lynkeus, tak udatný Ídás.
Když se pak dostali k hrobu, kde pochován Afareus mrtvý,
střelhibitě skočili z vozů a jedni se na druhé vrhli
s těžkými oštěpy v ruce a v ochraně vypouklých štítů.

Lynkeus mohutným hlasem se takto zpod přilby ozval: „Po boji prahnete, blázni? A pročpak jste násilní k dívkám ženichů jiných? Proč v rukou již svíráte tasené meče? Nám přece Leukippos slíbil své dcery za velké věno o mnoho dříve a sňatek nám oběma přísahou stvrdil. Vy však proti všem právům se derete do cizích lůžek, za voly, mezky a jiné z těch hodnot jste vladaře od nás odvrátili a sňatek jste ukradli díky těm darům. Opravdu, často já sám vám dvěma jsem do očí řekl, ačkoli nikterak nejsem sám přítelem hovorů dlouhých:

„Přátelé, nesluší se přec mužům na předním místě o ženy ucházet se, když mají už snoubence. Je přec rozsáhlá Sparta i Élis je rozsáhlá pro jízdu s koňmi, Arkadie, zem bohatá stády, jsou achajská města, Messéné, Argos a stejně i pobřeží Korinthu, Isthmu, pod péčí rodičů všude tam vyrůstá tisíce dívek, kterým nechybí krása ni rozumná mysl, a z těchto můžete získat za choť — a snadno, — kterou jen chcete. Mnoho otců by chtělo být tehány udatných zeťů; vy jste přec vynikající i v počtu všech ostatních reků, jakož i otcové vaši a celý váš dědičný původ. Přátelé, dovolte proto, náš sňatek ať stane se skutkem, společně myslíme všichni již na něco jiného pro vás.“

Častokrát takto jsem mluvil, van větru však odnášel slova

daleko do mořských vln, mé návrhy nenašly přízeň. Jste ale bezcitní, tvrdí — nuž alespoň nyní nás oba vyslyšte, neboť rodem jsme po otci bratranci. Avšak touží-li po boji srdce a má-li společně dojít k zápasu, máme-li v krvi své oštěpy vzájemně omýt, potom ať Ídás a druh tvůj, tak statečný Polydeukés, zadrží ruce své stranou a na boji nemají účast, my jen, Kastór a já, tu roztržku rozřešme zbraní,

neboť jsme mladší, a takto svým rodičům nezanechejme zármutku příliš, vždyť stačí, když v jediné rodině bude po jednom mrtvém; ať druzí všem přátelům způsobí radost,

ženiši místo mrtvol, a vezmou si tady ty dívky. Sluší se menším zlem tak velikou rozepří skončit.“

Řekl, a neměl ta slova bůh učinit marnými, neboť na zem odloží z ramen své zbraně oba, co byli věkem starší z těch dvojic. Vtom Lynkeus do středu vstoupil, mávaje obrovským kopím až k okraji štítu; též Kastór potřásal broušeným hrotem, jímž oštěp jeho se končil, na přilbách oběma rekům se vlnily chocholy z žíní. Nejdříve zkoušeli oba druh na druhu zamířit oštěp v místo, pokud by někde snad spatřili nekryté tělo. Avšak oštěpy oba v svých hrotech se zlomily dříve, nežli byl někdo z nich zraněn, jak utkvěly v mohutných štítech.

Proto vytrhli z pochvy své meče a zkoušeli znovu jeden druhého zabít — i nebylo přestávky v boji.

Kastór udeřil často v štít mocný i do přilby s koňským chocholem, často i Lynkeus, rek s očima pronikavýma, do štítu sokova — ostřím však zasáh' jen nachový chochol. Na levé koleno Kastorovo když mířil svým ostrým mečem, soupeř se uhnul, kus odskočil na levé noze, odpůrci usekl ruku. Meč odhodil zraněný Lynkeus, k otcovu náhrobku prechal; tam ležel mohutný Ídás, díval se na zápas mužů, těch soupeřů příbuzných rodem. Kastór vtom na Lynkea se rozběhl s širokým mečem, proklál mu slabiny k pupku; kov proniklý dovnitř mu rázem rozerval vnitřnosti všechny. Vtom Lynkeus nakloněn klesl na tvář a na víčka hned mu ulehл tíživý spánek.

Nemohla Láokoóssa však alespoň spatřit, jak druhý syn její v otcovském domě se chystá dokončit sňatek: vzápětí Messéňan Ídás vši silou ulomil sloupek, který se do výše zdvíhal tam nad hrobem Afareovým, aby bratrova vraha jím udeřil. Kronovec ale zabránil tomu, neb z ruky mu vyrazil opracovaný mramor a planoucím bleskem jej samého na místě spálil. Není proto tak snadné jít do boje s Tyndareovci: sami svou silou jsou mocní a mocný otec je zplodil.

Lédini synové, zdar vám! A provázejte vždy naše písně vznešenou slávou, vždyť všichni pěvci jsou milí Heleně, Tyndareovcům, i ostatním hrdinům, kteří zbořili Tróju, když nesli svou výpomoc Meneláovi. Vládcové, chijský pěvec vám zajistil trvalou slávu, město Priama krále když oslavil, achajské lodě, bitvy okolo Tróje i s Achillem, věží v těch bojích. Já zas vám radostné písně Múz zpěvných přináším, jak mi samy je propůjčují a jak je nabízí dům můj, neboť bohům jsou písně z všech darů vždy nejvítanější.

23/ ERÓTOVA POMSTA

Miloval, okouzlen láskou, muž jinocha nepřístupného; postavou byl to hoch krásný, však odlišný vlastnostmi srdce.

K ctiteli nenávist choval, nic vlídného v povaze neměl, neznal, jak mocný je Erós, jak účinně dovede vládnout lukem, jak trpké jsou šípy, jež zraňují dokonce Dia. Ve všem byl tvrdý — jak v řeči, tak také v přístupu k lidem. Ničím netlumil žárlivost, jež působil: zachvění rtů mu chybělo, záře v očích, též nemíval ruměnce v tváři, slovo ni polibek nedal jak útěchu na strasti lásky.

Jako as lesní zvěř též nechová důvěru k lovcům, ve všem se choval tak k lidem: měl krutostí sevřená ústa, v očích měl zavilý pohled a neblomný jak osud, obličej měnil se hněvem, též barva mizela, dřívě rozlitá po rysech tváře; i takto však přece byl krásný, dráždila hněvivá tvář tím mocněji ctitele jeho. Nakonec nemohl snést tak velikou palčivost lásky; přišel a žalostně plakal tam u domu nelitostného, políbil dokonce práh a promlouval těmito slovy:

„Ukrutný chlapče a hrozný, ty odchovanče zlé lvice, chlapče tvrdý jak kámen a nehodný lásky, já přišel s tímto posledním darem — jdu s oprátkou; nechci už dále trýznit tě, hochu, být na očích ti — už odcházím dolů, kam jsi mě odsoudil ty a kde prý je pro milující na strasti obecný lék, v němž naleznou zapomenutí. Kdybych však žízňivým rtem ho úplně vypil, ni takto nemohu zhasit svou touhu. Teď u tebe, u těchto dveří, dávám ti poslední sbohem a vím, co nastane potom. Právě tak krásná je růže, běh času však posléz ji zmaří; právě tak fialka zjara je krásná, však zakrátko zvadne; bílý je lilie květ, však uvadne, jakmile spadne, bílý je třpytivý sníh, však taje v té chvíli, kdy padá; právě tak chlapecká krása je krásná, však netrvá dlouho. Nastane chvíle, kdy budeš i ty pak milovat, až se v srdci ti roznítí žárlivost, a hořce budeš i plakat.

Dopřej mi, chlapče, té slasti, té poslední slasti mi dopřej!

Až pak vyjdeš a spatříš mě před dveřmi oběšeného (běda, já ubohý tvor!), pak nesmíš mě lhostejně minout: zastav se, poplač si chvíli, a až mě slzami skropíš, potom mě z provazu odvaž, šat ze sebe svlékni a tímto oděvem vlastním mě zahal a nakonec ještě mě polib, oblaž tak svými rty i mrtvého, nic se mě neboj, nemohu ublížit ti — v tom polibku smíření bude.

Potom mi mohly nasyp, jež skryje mou lásku. Až budeš odcházet, zvolej pak třikrát: „Spi v pokoji, příteli milý!“ Budeš-li chtít, i toto: „Mně zahynul šlechetný přítel.“ Připiš i tento nápis, jež vyryji na tvoji stěnu: Tohoto zhubila láska. Ty, poutníku, nepřejdi mimo, nýbrž se zastav a řekni: „Krutý byl miláček jeho!“

Domluvil, uchopil kámen a valil ho naproti stěně doprostřed před samý práh, tam připevnil nástrahu
strašnou,
docela tenounký provaz, pak smyčku si uvázal na krk, odstrčil podpěru nohou a ve chvíli visel tam mrtev. Jinoch pak otevřel dveře a před vchodem vlastního domu visící mrtvolu spatřil; to nijak mu nehnulo srdcem, neplakal pro jeho smrt. Ač stykem s ctitelem mrtvým zcela si poskvřnil oděv, šel k cvičišti na zápas mladých gymnastů; vyhledal tam své toužené lázně a přišel k bohu, jež urazil. Mrštně pak z podstavce do vody skočil. Avšak za ním z té výše se vzápětí zřítla socha Erótova a pádem tam zabila mladíka zlého.

Voda se zbarvila krví, ven proniklo volání chlapce:
„Zdar vám, kdož planete láskou! Vždyť ten, co jí odpíral,
zhynul.

Milujte, odpůrci lásky — bůh dovede po právu trestat!“

24/ HÉRAKLEOVO DĚTSTVÍ

Argolská Alkméné kdysi své desítměsíční dítě, Héraklea, a s ním též Ífikla, mladšího o den, pospolu vykoupala, a nasativši je mlékem, vložila do štítu z bronzu — zbraň krásná to byla, již získal Amfitryón jak kořist, když zvítězil nad Ptereláem. Hladila hlavy svých dítek a přitom jim říkala: „Spěte“

robátka, sladkým spánkem, vždyť z něho se vzbudíte, spěte, dušinky moje, dva bratři, má děťátka kypící zdravím. Šťastně tu hajejte — a šťastně ať spatříte svítání.“ Takto mluvila, kolébala tím velikým štítem, až oba usnuli...

Uprostřed noci, kdy Medvěd se k západu stáčí naproti Óriónovi, jenž zjevuje mohutné rámě, poslala úskočná Héra dva netvory hrozné, dva hady: zježili šupiny své a v závitech tmavých se oba plazili k širému prahu, kde dveřmi byl do domu přístup; s pohružkou dala jim příkaz, ať nemluvně Hérakla pozří. Oba se rozvínovali a plazili po zemi břicha prahnoucí po krvi; jak se tak blížili, z očí jim šlehal zlověstný oheň a z tlamy jed smrtící vydechovali. S jazyky vyplazenými když byli už nablízku dětí, v mžiku se vzbudila drahá (vždyť Zeus měl na mysli
všechno)

děťátka Alkménina — a v místnosti nastalo světlo.

Ihned se do křiku dal syn Ífiklés, jakmile spatřil nad krajem dutého štítu zlé plazy a všiml si jejich nemilosrdných zubů; hoch nohama pokrývku ovčí shodil a chystal se prchnout. Však Héraklés naopak stiskl rukama hady a oba je pevným sevřením spoutal, pod krkem uchopil je, kde u těchto škodlivých hadů skryty jsou smrtící jedy, k nimž chovají odpor i bozi. Hadi však zákruty svými se vinuli okolo chlapce mladšího, kojence dosud, jenž neplakal při sání mléka. Pak se zas rozvínovali, když v páteři cítili bolest, zkoušeli nalézt únik z pout přepevných, nezdolatelných.

Alkméné zaslechla křik a první se vzbudila: „Vstávej, Amfitryóne, vždyť bázeň mě svírá, jsem strnulá, vstaň už, ani si na nohy neber dřív sandály. Neslyšíš, choti, mladší z hošíků obou jak hlasitě křičí? Což ty snad

nevnímáš, jak je už pozdě, je půlnoc, a přece jsou všechny stěny tak zřetelně jasné, ač daleko ranní je úsvit. Něco je neobvyklého zde v domě, můj milený muži!“

Pravila takto, on poslechl choť a sestoupil z lože. Po skvostném meči se hnál, jenž trvale na hřebu visel nad jeho cedrovým lůžkem a stále byl po ruce. Avšak po nově utkaném pásu když vztahoval ruku a druhou uchopil z lótosu pochvu, tak proslulé dílo, tu znovu temnem se naplnila ta prostorná komnata. Tehdy zavolal sluhy, ti oddechovali v hlubokém spánku: „Rychle vezměte z krbu, mí sluhové, oheň a sem ho přineste, a pak z dveří hned odstrčte závory těžké!“

 „Odvážní sluhové, vstaňte, pán sám vás volá!“ tak na ně zvolala foinická žena, jež u dveří měla své lůžko.

Vzápětí sluhové přišli a planoucí pochodně nesli; v mžiku se naplnil dům, jak každý z nich pospíchal kvapně. Ale když Héraklea tam spatřili, kojence dosud, kterak v útlounkých ručkách dva hady přepevně svíral, tleskali, výskali všichni. On ukazoval ty plazy Amfitryónovi otci a do výše vzpínal se v dětské radosti. Se smíchem pak tu dvojici netvorů hrozných položil otci k nohám, již ztuhlé násilnou smrtí. Alkméné přestarostlivě si Ífikla přitiskla na hrud: byl už strnulý strachem a hrůzou ve tváři zbledlý; Amfitryón zas přikryl hned beráncí pokrývkou druhé dítě a opět šel k lůžku s tím úmyslem, aby zas usnul.

Tříkrát již zazpíval kohout a příchod Jitřenky vábil; tehdy si Teiresia dá Alkméné zavolat, věštce, ve všem jenž říkával pravdu; i vyličí zevrubně onen nezvyklý úkaz a žádá hned odpověď, jak to má skončit. „I kdyby chystali bozi cos špatného, nesmíš to skrývat,

abys mě šetřil — ni tak přec nemohou uniknout lidé tomu, co utkává Moira svým točícím vřetenem; ale nehodlám učit věštce, jenž sám se v tom nejlépe vyzná.“

Královna mluvila takto a on jí zas v odpověď pravil: „Odvahu, rodičko reků, vždyť z Perseova jsi rodu, odvahu! Dobré buď myslí stran toho, co budoucnost chystá.“

Opravdu při sladkém světle, jež dávno mi odešlo z očí, přemnoho achajských žen, až budou ohebnou rukou zjemňovat na klíně přízi, pak budou zvečera zpívat o jméně Alkménině, ctít budou tě argejské ženy: tak má být veliký muž, co vyroste z dítěte tvého; vystoupí na hvězdné nebe jak hrdina širokých prsou, silnější nad všechny šelmy i nad všechny ostatní muže. Dvanáct až úkolů skončí, až thessalská hranice sžehne všechno smrtelné na něm, pak u Dia přebývat bude. Zetěm bude zván bohů, co z úkrytů poslali na něj obludy, aby ho ještě jak nemluvně zničily zcela. Nastane jednou den, kdy vlk s tak ostrými zuby koloucha v pelechu spatří a ublížit nebude chtít mu. Ty ale, královno, měj zde v popelu po ruce oheň, suché dřevo si připrav buď z jalovce, z ostružiníku, z trní neb suchého hlohu, jímž zmítají větry, a na té hromadě planého dříví spal oba dva hrozící hady k půlnoci, ve stejné době, kdy chtěli ti zahubit dítě. Ráno ať některá služka jde seshírat z hranice popel, přes potok přenese jej a všechn po strmých skalách rozhází za hranicemi a hned ať vrátí se domů, aniž se otočí. Nejdřív dům očistte sirnatým kouřem, se solí očistnou vodu pak smíchejte, jak je to zvykem, větévkou zdobenou květy kol stríkejte blahou tu vodu. Diovi, v nebi jenž trůní, pak přineste za obět kance, abyste mohli sami vždy trůnit nad nepřáteli.“

Teiresiás tak mluvil, pak odstrčil ze slonoviny křeslo a odcházel pryč, ač obtížen četnými roky. Héraklés v matčině péči tam vzkvétal jak stromeček mladý v sadě a říkali mu syn Amfitryóna z Argu. Písmenům naučil hoča rek staříčkový Linos, jenž syn byl Foibův, a pečoval o něj tak úzkostně, že ani nespál; umění napínat luk a zamířit na cíl ho učil Eurytos, po otci boháč, vždyť podědil obrovské lány. Eumolpos Filammónovec pak z něho vchoval pěvce, obě mu vycvičil ruce i ve hře na strunný nástroj.

Způsoby podrážet nohy, jak zvykem je argejských mužů,

porážet na zem druh druhá, a všechno, nač přišli i pěšní soupeři mrštní, neb ti, co upadnou na zem, a zase vstanou a prostředky všemi dál bojují, tomu se všemu naučil od Harpalyka — byl z Fanoteie, syn Hermův; neměl odvahu nikdo, byť z dálky ho uviděl, vyčkat na něho pevně, když právě se utkával v zápase s borci: takové obočí hrozné mu trčelo na drsném čele. Spřežení řídit a vůz a bezpečně jezdit kol cíle, přitom uchránit náboj v tak rychle se točícím kole, tomu sám Amfitryón, muž laskavý, vyučil chlapce, neboť si přemnoho skvostů již získal v závodech rychlých v Argu živícím koně; ten závodní vozy, jež řídil, nerozbil, řemení jejich se rozpadlo teprve časem. Napřahat k výpadu oštěp a štít si na záda házet, útočit na protivníka a vydržet zranění mečem, umět seřadit šik a odhadnout nepřátele oddíl při útočení a velet i jezdcům, to Aktór mu vštípil, zkušený jezdec, jenž přišel jak uprchlík do Argu v době, když jeho území celé a velikou vinici vlastnil Týdeus — dal Adrástos jemu zem argolskou, pro koně sjízdnou.

Z božských reků se nemoh' jak zápasník jediný rovnat Aktoru, dokavad věk mu nesetřel mladistvou sílu.

Takto milená matka si Hérakla vychovávala. Stále měl po boku otce syn zchystané lůžko, jímž byla kůže stažená ze lva — tu z lehátek nejvíce vítal; k obědu pečené maso a v košíku obrovský bochník dórského chleba — jím vskutku se nasytit mohl i oráč. Přes den měl lehké jen jídlo, nic k večeři uvařeného, oděv měl toliko hrubý a sahal mu doprostřed nohou.

25/ VÍTĚZ NAD LVEM

Zestárlý dozorce stád svou práci přerušil, kterou rukama prováděl právě, a oslovil Hérakla takto: „Všechno ti, cizinče, povím, a ochotně, nač se mě tážeš; Hermés je ochráncem cest — já bojím se hrozného trestu, neboť prý ze všech bohů se nejvíce hněvá, když někdo odmítne poučení dát poutníkům potřebným rady. Ovce s překrásnou vlnou, jež chová král Augeiás, všechny nechodí na stejnou pastvu a také ne na jedno místo: některé po obou březích se pásají u Elissónu, jiné, kde Alfeios proudí, ta božská posvátná řeka, další v krajině hroznů až k severu, jiné i tady. Zvlášt pak pro každé stádo jsou zřízené ohrady. Pokud jde o stáda skotu, tak početná, trvale skýtá hojnost zelené pastvy všem zdejší krajina kolem nemejské bažiny velké, vždyť trávy tak sladké, jak med je, spousta na loukách roste a v nížinách zavlažovaných — rohatým kravám a býkům ta píce pak zvětšuje sílu.

Dobytek dvorec má tamhle — ten dobře uvidí každý“

cizinče, po pravé ruce, zde ve směru k tekoucí řece, tam, kde platanů řady se do dálky táhnou a kde se zelená oliva zvedá, háj posvátný Apollónovi, bdělému ochránci pastvin, jenž z bohů je nejlepší ze všech. Nablízku v dlouhé řadě jsou zřízeny příbytky pro nás, venkovské lidi, kteří ten veliký, nesčetný králův majetek střežíme bděle a ročně sejeme zrní do třikrát zoraných polí, ba čtyřikrát přeorávaných. Hranice království znají i přepilní vinaři, kteří spěchají k vinným lisům, když údobí zralosti přijde, neboť Augeiás moudrý má v majetku rovinu celou: polnosti s obilím hojným a zahrady se spoustou stromů až tam k nejzazším horám, kde množství je zdrojů; my

při své práci po celý den tím územím chodíme, jak je obvyklé pro služebníky, co na poli tráví svůj život.

Nyní však řekni zas ty — a z toho ti užitek vzejde —, jaká potřeba tebe sem přivedla. Hledáš snad krále Augeia, anebo hledáš snad někoho z těch, co jsou v jeho službách? Já to tu znám a jasně a pravdivě všechno vyložím, neboť si myslím, že nejsi z nízkého rodu, ani zevnějškem svým se nerovnáš ubohým lidem — sluší ti ztepilý vzrůst; vždyť opravdu synové bohů nesmrtelných též chodí zde společně se smrtelníky.“

Jemu zas v odpověď pravil syn Diův, hrdina zdatný: „Chtěl bych opravdu, starče, já uvidět Augeia, krále Epejů; přivedla mne sem potřeba, abych s ním jednal. Jestli je ve městě právě a se svými občany mešká v starostech o svůj lid a soudí-li se sborem soudců, někoho z domácích, starče, mi alespoň označ, kdo nejvíc vážen je u venkovanů, jimž vládne, a doveď mě k němu — cos bych mu řekl a něco bych zvěděl i z hovoru jeho; zařídil bůh, aby lidé se navzájem potřebovali.“

Tomu zas odvětil stařec, ten šlechtitý pěstitel polí: „Na podnět někoho z bohů sem, cizinče, přicházíš, takže všeho se dostane ti, a ihned, čeho ti třeba; Augeiás, panovník náš, syn Héliův milený, je tu zároveň se svým synem, ctným Fýleem, udatným rekem: včera se navrátil z města, chce dozírat po mnoho dnů zde na skvělý výtěžek statků, jichž venku má bezpočet. Sami králové zřejmě si myslí v svém nitru, že o mnoho lépe prospívá jejich dům, když sami se starají o něj. Avšak pojďme už k němu; já sám tě povedu cestou přímo k našemu dvorci, kde určitě zastihnem krále.“

Po těchto slovech ho vedl a úsilně přemítal v myslí, na lví kůži když hleděl a na kyj, že sotva ho sevřel, odkud ten cizinec je — a stále jen dychtil se zeptat. Slova, jež drala se z úst, však brzdila obava, aby cizinci spěchajícímu cos neřikal v nevhodnou chvíli: těžké je rozpoznat to, co druhý člověk si myslí. Psi je však zvětřili z dálky, když k dvorci se blížili spěšně, ať už po lidském pachu, ať podle dupotu nohou. Spustili příšerný řev a každý se odjinud přihnal k božskému Héراكleovi, však starce naopak hlučně, divoce vítali doma a vrtěli ohony; stařec kameny ze země sbíral, jen naoko ovšem, tím chtěl je zastrašit, odehnat zpět a drsným hlasem všem hrozil, snažil se poněkud zmírnit ten štěkot, přitom se ale nesmírně radoval v srdci, že takto mu hlídají stále dvorce, když sám je vzdálen, a nakonec promluvil takto:

„Věřu, jak bohové mocní ta zvířata stvořili šťastně lidem za společníka! Jak hlídají bděle, a kdyby psi měli ve svém nitru i rozumnou mysl a znali, na koho mají se zlobit a na koho nikoli, pak by nemohlo žádné zvíře se s nimi o přednost utkat. Takto jsou hněviví příliš a zároveň kousaví, diví.“

Pravil, a rychlým krokem už oba dva ke dvorci došli. Hélios obrátil zatím již k západu koně a nesl soumrak na sklonku dne; již z pastvy se vrátila tučná stáda ovcí a houfně šla do velkých ohrad a chlévů. Za nimi v patách šly krávy, ty tisíce, za vlnou vlna: zdálo se, že se to valí mrak přetěžký, kypící vodou, který se po nebi plouží, mrak mocně kupředu hnaný silou buď jižního větru, neb studeným severním vichrem. Jak se tak ve vzduchu ženou ta mračna, je spočítat nelze, nemají konce; jich tolik a velkých kupředu žene vichřice silná, zas jiné a jiné se na sebe kupí: rovina byla jich plná a plné i veškeré cesty dobytka kráčejičího — i úrodná pole tu byla pro jejich bučení úzká; skot s vláčivou chůzí pak snadno naplnil stáje — jen ovce, ty zůstaly v ohradě dvora. Nikdo však nečinně nestál, ač mužů tam bez počtu bylo, okolo dobytčích stád — a nikdo tam bez práce nebyl: řemením řezaným krásně si jeden z nich na nohy vázal dřeváky, aby zblízka moh' krávy ze strany dojit; jiný pod milé matky zas připouštěl telátka nová, která toužila sát tu vydatnou posilu mléčnou; další měl dojačku, jiný sýr vyráběl z tučného mléka, jiný zas přiváděl býky, jež do stáje oddělil od krav.

Augeiás všechny chlévy pak procházel, bedlivě zkoumal, jaký as výtěžek statku mu pastýři zchystali; s králem, který procházel takto své obrovské bohatství, kráčel syn a Héraklés silný, jenž přemýšlel o vážných věcech. Ačkoli hrdina tento měl v hrudi nezdolné srdce, chráněné proti všem zmatkům, vždy neochvějně a pevně, přece se strašlivě divil, když viděl, že se tu hemží taková stáda — vždyť nikdo by neřekl, nevěřil, že by jediný muž měl dobytka tolik, ni boháčů deset, kteří by na stáda byli z všech vladařů nejzámožnější.

Hélios svému synu však dopřál tak velkého daru, takovým bohatstvím stád že vynikal nad všechny lidi; sám pak nejvyšší měrou chov veškerý se zdarem množil, takže pak jeho stáji se nedotkla jediná nemoc, která obvykle práci všech pastýřů ničí; i bylo stále víc rohatých krav a stále krásnější byly trvale rok co rok; vždyť všechny rodily stále mláďata životaschopná, vždy jalůvky ve velkém počtu. S nimi též na tři sta býků se na pastvu bralo — ti byli černí, však bělostných nohou a na dvě stě býků zas mělo ryšavou srst — a všichni už měli i plodivou sílu. S nimi pak dalších dvanáct se páslo, ti posvátní byli jasnému Héliovi, srst měli jak labutě bílou: předčili dobytek všecken, tak význačný plouhavou chůzí; zhrdali ostatním stádem a na nivách spásali bujnou trávu — ti zázračně až se pyšnili bujarou silou.

Kdykoli z hustého lesa tam na pláň vyběhly lité šelmy a na stáda krav se hnaly, tu oni vždy první, zvětřivše pach těch šelem, se vrhali do boje, přičemž bučeli strašně a z očí jim sršela pro šelmy zhouba. Nad všechny vynikal však svou odvahou, mladistvou silou Faéthón, obrovský býk, jež obvykle pastýři všichni přirovnávali k hvězdě; když v skupině ostatních býků kráčel, zářil svým leskem, až vzbuzoval závist. Když spatřil

vyschlou již kůži lva, kdys bujaré šelmy, tu rázem vrhl se na Héraklea, vždy bdělého hrdinu; dychtil vrazit mu do boků hlavu a zároveň robustní čelo. Ale když k němu se blížil, ten rek ho uchopil mocnou rukou za levý roh a sklonil mu šíji až k zemi, jakkoli byla těžká, pak strčil ho zpátky a silně ramenem na něj se tiskl; tu na šlachách vazivo svalů vystouplé z povrchu paže se vypjalo do výše. Tomu

velmi se divil sám vladař i se svým bojovným synem
Fýleem, pastýři též, co hlídali rohaté krávy,
když tak odvážnou sílu zde spatřili Hérakleovu...

Fýleus a Héraklés silný se rozloučili pak s těmi
přeúrodnými poli a oba zas kvapili k městu.
Jakmile k venkovské cestě se dostali, když ovšem dříve
proběhli rychlými kroky jen uzoučkou stezičku, která
od oněch stájí a dvorce se táhla prostředkem vinic,
nepříliš zřetelná zraku v té zelené záplavě lesa,
oslovil Héraklea, jež vznešený Kronovec zplodil,
milový Augeiův syn, jak vzadu za rekem krácel;
k pravému rameni naklonil hlavu a tázal se takto:

„Cizinče, je to už dávno, co slyšel jsem o tobě mluvit
(pakli to o tobě bylo), a o tom teď přemítám v mysli.
Přišel sem kdosi, jenž putoval z Argu, byl v rozkvětu
mládí,

poutník z achajské země, až z Heliky v blízkosti moře,
který pak vyprávěl zde (byla většina Epejů při tom),
jak prý před jeho zraky kdos z Argejů usmrtil lítou
šelmou, strašného lva, zlou obludu pro venkovany,
který měl doupě blíž háje (Zeus nemejský ctěn byl v tom
háji);

„Nevím už přesně,“ děl poutník, „zda rek ten pocházel přímo
z Argu, svatého města, neb zdali snad z Týryntu nebo
z mykénské obce.“ A pokud jde o rod, nám vykládal, že to
Perseův potomek byl, zda ovšem si vzpomínám správně.
Na to z Achajů nikdo, jak myslím, si netroufl, kromě
tebe, vždyť tato lví kůže, jež halí ti boky, ta říká
nad slunce jasněji, že je to dílo tvých udatných rukou.
Proto mi nejdříve pověz, ať zvlím to, hrdino, v srdci
zdali mám domněnku správnou, či nikoli, zdali jsi onen
statečný muž, jak kdysi ho vyličil našemu sluchu

z Heliky achajský občan a já to teď poznávám přímo.
Řekni, jak zabil jsi sám tu nesmírně škodlivou šelmou
a jak v nemejský kraj sem vnikla, tak vodnatý, neboť
nenajdeš v Peloponnésu tak škodlivé zvíře, i kdybys
toužil ho spatřit, vždyť zem tu neživí takové dravce,
nýbrž jen medvědy, kance a škodlivé plemeno vlců.
Proto se divili mnozí, když slyšeli tuhleto zprávu,
říkali, že jim lže ten pocestný, že se jim hodlá
zavděčit povídkami tak drzého jazyka svého.“

Takto promluvil Fýleus a ustoupil ze středu cesty,
aby při chůzi měli dost místa ti příchozí hosté,
aby též snadněji slyšel, co Héraklés odpoví na to,
který mu po boku šel; ten takto promluvil k němu:

„Augeiův synu, nač nejdřív ses tázal mě, to jsi přec
poznal

velice snadno ty sám, a pravdivě, a co se týče
obludy oné, pak všechno ti vypovím do podrobností,
jestliže toužíš to slyšet, však s jedinou výjimkou totiž,
odkud sem přišel ten lev. Ač mnoho je argejských mužů,
jediný není tu z nich, kdo přesně by mohl to říci.
Myslíme jen, že některý z bohů tu metlu sem poslal
na všechny argejské muže, zle pohněván pro jejich oběť.

Jako když vystoupí z břehů proud říční, tak přinášel
zkázu

občanům nížin zlý lev, a nejvíce Bembinům, kteří
bydleli blízko a zlo tím trpěli nesnesitelné.
Eurystheus takový úkol mi přikázal vykonat nejdřív,
neboť uložil mi tu strašlivou obludu zabít.
Proto jsem s ohebným lukem a s obsáhlým toulcem, plným
šípů, se na cestu dal; kyj důkladný ve druhé ruce,
zrobený z olivy plané, byl jadrný, se silnou kůrou;
sám jsem ho pod Helikónem, tou horou posvátnou, našel,
zcela ho ze země vyrval i s kořeny vrostlými pevně.

Když jsem pak na místo přišel, kde lev se zdržoval,
 hned jsem
 kroucenou tětivu napjal a připevnil na háček luku,
 v mžiku jsem přiložil šíp, jenž přináší nářek a bolest.
 Na všechny strany jsem hleděl a číhal jsem na zhoubnou
 šelmu,
 zdali ji zahlédnu dřív, než ona by mohla mě spatřit.

Byla už polední doba, a já jsem nemohl nikde
 uvidět netvora stopy, ni řev jsem nezaslech' jeho.
 Také nebylo vidět ni človíčka s dobyt看em nebo
 oráče chystat se k setí — já neměl, koho se zeptat,
 každého bledá hrůza tam nutila zůstat doma.
 Já se však nezdržel v chůzi a pátral jsem v houštinách
 horských,

až bych ho uviděl někde a na místě vyzkoušel sílu.
 Teprve kvečeru lev se blížil k doupěti svému,
 nasycen masem a krví; kol šíje měl ohyzdnou hřívu
 zbrocenou kalem, i hrud' a hlavu, v níž planoucí oči
 svítily, bradu a čelist si jazykem dokola lízal.

Já jsem se rázem ukryl v té stinné houštině, abych
 na lesní zřetelné stezce ho dopadl, jakmile přijde;
 když se pak blížil, já zasáh' ho do slabin levého boku,
 nadarmo však — hrot šípu, ač naostřen, do masa nevník',
 naopak odrazil se a do trávy zelené spadl.

Vzápětí s podivem zvedl lev od země ryšavou hlavu,
 okolí pronikal zrakem a slídl na všechny strany,
 přitom otvíral tlamu a cenil strašlivé zuby.
 Já zase druhý šíp jsem z tětivy vypustil na něj
 rozzloben, že mi ten první tak zbůhdarma vyletěl z ruky;
 nyní jsem doprostřed hrudi ho zasáhl tam, kde jsou plíce:
 pod kůži nevjela však ni tato bolestná střela,
 nýbrž před nohy mu i tentokrát zbytečně spadla.

Již jsem se potřetí chystal luk napínat se strašnou zlobou

v srdci, když divý ten netvor, jak očima koulel, mě
 spatřil,
 svinul protáhlý ocas kol ohbí kolen a rázem
 chystal se k zápasu se mnou; šíj celá mu zuřivým hněvem
 naběhla, ryšavá hříva se zježila návalem vzteku,
 hřbet se mu ohnul jak luk a celé tělo se stáhlo,
 jak se v slabinách skrčil a v bedrech. Tak jako as kolář,
 který vytváří vůz, muž v řemesle dovedný, zběhlý,
 větve planého fiku, tak štěpné, si ohýbá, aby
 kola z nich udělal k vozu, když větve dřív na ohni nahřál,
 avšak při ohýbání to dřevo mu vylétne z rukou
 a pak v jediném vzmachu mu daleko odskočí, tak se
 z dálky jediným skokem lev strašlivý vrhl i na mne,
 dychtivý nažrat se masa; já levou rukou jsem před ním
 napřáhl šípy a také plášť dvojité, stržený z ramen,
 pravicí uschlým kyjem já mával mu okolo šíje,
 pak jsem ho do hlavy praštil; a ranou v huňatou lebku
 zvířete obávaného kyj z olivy, plničký suků,
 rozštíp' se na dva kusy; lev dopadl, nežli mě zasáh',
 z vysoka na zem a stál, ač nohy se velmi mu chvěly,
 kýval zraněnou hlavou; tma zastřela obě dvě oči,
 neboť ten silný úder mu v lebce otřásl mozkiem.

Když jsem pak poznal, že lev je omráčen bolestí těžkou,
 ihned, než nabyl by dechu, já přiskočil, odhodil na zem
 luk svůj a zároveň toulec, tak dovedně šitý, a silou
 na jeho nezdolné šíji jsem pěstí mu rozdrtil svaly.
 Pak jsem ho ze všech sil rdousil a střídavě vzadu jsem
 svíral
 svalnaté ruce, tak aby lev tělo mi nedrásal drápy.
 Přitom jsem na zadní nohy mu patami šlápl a silně
 stehny jsem tiskl mu boky, sám chránil se před zhoubou,
 až jsem

z hrudi mu vyrazil dech, pak roztáhl ruce a zdvih' jej
do výše mrtvého; Hádés pak přijal té obludy duši.

Potom jsem přemýšlel, kterak bych z mrtvého zvířete
stáhl

tu jeho huňatou kůži, a ovšem z celého těla,
což byl přetěžký úkol, neb marný jsem učinil pokus
řezat ji kamenem, nožem a rovněž i způsobem jiným.
Až pak z nebeských bohů mi některý do mysli vnukl:
drápy samého lva tu kůži mu oddělit z těla.
Těmi jsem rychle ho stáhl a kůži si na plece vložil
k ochraně v bitevní seči, kde rány zraňují tělo.

Skončilo takto, můj milý, to zhoubné nemejské zvíře,
které tak velkými strastmi dřív postihlo stáda i lidi.“

26/ BAKCHANTKY

Ínó, Autonoé, pak Agaué s ruměncem v tváři
vedly, samy jen tři, tři Bakchovy průvody do hor.
Po cestě bujné listí si trhaly z hustého dubu,
asfodel rostoucí z půdy a živelně rašící břechtan,
s námahou na prázdné louce pak vztyčily oltářů dvanáct;
tři z nich Semele k počtě a devět pro Dionýsa.
K oběti posvátné dary tu rukama vyňaly z truhly,
oltáře zdobily listím a dary tam potichu kladly,
jak jim to přikázal Bakchos a sám v tom zálibu míval.
Pentheus ze strmé skály to všechno však viděl — byl
ukryt
pod starým lentiškem, který v těch místech s výhonky
rostl.

Spatřila Autonoé ho první a vykřikla strašně,
vyskočí náhle a nohou ty Bakchovy tajnosti svaté
zvrhne, jež k šílenství vedou — ty nezhlédne nezasvěcený.

Rázem šilela sama a šilely ihned i druhé;
Pentheus ve strachu prchal, však ženy se řítily za ním,
při běhu uvolnily si roucho až po ohbí kolen.
Pentheus pronesl k nim: „Ach, ženy, co chcete?“ A na to
odpoví Autonoé: „Dřív poznáš to, než se to dovíš.“
Matka mu popadla hlavu a zařvala silně, jak lvice
dovede do dálky řvát, když rodí svá mláďata. Ínó
stoupila mu na břicho patou a urvala velkou část plece
s lopatkou; Autonoé v svém šílenství provedla totéž.
Na kousky zbytek těla pak drásaly ostatní ženy.

Potom se vrátily do Théb, však všechny zbrocené krví:
nenesly Penthea z hor, jen to, co z Penthea zbylo.
Netrápí mne to a jiný ať na Bakcha plného hněvu
nežehrá též, byť zakusil strašnější muka než tato,
třeba byl devítiletý či vstupoval do desátého.
Kéž bych sám nevinný byl a vždycky se nevinným líbil!
Od Dia, vladaře štítu, je v účtě to poselství: štěstí
dětem šlechetných patří, ne dětem ničemných lidí.

Zdráv buď, Bakchu, ježž vložil Zeus nejvyšší na sněžný
vrchol
Drakanu, k zrození syna když otevřel mohutné stehno.
Zdar ti, Semelo krásná, zdar sestřám tvým, Kadmovým
dcerám,

hrdinkám opěvovaným, že z podnětu Dionýsova
Pentheu tímto činem tak ztrestaly, činem, ježž nelze
kárati; co od bohů vzejde, to nikdo se neodvaž tupiti!

27/ ROZHOVOR MILENCŮ

.....
Dívka

Helenu, chytrou ženu, přec unesl Paris, též pastýř.

Pastýř Dafnis

Helena od sebe sama spíš pastýře v oblibě měla.

Dívka

Satyrku, nesmíš se vtírat. Prý polibek nestojí za nic.

Dafnis

Příjemný požitek bývá i v pouhých polibcích, věř mi!

Dívka

Já si umývám ústa a na tvoje polibky kašlu.

Dafnis

Myješ si rty? Pak dovol, ať znovu tě políbím na ně!

Dívka

Ty bys měl jalůvky líbat, ne doposud nevdanou dívku!

Dafnis

Nebuď zdráhavá! Brzy jak sen ti uprchne mládí.

Dívka

Já že bych stárla? Jím med a popíjím lahodné mléko.

Dafnis

Zestárneš jednou i ty, jak po čase odkvetou růže.

Dívka

Z hroznů přec hrozinky jsou a růže voní i uschlá.

Dafnis

Pojď pod ty olivy sem, chci alespoň něco ti říci.

Dívka

Nechci — ošálils mne už dříve krásnými řeči!

Dafnis

Pojď sem pod tyhle jilmy, zde poslouchat můžeš mou
šalmaj.

Dívka

Sám se tím utěšuj v srdci, já nemám nic teskného ráda.

Pastýř

Běda ach, Venušin hněv! I ty se ho obávej, dívko!

Dívka

Co je mi po Afrodítě? Jen ať mi vždy Artemis přeje!

Dafnis

Nemluv tak, sice tě střelí a octneš se v síti, z níž nelze.

Dívka

Ať jen mě střelí jak chce! Mě Artemis zachrání zase.

Dafnis

Před láskou nemůžeš prchnout, té neprechla dívenka žádná.

Dívka

Při lesních bozích, já prchnu! Ty do smrti měj však to
jařmo!

Dafnis

Bojím se, že tě v náruč pak přivede horšímu muži.

Dívka

Mnozí mě chtěli, však mně se doposud nelíbil žádný.

Dafnis

Jdu sem nyní i já jak jeden z tvých ctitelů četných.

Dívka

Co mám, příteli, dělat? Je manželství svízelů plné.

Dafnis

Svatba nenese bolest ni trápení, naopak tanec.

Dívka

Žena prý hrůzou se třese, když čeká ji manželské lůžko.

Dafnis

Spíše je ona vždy paní — a před kým by ženy se třásly?

Dívka

Děsím se bolesti; zlé je, když bohyně porodu zraní.

Dafnis

Rodičkám pomáhá ale tvá Artemis, která ti vládne.

Dívka

Mne však děsí sám porod, že ztratím krásu své pleti.

Dafnis

Zrodíš-li milené dítky, ta zazáří znova v tvých synech.

Dívka

Svolím-li, jaképak věno mi přineseš příhodné k sňatku?

Dafnis

Dostaneš celé mé stádo, i pastviny všechny, i háje.

Dívka

Slib mi, že po našem sňatku mě nehodláš opustit zrádně!

Dafnis

Nikdy, sám Pán je mým svědkem, i kdybys mě chtěla
snad vyhnat.

Dívka

Postavíš ložnici mi a postavíš domek i stáje?

Dafnis

Komnatu postavím ti a pást budu krásná tvá stáda.

Dívka

Ale co starému otci, co tomu bych měla as říci?

Dafnis

Jistěže schválí tvůj sňatek, jak uslyší jenom mé jméno.

Dívka

Řekni mi tedy své jméno, vždyť potěší často i jméno.

Pastýř

Dafnis jsem já, mým otcem je Lykidás, Nomaié matkou.

Dívka

Z rodu jsi dobrého; já však též z horšího nejsem, než ty jsi.

Dafnis

Vím to, jsi ve velké úctě; tvůj otec je Menalkás, vím to.

Dívka

Ukaž mi ten tvůj lesík, i kde je tvé obydlí s dvorcem.

Dafnis

Vidíš ty cypřiše tam, jak štíhlé jsou, jak se jim daří?

Dívka

Paste se, kozičky mé! Já půjdu kraj pastýřův zhlédnout.

Dafnis

Pěkně se paste, mí býci! Já ukážu dívce své lesy.

Dívka

Copak to, Satyrku, děláš? Proč uvnitř se dotýkáš ňader?

Dafnis

Chci jen tvá jablíčka poznat, vždyť právě tak půvabně zrají.

Dívka

Při bozích, jímá mě závrať! Tu ruku hned odtamtud vyndej!

Dafnis

Odvahu, dívenko milá! Proč chvěješ se, nesmělá velmi?

Dívka

Do strouhy shodíš mě takto a pošpiníš krásné mé šaty.

Dafnis

Ne — já vložím ti pod šat dřív ovčí měkounkou kůži.

Dívka

Běda, i pás jsi mi strhl? A k čemus ho rozvázal, pročpak?

Dafnis

Chci jak prvotin dar ho věnovat bohyni lásky.

Dívka

Počkej, zda nikdo sem nejde, ty smělče! Já zaslechla šramot.

Dafnis

To jen ty cypřiše spolu si šeptají o našem sňatku.

Dívka

Cáry jsi udělal, hleď, z mých šatů — jsem tu teď nahá!

Dafnis

Jiné ti šatičky dám a krásnější, než byly tvoje.

Dívka

Dáš mi prý všechno... Ni zrníčko soli bys nakonec nedal!

Dafnis

Chtěl bych i vlastní svou duši ti ke všemu nádavkem přidat.

Dívka

Odpusť mi, Artemido, že nejsem tvým příkazům věrná.

Dafnis

Tele dám Erótovi a jalůvku bohyni lásky.

Dívka

Sem jak panna jsem přišla, však domů se vracím jak žena.

Dafnis

Budeš jak žena a matka, jež vychová děti, ne dívka.

Takto si vzájemně hráli svá kvetoucí těla a spolu tichoucký rozhovor vedli, až skončilo objetí tajné...

Dívka se zvedla a tiše zas na pastvu hnala své stádo
s očima plnýma studu, však srdce jí jásallo v těle,
on šel k dobytku svému, však opojen objetím lásky.

Přijmi, pastýři šťastný, svou sýringu nazpět, a my se
musíme rozhlédnout již zas po jiné pastýřské písni...

28/ KUŽEL

Dárku Athény ctné, kuželi, slyš, příteli předení,
věrný druhu všech žen, kterým je všim rodinný kruh
a dům —
mým teď průvodcem buď, do města pojď, slavného Milétu,
tam, kde Kypridin chrám, rákosím kryt, z dálky se zelená!
Vítr šťastný až tam kéž mi dá Zeus na cestu přes moře,
abych shledal se s ním, s Níkiem svým, milý též jemu host,
s ním, ježž zasvětil v zpěv Charitek sbor, milostně pějících.
Bílou sloní jsi byl, kužel jsi dnes, pracně z ní zrobený,
ježž teď druhova choť v přátelský dar dostat má ode mne.
Mnohý nádherný plášť, společně s ní, zhotovíš pro muže,
mnoho překrásných rouch, průsvitných říz, jaké jsou
chloubou žen.
Ovcím hebounkou srst dvakrát, když chceš, ostříhej rok
co rok,
Theugenidě i pak — není to dost: ztepilá Theugenis
z práce do práce jde, miluje vše, co jenom ženu ctí.
Tebe nechtěl bych dát — nikdy, ví bůh — do domů
nečinných,
líných, neboť i ty — z oné, z níž já — pocházíš končiny:
tvou vlast Archiás přec, Korintu syn, založil v pradávnu —
Trinakrie to nerv, ostrova skvost, výtečných mužů vlast.
Nyní v domě, kde on, učený muž, znající mnohý lék,

kterým nemoc a smrt, nejhorší zla, odvrací od lidí,
najdeš druhou svou vlast, v Iónsku tam, v půvabném
Milétě.

Paní ozdovou buď, až bude příst v kroužku svých krajanek,
její vzpomínky vzbuď, až budeš s ní, na hosta básníka!
Leckdo prohodí pak, když si tě všim': „Často i skrovný
dar
může potěšit zvlášť. Cenné je vše, cokoliv od přátel.“

29/ MILÁČKOVI

„Pravda ve víně,“ milý můj hochu, se říkává.
Nuže, při víně pravdu si řekněme také my!
Chci ti říci, co v koutku své duše jsem ukrýval:
nechceš bohužel z celého srdce mě milovat.
Vím to; jako bych jedinou života půlí žil,
když se kochám tvou krásou, má druhá je ztracena.
Chceš-li ty, jako blažení bohové trávím den,
když pak nechceš, tu živořím v úplných temnotách.
Není zvrácené vydávat milence trápení?
Jestli poslechněš — přece jsi mladší — mne staršího,
sám si posloužíš nejlíp a ještě mě pochválíš.

Pevné hnízdečko na jednom stromě si vybuduj,
kam se nevpíjí za tebou žádný tvor ničemný!
Ty však dneska si usedneš na tuhle větvičku,
zítra na onu, z jedné si hopkuješ na druhou,
a když někdo ti pochválí půvabnou tvářičku,
hned je prvním tvým přítelem, jak bys ho léta znal,
kdo pak dávno tě miluje, ten je ti posledním.
Pýcha patrně příliš ti zmámila srdíčko;
sobě rovného, dokud jsi mladý, hleď milovat!
Když tak učiníš, budeš pak v pověsti nejlepší

v celém městě a Erós tě zahrne milostí,
který hravě si podmaní srdce i mužovo;
také moje dřív tvrdé jak ocel — jak oslabil!

Při tvých rozkošných ústech tě prosím: měj na mysli
každou chvíli, žes mladší byl před rokem, než jsi dnes,
že jsme každým už slůvkem, jež pronesem, k hrobu blíž,
tvář že vrásčí a mládí že nemožno přivolat
nazpět nikdy; má na obou ramínkách křídélka,
my však příliš jsme pomalí — v letu je dohonit.
To si rozvaž, a jistě v svém srdci se obměkčíš,
mně pak za lásku upřímnou oplácej podobnou,
ať jsme jednou, až v statného mládence vyspěješ,
stejnou dvojicí, jako byl Achilleus s Patroklem!

Kvůli tobě i pro zlatá jablka šel bych dnes,
ba i pro strážce podsvětí, hrozného Kerbera;
přesto, jestli mé domluvy větrům dáš napospas,
jestli v duchu si řekneš: „Ach, nemuč mě, bláhový,“
pak ti nepřijdu, kdybys mě volal i sebevíc,
z lásky vyhojen, už ani ke dveřím u domu.

30/ NEPŘEMOŽITELNÝ ERÓS

Běda, jak trapná to nemoc, jak obtížná! Druhý už měsíc
poutá mě náklonnost k chlapci jak zimnice čtvrtodenní:
postavou průměrný je, však celého od hlavy k patě
oblévá nebeský půvab, sám sladce se usmívá v tváři.
Nemoc ta v některých dnech mě sužuje, v jiných se zmírní,
brzy však nebudu mít ni klid, ni útěchu v spánku.
Včera šel okolo mne, skrz obočí mírně se usmál,
do očí nepohléd' zpřímá a tvář se mu zalila nachem.
Láska mi do duše vnikla, však mocněji; domů jsem potom
odkvapil s novou ranou a v srdci se bolestně trápil.

K mužnosti volal jsem přitom sám sebe a promlouval
k mysli:

„Copak to provádíš zase? Kdy tohleto bláznění skončí?
Copak to nevíš, že máš už na skráních šedivé vlasy?
Načase je být moudrý a vyvádět nesmíš jak mladík!
Ve všem jednáš jak ti, co teprve okouší život.
Také i jiná věc ti uniká: bylo by lépe
cize se chovat k lásce, k níž zcela tě vzněcuje chlapec;
tomu ubíhá život jak úprkem pádící laňka;
pozmění výstroj i loď, když nazítří jinudy pluje.
Někdo si s vrstevníky květ mladosti neuchovává,
druhého šírá zas lítost a touha až do dřene kostí,
v noci spatřuje ve snu i přemnoho obrazů, avšak
nestačí celý rok, aby ukončil trampoty jeho.“

Takových výčitek mnoho, i jiných, jsem pronášel
k duši,

ona pak odpověděla: „Kdo myslí, že přemoci může
Eróta plného lsti, ten myslí, že spočítá snadno
veškeré hvězdy, co právě jich rozseto nad naší hlavou.
V přítomné době, ať chci, či nechci, musím jen napnout
šíji a táhnout jařmo; tak bůh si to přeje, můj milý,
neboť dovedl zviklat i odolnou Diovu mysl,
jakož i Afrodítinu. A na mne, ten míjivý lístek,
stačí i slabounký vánek a nese mě, kam se mu zachce.

31/ NA AFRODÍTINA MILÁČKA ADÓNIDA USMRCENÉHO KANCEM

Byl Adónis už mrtev,
když Kypřanka ho spatří.
Tvář měla bledou, vlasy
žal značily a smutek.

Svým Erótům hned káže,
ať přivedou jí kance.
Ti rozlétli se rychle
a celým lesem prošli;
jej našli, ošklivého,
hned spoutají ho, svážou.
Ten ve smyčce ho držel,
jak zajatce ho vlekl,
hnal zezadu ho druhý
a tloukl ho svým lukem.
Šlo zvíře s velkou bázni,
strach z Afrodíty mělo.
I dí mu Kythéřanka:
„Ty nejhorší z všech zvířat,
tys do stehna ho zasáh’?
Tys miláčka mi zranil?“

Jí odpověděl kanec:
„Buď, bohyně, mi svědkem
ty sama, i tvůj milý,
ať svědčí i má pouta
a tito lovci: muž tvůj
tak krásný byl, že já jsem
ho nechtěl zranit — na něj
jak na sochu jsem hleděl,
však plamenem svým szírán
já na to nahé stehno
ho šíleně chtěl zlíbat.
Nuž po právu mě odsuď,
ty tesáky mi uřež
a potrestej je, božská!
Nač zbytečně mám nosit
ty chlípné kly? A jestli

ti nestačí to, uřež
mi pysky též — proč já se
ho líbat odvažoval?“

I slituje se Kypris
a Erótům dá příkaz,
ať uvolní mu pouta.
Pak chodil kanec za ní
a do lesa už nešel,
a když pak přišel k ohni,
své kly v něm upálil si.

32/ DROBNÉ BÁSNĚ / NÁPISY / ZLOMKY

1/ DAR MÚZÁM A APOLLÓNOVI

Tyto zrosené růže a svinuté hlavičky květů
tymiánu zde leží pro devět posvátných Múz;
pro tebe, lékaři délský, jsou vavřínu lístečky tmavé:
vavřín přec k ozdobě tvé na delfské skále se skví.
Krví pak skropí tvůj oltář i bělostný rohatý kozel,
větvičky okusující řečíku, po listu list.

2/ DAFNIDŮV DÁREK PÁNOVI

Dafnis s bělostnou pleť, jenž na krásnou sýringu hrával
líbezné pastýřské písně, Pánovi dává jak dar:
píšťalu navrtávanou, hůl pastýřskou, broušený oštěp,
z koloucha kůži a tašku — jablka nosíval v ní.

3/ OHROŽENÝ SPÁČ

Na zemi postlané listím spíš, Dafnide, pro odpočinek
znaveným údům, vždyť v horách nástrahy zvěři jsi
klad’

Tebe však ulovit chce sám Pán a Priápos, jemuž
věncí líbeznou hlavu břechtan a šafránu květ.
Kvapně vnikají oba již do tvé jeskyně. Prehni,
tíživou mátohu spánku zažeň a uprehni pryč!

4/ PROSBA K PRIÁPOVI

Odboč touhletou stezkou, jdi, pastýři, dubinou — sochu
čerstvě ze dřeva fiku řezanou nalezněš tam,
pevnou, doposud s kůrou, sic bez uší, zato však s plodným
údem, schopným vždy splnit úkol, jak Venus to chce.
Okolo sochy je posvátná ohrada, potůček živé
vody ze skály stéká, na obou stranách je kryt
zelení vavříků svěžích, též myrt a cypřišů vonných,
po nich pak révové větve pod tíhou hroznů se pnou,
na jaře z hrdélek kosů zpěv jasný se do dálky line,
přerůzně laděným tónem za písni píseň tam zní,
v odpověď slavici plaví tu švitoří půvabné písně,
z hrdélek nadaných hudbou zaznívá líbezný hlas.
Posaď se tady a vroucně pros Priápa s milostným kouzlem:
roztoužen po Dafnidovi, abych už nevzdychal dál,
za což mu krásné kůzle hned věnuji. Nesvolí k tomu?
Za lásku Dafnidovu trojitou obět mu vzdám:
jalůvku, huňáče kozla a z ohrádky jehňátko hned mu
poskytnu; kéž mě nyní vyslyší vlídně ten bůh!

5/ VYZVÁNÍ KE HŘE

Chceš mi, při nymfách, zahrát zde na svou dvojitou šalmaj
nějakou líbeznou píseň? Loutnu pak uchopím já,
rozeznám její struny, a až se k nám připojí pastýř
dobytky Dafnis, ten nás okouzlí písťalou z třtin.
U dubu s korunou velkou si stoupneme za naší slují,
aby se ze spánku musel vytrhnout kozonoh Pán.

6/ DOMLUVA

Chudáčku Thyrside, pomůže pláč a pomohou nářky,
i když si proudem slz vyplavíš oči? Je pryč,
pryč je ta kozička tvá, tvé krásné mládě je v Hádu:
po krvi žíznící vlk pazoury stiskl mu krk.
S tebou kvílejí psi... Vše marné, neboť z té kozy,
která je dávno už pryč, nezbývá jedinká kost.

7/ NA HROB SYNA A OTCE

Syna, jenž dosud byl dítě, jsi opustil, Eurymedonte;
v mladistvém věku i ty zemřels a tady máš hrob.
U božských mužů teď sídlíš a synáčka uctívat budou
občané, na otce myslit, jaký to skvělý byl muž.

8/ NA SOCHU ASKLÉPIOVU

Do města Miletu též syn božského Paiána přišel,
aby se s Nikiem sdružil, s mužem, co léčil i mor,
neboť chodíval k němu ten člověk s oběťmi denně
a též vonící sochu z cedru mu zhotovit dal,
Ětiónovým rukám, tak zběhlým, když odměnu velkou
slíbil — ten do díla vložil veškeré umění své.

9/ VÝSTRAŽNÝ NÁHROBNÍ NÁPIS

Cizinče, Orthón Syrákúsan zde dává ti radu:
varuj se v bouřlivou noc opilý vycházet ven!
Právě tímhle jsem skončil i já, a ležím teď tady;
namísto otcovských hrud cizí mě pokrývá zem.

10/ POMNÍK MÚZÁM

K radosti, bohyně, vám — všem devíti Múzám, tu sochu
Xenoklés postavit dal, z mramoru výtvar, vždyť sám
také byl pěvcem — a jinak ho nenazve nikdo. Tu slávu
získal si v oboru Múz — proto je pamětliv Múz.

11/ NA HROB EUSTHENŮV

Tady je Eusthenés pohřben. Byl výborný fysiognómón,
doved' i smýšlení poznat na očích každému z nás.
Cizince v cizině s péčí tu pohřbili druhové jeho;
u nich jak skladatel veršů ve velké oblibě byl.
Všechno, co patřilo mu, ten zesnulý učenec dostal;
ačkoliv nevelký byl, pečoval o něj kdekdo.

12/ OBĚTNÍ DAR DIONÝSOVI

Za obět, Dionýse, z všech bohů ty nejlaskavější,
chorégos Démomenés trojnož a sošku ti dal.
Ve všem to člověk byl skromný a se sborem vítězství
s úsilím pěstoval krásno, o to, co sluší se, dbal.

13/ NA SOCHU AFRODÍTY ÚRANIE

Kypřanka „pro všechny“ není; tu bohyni usmiř a zvi ji
Nebeskou; Chrýsogoné, zbožnosti, čistoty vzor,
sochu jí za obět dala zde v obydlí Amfikleově,
ve kterém žila i s dětmi ve stálém zdaru co rok,
neboť vždy s tebou, ty mocná, den začali. Jestliže lidé
o bohy dbají, pak sami množí si blaho a zdar.

14/ OCHOTNÝ BANKÉŘ KAĪKOS*

Občanům zdejším i cizím ta banka zde poslouží stejně:
Uložils něco? Pak vyber pečlivě sečtený vklad.
Druhý zas jiný důvod ať uvede: bankéř i v noci
vyplácí peníze cizí ochotně tomu, kdo chce.

15/ NA HROB EURYMEDONTŮV

Dovím se, poutníku, zdali si více dobrého vážíš,
nebo zda stejnou měrou měříš i toho, kdo zlý.

* Vyslov trojslabičně.

„Pokoj tomuto hrobu!“ tak řekni, vždyť tíží jen lehce
Eurymedontovu hlavu, posvátnou, náhrobek ten.

16/ NA HROB DÍVCE

Odešla tato dívka, když dosáhla sedmého roku,
do Hádu, dříve než mohla dosáhnout rozkvětu let.
Nešťastná, musela ještě dřív oplakat bratříčka: dvacet
měsíců na světě byl, krutou když zakusil smrt.
Jakou, ach nešťastná matko, jsi prožila bolest! Jak bozi
vložili do cesty lidem nadměrný smutek a žal!

17/ NA SOCHU ANAKREONTOVU

Tu sochu, chodče, pozorně si prohlédni,
až pak zavítáš domů, říkej všude:
„Já v Teu viděl sochu Anakreonta,
oné zářivé hvězdy starších pěvců.“
Když dodáš ještě: „Pro mládence horoval“,
přesně vystihuješ celou jeho bytost.

18/ NA SOCHU EPICHARMOVU

Řeč tato dórština jest a básník, jenž veselé hry v ní
pěstoval, Epicharmos.
Místo osoby jeho ten bronzový obraz ti, Bakchu,
zasvěcen byl
občany ze Syrákús, tak nesmírně velkého města.
Na paměť pokladu slov, kterým jsi krajana jejich
obšťastnil, chtěli se spravedlivě ti odvděčit,
neboť řekl ten muž tak mnoho užitečného
o tom, jak v životě všichni by měli se chovat, jak jednat.
Patří mu veliký dík.

19/ NA HROB HIPPOŇAKTŮV

V tom hrobě tady leží pěvec Hippónax.
Jdi dále radši, jsi-li člověk ničemný;

syn²dobrých lidí, duše naskrz poctivá —
jen klidně si tu sedni, chceš-li, zdřimni si!

20/ NA HROB CHŮVY KLEITY

Ten pomník postavil ti, chůvo z Thrákie,
u cesty Médeios malý a opatřil nápisem: *Kleitě*.
Ta žena dostává ho jako odměnu
za všechnu péči, jež měla vždy o toho chlapce, a navíc
i nyní říkají té ženě *Dobračka*.

21/ NA HROB ARCHILOCHŮV

Poutníku, postůj a pohleď zde na Archilocha; ten dávný
básník psal jamby. Jeho tak obrovská sláva již prošla
z míst, kde vychází slunce, až do míst, kde zapadá. Právě
on byl v oblibě Múz a rád ho měl Apollón délský.
Písněmi oplýval vždy a stejně tak obratně uměl
vytvářet líbezná slova a zpívat za zvuků lyry.

22/ NA SOCHU PEISANDROVU

Tento muž opěval božského Hérakla,
reka tak hbitého, toho, jenž zabil lva;
Peisandros z Kameiru z dávných těch básníků
nejdříve vylíčil, kolik že zápasů,
bojů tak obtížných podnikl Héraklés.
Pomník ten kovový (abys ho dobře znal)
na tomto místě zde postavil národ mu
po mnoha měsících, po letech po smrti.

23/ NA HROB GLAUČIN

Nápis ti označí pomník i toho, kdo spočívá pod ním:
Já jsem náhrobek Glauky, ženy, jež nazvána tak.

24/ NA HROB TROSEČNÍKOVI

Člověče, života šetř a po moři v nevhodnou dobu
nikdy se neplav; i tak — namále života všech!
Ubohý Kleoníku, tys toužil dorazit k Tassu:
kupce ze syrských niv blahobyt lákal a zisk —
blahobyt, Kleoníku! Ač zapadal právě sbor Plejad,
plavil ses: se sborem Plejad současně zapadls ty.

25/ THEOKRITOS SÁM SOBĚ

Jiný je z Chiu, však já, ten Theokritos, jenž tohle
napsal, jsem ze Syrákús, jeden z těch tisíců tam,
Práxagorův jsem syn a přeslavné Filíny. Nikdy
z básníků cizích jsem nic nevložil do veršů svých.

26/ ZLOMEK Z BÁSNĚ BERENÍKÉ

Jestli kdo při lovu v moři chce dosáhnout jmění a štěstí,
chce-li mít obživu z moře a sítě jsou pro něho pluhem,
uprostřed noci ať v oběť dá této bohyni rybu
„bělici“, důstojnou bohů (ta z ryb je nejposvátnější) —
potom až rozhodí sítě, pak bude je zajisté moci
z moře vytáhnout plné...

27/ NA GRAMATIKA ARTEMIDÓRA,

kteřý první po smrti Theokritově uspořádal sbírku jeho básní

Pastýřské písně, kdys po různých místech, teď najednou
všechny
přivedl v jediné stádo, v jedinou ohradu sved'.